Az esztergomi főegyházmegyei hatóság 9816/1942. sz. a. tankönyvül engedélyezte.

RÓMAI KATOLIKUS
NAGYOBB KATEKIZMUS

POLGÁRI ISKOLÁK.
FIÚ ÉS LEÁNY KÖZÉPISKOLÁK ALSÓ OSZTÁLYAI
RÉSZÉRE.

HUSZONEGYEDIK KIADÁS

SZENT ISTVÁN-TÁRSULAT
AZ APOSTOLI SZENTSZÉK KÖNYVKIADÓJA
BUDAPEST, 1943

Új ára 1.80 P

INRI

RÓMAI KATOLIKUS

NAGYOBB KATEKIZMUS

POLGÁRI ISKOLÁK.

FIÚ ÉS LEÁNY KÖZÉPISKOLÁK ALSÓ OSZTÁLYAI RÉSZÉRE.

Az esztergomi főegyházmegyei hatóság 8816/1942. sz. a. tankönyvül engedélyezte.

HUSZONEGYEDIK KIADÁS

SZENT ISTVÁN-TÁRSULAT
AZ APOSTOLI SZENTSZÉK KÖNYVKIADÓJA
BUDAPEST, 1943.

Nihil obstat.

Otto Krywald
censor dioecesanus.

Nr. 8816/1942.

Imprimatur.

Strigonii, die 9. novembrii 1942.

Dr. Joannes Drahos
vicarius gen.

Stephaneum nyomda Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28.
Felelős : ifj. Kohl Ferenc.

IMÁDSÁGOK.

A katolikus köszöntés.

Dícsértessék a Jézus Krisztus! Mindörökké. Amen.
(100 napi búcsú.)

A keresztvetés.

† Az Atyának és Fiúnak és Szentlélek-Istennek nevében. Amen. (50 napi búcsú.)

Az Úr imádsága.

Mi Atyánk! ki vagy a mennyekben, szenteltessék meg a te neved; jöjjön el a te országod; legyen meg a te akaratod, miképen mennyben, azonképen itt a földön is; mindennapi kenyerünket add meg nekünk ma; és bocsásd meg a mi vétkeinket, miképen mi is megbocsátunk az ellenünk vétőknek; és ne vigy minket a kísértésbe, de szabadíts meg a gonosztól. Amen.

Az angyali üdvözlet.

Üdvözlégy Mária! malaszttal teljes, az Úr van teveled áldott vagy te az asszonyok között és áldott a te méhednek gyümölcse, Jézus. Asszonyunk Szűz Mária, Istennek szent Anyja! imádkozzál érettünk, bűnösökért, most és halálunk óráján. Amen.

Az apostoli hitvallás.

Hiszek egy Istenben, mindenható Atyában, mennynek és földnek teremtőjében; és a Jézus Krisztusban, ő egy Fiában, a mi Urunkban, ki fogantaték Szentlélektől, születék Szűz Máriától, kínzaték Poncius Pilátus alatt, megfeszítteték-meghala és eltemetteték, szálla alá poklokra, harmadnapon

halottaiból föltámada, fölméne a mennyekbe, ül a mindenható Atya-Istennek jobbja felől, onnét lészen eljövendő ítélni eleveneket és holtakat. — Hiszek Szentlélekben, egy katolikus keresztény anyaszentegyházat, szenteknek egyességét, bűnöknek bocsánatát, testnek föltámadását és az örök életet. Amen.

Istennek tíz parancsolata.

1. Én vagyok a te Urad Istened: Uradat, Istenedet imádjad és csak neki szolgálj. 2. Istennek nevét hiába ne vegyed. 3. Megemlékezzél arról, hogy az Úr napját megszenteljed. 4. Atyádat és anyádat tiszteljed. 5. Ne ölj. 6. Ne paráználkodjál. 7. Ne lopj. 8. Hamis tanuságot ne szólj felebarátod ellen. 9. Felebarátod feleségét ne kívánjad. 10. Se házát, se mezejét, se másféle jószágát ne kívánjad.

Az anyaszentegyház öt parancsolata.

1. Az anyaszentegyháznak szokott ünnepnapjait megüljed. 2. Ünnepnap misét becsületesen hallgass. 3. Bizonyos napokon a parancsolt bőjtöket megtartsad és a húseledeltől magadat megtartóztassad. 4. Bűneidet minden esztendőben meggyónjad és legalább húsvét táján az oltáriszentséget magadhoz vegyed. 5. Tiltott napokon menyegzőt ne tarts.

A Szentháromság dicsőítése.

Dicsőség az Atyának és Fiúnak és Szentlélek-Istennek, miképen kezdetben vala, most és mindörökkön örökké. Amen.

Midőn az «Angyali üdvözlet»-re harangoznak.

Reggel, délben, este.

A Fiú-Isten megtestesülésének emlékezetére.

Az Úr angyala köszönté Szűz Máriát és ez méhébe fogadá a Szentlélektől szent Fiát. — Üdvözlégy Mária stb.

Ime az Úr szolgálóleánya, legyen nekem a te igéd szerint. — Üdvözlégy Mária stb.

És az ige testté lőn és miköztünk lakozék. — Üdvözlégy Mária stb.

Imádkozzál érettünk, Istennek szent anyja!

Hogy méltók lehessünk Krisztus ígéreteire.

Könyörögjünk. Kérünk téged, Úr Isten! öntsd lelkünkbe szent malasztodat, hogy kik az angyali üzenet által szent Fiadnak, Jézus Krisztusnak, megtestesülését megismertük, az ő kínszenvedése és keresztje által a föltámadás dicsőségébe vitessünk. Ugyanazon mi Urunk Jézus Krisztus által Amen.

Este a megholt hívekért még egy «Miatyánk»-ot és Üdvözletet kapcsolunk hozzá e szavakkal:

A megholt hívek lelkei Isten irgalmából békében nyugodjanak. Amen.

Reggeli imádság.

1. Szívem első gondolatja
Hozzád száll föl, Istenem!
Te őriztél meg ez éjjel,
Maradj ma is énvelem!

2. Téged áldlak és imádlak,
Mint szerető gyermeked;
Szívem csakis azt akarja,
Ami kedves teneked.

3. Édes Jézus, add kegyelmed
S őrizz engem szüntelen,
Hogy egész nap neked éljek
Tiszta szívvel, bűntelen.

4. Szűz Mária, Jézus anyja,
Te mindnyájunk anyja vagy!
Oltalmazz meg minden bajtól,
Kísértésben el ne hagyj!
Amen.

Miatyánk stb. Üdvözlégy stb. Hiszek egy Istenben stb.

A hit, remény, szeretet fölindítása.

Istenem! hiszek tebenned; mert örökké igazmondó vagy.

Istenem! remélek tebenned; mert végtelenül hű és irgalmas vagy.

Istenem! minden fölött szeretlek téged; mert végtelenül jó és szeretetreméltó vagy.

Esti imádság.

1. Ó édes Istenem!
Hálát rebeg lelkem,
Hogy egész napon át
Úgy szerettél engem.

2. Bánom sok vétkemet;
Szent Fiadnak vére
Mossa meg kegyesen
Szívemet fehérre!

3. Virrasszon felettem
Gondviselő szemed:
Kérlek, óvd ez éjjel
Testemet, lelkemet.

4. Szűz anyám s őrangyal,
Legyetek énvelem!
Ha ti rám vigyáztok,
Nyugodt lesz éjjelem. Amen

A hit, remény és szeretet fölindítása. (Lásd föntebb.) Miatyánk, Üdvözlégy, Hiszek egy Istenben.

Munka előtt, vagy munka közben.

Minden szavam, minden tettem, Élve, halva tied vagyok,
Jézus, neked szentelem; Maradj velem szüntelen!

Evés előtt.

Áldd meg, Jézus, ételünket Gyermekidet, kik szeretnek,
Áldott szent kezeddel; Kérünk, ne feledd el!

Más imádság, evés előtt.

Aldj meg, Uram, minket és ajándékaidat, amelyeket a Te jóságodból magunkhoz veszünk, a mi Urunk Jézus Krisztus által. Amen. — Miatyánk...

Evés után.

Jóságodból volt terítve Jóságodért, édes Jézus,
Számunkra ez asztal! Áld szívünk s magasztal!

Más imádság, evés után.

Hálát adunk neked, Úr Isten, minden jótéteményedért ki élsz és uralkodol mindörökké. Amen.

A megholt hívek lelkei Isten irgalmából békességben nyugodjanak. Amen. — Miatyánk...

Jézus szent Szívéhez.

Szeretsz engem, Jézus Szíve Szerelmedért hőn szeretlek
É tem ontád véredet; S áldlak érte tégedet!

A keresztfa előtt.

Átölelem keresztedet, Adj keresztedet által egykor
Jézusom, szerelmem! Üdvösséget nyernem!

Az ártatlanság megőrzéséért.

Tisztaságnak drága gyöngye, Hogy szívemet bűn ne érje,
Mária, te jó Anyám, Gondos szemmel nézz reám!

Kísértés idején.

Lát az édes Jézus, Jóságos szívöket
Lát áldott szűz Anyám: Mennyire bántanám!

A szülőkért.

Jó Isten, te adtál nekem Add, hogy mindig úgy szeressem
Szerető szülőket, Mint te szűz anyádat,
Jóságukért oltalmazzad Add, hogy sohse érje őket
S áldd meg, kérlek, őket! Miattam a bánat!

A keresztségben tett ígéret megújítása.

Hiszek egy Istenben: Atyában és Fiúban és Szentlélekben. Hiszem mindazt, amit a római katolikus anyaszentegyház tanít. Ebben az egyedül üdvözítő hitben akarok élni és meghalni. Valamint a szent keresztségben ellene mondottam, úgy most is ellene mondok a sátánnak, a bűnnek és minden rosszra vezető alkalomnak és kísértésnek. Újra fogadom neked, édes Istenem! hogy mindazokat a parancsolatokat, amelyeket vagy egyenesen magad, vagy anyaszentegyházad által adtál, híven megtartom; hogy téged minden fölött szeretlek, felebarátomat pedig úgy, mint enmagamat. Ments meg engem, édes Istenem! minden gonosztól, erősíts meg a jóban mindvégig, hogy a megszentelő kegyelemnek fehér köntösét, amelyet a szent keresztségben nyertem, egykor a te ítélőszéked előtt tisztán és szeplőtlenül bemutassam és az örök életre eljuthassak. Ámen.

A szent olvasó.

Bevezetés: Az Atyának és Fiúnak...
Hiszek egy Istenben...
Miatyánk...
Üdvözlégy... (háromszor, ezekkel a kérésekkel «Jézus» nevének kimondása után:)

1. Aki hitünket növelje.
2. Aki reményünket erősítse.
3. Aki szeretetünket tökéletesítse.

Dicsőség az Atyának...

Azután öt szakasz, amelyek közül mindegyik egy Miatyánkból és tíz Üdvözletből áll.

«Jézus» nevének kimondása után a következő *titkok* egyikét tesszük egy-egy szakaszban az Üdvözletbe:

a) *Az örvendetes olvasóban:*

1. Akit te, szent Szűz, a Szentlélektől fogantál.
2. Akit te, szent Szűz, Erzsébetet látogatván, hordoztál.
3. Akit te, szent Szűz, e világra szültél.
4. Akit te, szent Szűz, a templomban bemutattál.
5. Akit te, szent Szűz, a templomban megtaláltál.

b) *A fájdalmas olvasóban:*

1. Aki érettünk vérrel verítékezett.
2. Akit érettünk megostoroztak.
3. Akit érettünk tövissel koronáztak.
4. Aki érettünk a keresztet hordozta.
5. Akit érettünk keresztre feszítettek.

c) *A dicsőséges olvasóban:*

1. Aki halottaiból föltámadott.
2. Aki a mennybe fölment.
3. Aki nekünk a Szentlelket elküldötte.
4. Aki téged, szent Szűz, a mennybe fölvett.
5. Aki téged, szent Szűz, a mennyben megkoronázott

Dicsőség az Atyának...

Miatyánk...

Imádság Szűz Máriához.

Üdvözlégy Királyné, irgalmasság anyja, életünk, édességünk, reménységünk, üdvözlégy! Hozzád kiáltunk, Évának számkivetett fiai; hozzád sóhajtunk sírva és zokogva e siralom völgyéből. Fordítsd ránk tehát, szószólónk, irgalmas szemedet, és e számkivetés után mutasd meg nekünk Jézust, méhednek áldott gyümölcsét! Ó irgalmas, ó kegyes, ó édes Szűz Mária!

Szent Bernát imádsága.

Emlékezzél meg, kegyes Szűz Mária! hogy sohasem lehetett hallani, hogy te valakit magára hagytál, aki oltalmadat kérte és segítségért hozzád könyörgött. Ilyen bizalomtól lelkesítve sietek hozzád, ó szűzek szűze, jóságos Anyám! hozzád fordulok és színed előtt sóhajtva állok, én szegény bűnös. Ne vesd meg könyörgésemet, ó anyja az örök Igének! hanem hallgass rám kegyelmesen és hallgass meg engem.

(300 napi búcsú.)

A főigazságok,

amelyeket mindenkinek ismernie és hinnie kell.

Hiszem,

1. hogy egy Isten van;
2. hogy az Istenben három személy van: Atya, Fiú és Szentlélek;
3. hogy a Fiú-Isten emberré lett, hogy minket halálával megváltson és üdvözítsen;
4. hogy Isten igazságos bíró, aki megjutalmazza a jókat és megbünteti a gonoszokat;
5. hogy az ember lelke halhatatlan;
6. hogy Isten kegyelme az üdvösségre szükséges.

Imádságok a szentgyónás alkalmából.

A Szentlélek segítségül hívása.

Édes mennyei Atyám! Ime azzal a szívbeli óhajtással járulok eléd, hogy bűneimet igazán meggyónhassam és szent kegyelmedet ismét megnyerhessem. Mivel pedig én a te segítséged nélkül semmit sem tehetek: gyermeki alázatossággal kérlek, könyörülj rajtam, és küldd el nekem a Szentlelket az ő segítő kegyelmével.

Jöjj el, Szentlélek-Úristen! világosíts föl és segíts meg engem, hogy bűneimet megismerhessem, szívemből megbánhassam, őszintén meggyónhassam és magamat egészen megjavíthassam. Miatyánk stb.

A lelkiismeret megvizsgdlása.

Legelőször is ezekről gondolkozzál: *mikor és hogyan gyóntam utoljára?* Szándékosan kihagytam-e valami halálos bűnt? Mit? Elfelejtettem-e valami halálos bűnt meggyónni? a föladott elégtételt elvégeztem-e? — Azután pedig gondolkozzál azon, hogy mit vétkeztél gondolattal, szóval, cselekedettel vagy kötelességeid elmulasztásával? — Hogy ki ne felejts valamit, menj végig Istennek tíz, az anyaszentegyháznak öt parancsolatán és a hét főbűnön. A halálos bűnök *számát* is vizsgáld meg.

Kérdezd magadtól: vétettem-e:

Isten 1. parancsolata ellen. Szándékosan hallgattam, vagy olvastam a katolikus hittel ellenkező dolgokat? Hányszor? Nem imádkoztam mindennap? Szent dolgokkal tréfát úztem?

Isten 2. parancsolata ellen. Káromkodtam? Hányszor? *Hamisan esküdtem?* Hányszor? Szükségtelenül esküdöztem?

Isten 3. parancsolata ellen és az anyaszentegyház első és második parancsolata ellen. Vasárnap és ünnepnap elmulasztottam a szentmisét? Hányszor? *Hanyagságból a föláldozás után jöttem, vagy áldozás előtt mentem el?* Hányszor? A templomban illetlenül viseltem magamat?

Isten 4. parancsolata ellen. Nagyon megbántottam szüleimet? Hányszor? Nem engedelmeskedtem? Dacos voltam? Rosszat kívántam szüleimnek vagy tanítóimnak?

Isten 5. parancsolata ellen. Durván bántam másokkal? Bosszantottam másokat? Civakodtam? Verekedtem? Gyűlölködtem? Haragot tartottam? Irígykedtem vagy kárörvendő voltam? Mértékletlen voltam? Életemet veszedelemnek tettem ki? Mást bűnre tanítottam vagy csábítottam? *Nagy bűnre? Melyikre?* Hányszor? Segítettem mást a bűnben?

Isten 6. és 9. parancsolata ellen. Bűnös akara al gondolkodtam szemérmetlen dolgokról? Hányszor? *Ilyeneket látni, cselekedni kívántam?* Hányszor? *Beszéltem ilyenekről?* Hányszor? *Szemérmetlen dolgot cselekedtem magammal* (hányszor?), *másokkal?* Hányszor? Engedtem magammal ilyen dolgot tenni? Romlott társakkal barátkoztam? Illetlen tárgyakat nézegettem? Szemérmetlen dolgokat olvasgattam?

Isten 7. és 10. parancsolata ellen. Szüleimnek vagy másoknak jószágát elvettem? Mit? Másnak jószágát meg-

rongáltam? Megcsaltam valakit? El akartam venni másnak jószágát?

Isten 8. parancsolata ellen. Hazudtam? Ok nélkül gyanusítottam valakit? Másnak hibáit kibeszéltem? Megrágalmaztam valakit? Csúfoltam másokat?

Az anyaszentegyház 3. parancsolata ellen. Böjti napon mentség nélkül húst ettem? Hányszor? *Elmulasztottam a húsvéti szentáldozást?* Hányszor?

A főbűnökkel vétkeztem: Kevély voltam? Torkos voltam? Rest voltam? Elhanyagoltam kötelességeimet?

(Ha még más bűnöd volna, akkor azt is jegyezd meg és gyónd meg.)

A bánat és erős fogadás.

1. Most meggondolom, hogy milyen súlyos büntetést érdemeltem Istentől. Mennyit szenvednek a pokolban az elkárhozott angyalok és emberek, de még a nem egészen tiszta lelkek is a tisztítóhelyen! Ah! mily borzasztó lett volna az, ha Isten engem is úgy büntetett volna meg! Mit kell tennem? Engedelmes gyermeke leszek Istennek, hogy egykor eljuthassak hozzá a mennyországba.

2. Elképzelem Jézust a keresztfán, amint kezein átszegezve, tövissel megkoronázva, sebektől egészen elborítva érettem szenved és meghal. Mindezt az én bűneim is okozták; és én nem bánnám, hogy elkövettem ezeket a bűnöket?

3. Meggondolom azt a számtalan jótéteményt, amelylyel Isten engem elárasztott. Ő adta meg nekem az életet, az egészséget, a mindennapi eledelt, a jó szülőket, a jó őrzőangyalt; és csak azt az egyet is hogyan birom neki meghálálni, hogy a katolikus anyaszentegyháznak gyermeke vagyok? Ó! mily hálátlan volnék, ha ezt a végtelenül jó és szeretetreméltó Atyát ezután is megbántanám és szeretni nem akarnám!

Ó édes Istenem és Üdvözítőm, Jézus Krisztus! én, szegény bűnös gyermeked, lábaidhoz borulok. Oly kimondhatatlan sok jót tettél velem; érettem eljöttél e világra, oly nagy kínokat szenvedtél és végre meghaltál érettem! Én pedig oly hálátlan voltam irántad és annyit vétettem ellened.

Én Istenem! egész szívemből bánom minden bűnömet, mert ezen a világon és a másik életben igazságos büntetést érdemeltem. De még inkább azért bánom bűneimet,

mert azokkal megbántottalak téged, végtelenül szeretetreméltó, jó és szent Istenemet. Erősen fogadom, hogy életemet megjavítom, többé nem vétkezem és minden bűnre vezető alkalmat kerülni fogok. Bár soha meg ne bántottalak volna! Kérlek, Uram! a te szent Fiad, Jézus Krisztus érdemei által, add szent kegyelmedet, hogy e fogadásomat teljesíthessem. Teéretted, Uram! megbocsátok minden ellenségemnek: bocsáss meg nekem is, méltatlan bűnösnek.

Ó Megváltóm szent Anyja, boldogságos szűz Mária! imádkozzál érettem: hogy ezt a gyónást jól végezzem és bűneim bocsánatát megnyerjem. Légy te is segítségemre, édes őrzőangyalom! hogy ettől az órától fogva ne vétkezzem, hanem igazán jámbor, istenfélő életet éljek. Amen.

(Itt következik a gyónás.)

«Az Atyának és Fiúnak és Szentlélek-Istennek nevében Amen.

Gyónom a mindenható Istennek és Isten helyett neked, lelkiatyám, hogy utolsó gyónásomtól (kiskoromtól) fogva ezeket a bűnöket követtem el. Utoljára ... gyóntam.»

(Itt elszámlálod bűneidet, azután mondod:)

«Teljes szívemből bánom minden bűnömet, mert azokkal a végtelenül jó és szeretetreméltó Istent megbántottam; erősen fogadom, hogy többé nem vétkezem és a bűnre vezető alkalmakat elkerülöm. Kérek üdvös elégtételt és föloldozást.»

Imádság a gyónás után.

Én Atyám, én Istenem! mily nagy, mily kimondhatatlan a te jóságod; a lelkiatya, a te helytartód, Jézus Krisztus érdemeiért föloldozott engem bűneimtől. Ó mily jól esik reménylenem, hogy ismét kedves gyermeked vagyok! Hála, dícséret és dicsőség neked, ó irgalom Atyja, ezért a nagy kegyelmedért, amelyet soha meg nem érdemeltem! Fogadom, hogy erről soha el nem feledkezem, és egész erőmből azon leszek, hogy előbbi bűneimbe vissza ne essem.

Áldd meg, ó mennyei Atyám! ezt a jámbor föltételemet és adj erőt, hogy azt híven megtarthassam mind halálomig. Kérlek erre Jézus Krisztusom szent véréért, amelyet érettem a kereszten kiontott, és az ő malaszttal teljes Anyjának, Máriának és minden szentnek érdemeiért. Ámen.

Imádságok a szentáldozás alkalmából.

Erénygyakorlatok a szentáldozás előtt.

Hit. Édes Jézusom! erősen hiszem mindazt, amit kinyilatkoztattál, különösen pedig hiszem azt, hogy te az oltáriszentségben igazán jelen vagy, mert azt te mondottad, aki csalhatatlan örök igazság vagy.

Remény. Szeretetreméltó Jézusom! irgalmasságodnak nincs határa; te hozzám jössz és szívemben akarsz lakni. Ép azért reménylem, hogy meg fogsz adni mindent, ami lelkemnek szükséges.

Szeretet. Édes Jézusom! te végtelenül szeretsz engem és hozzám való szeretetedből most ismét tápláléka akarsz lenni lelkemnek. Mikép háláljam meg ezt a nagy szeretetet? Érted akarok élni és halni.

Bánat és erős fogadás. Édes Jézusom! teljes szívemből bánom minden bűnömet, mert azokkal téged, jóságos Istenemet megbántottalak, akit minden fölött kell szeretnem. Erősen felteszem és igérem, hogy a te malasztod segítségével többé meg nem bántalak.

Alázatosság. Istenem és Üdvözítőm! mikép közeledjem hozzád, miután annyiszor megbántottalak? Valóban nem vagyok méltó, hogy bejöjj szívembe. De csak egy szóval mondd, és meggyógyul az én lelkem.

Óhajtás. Jöjj, édes Jézusom! jöjj és foglald el szívemet, legyen az egészen a tied. Jöjj, szállj be hozzám, erősíts meg kegyelmeddel, édes Jézusom!

Erénygyakorlatok a szentáldozás után.

Imádás. Édes Jézusom! az angyalokkal és szentekkel együtt imádlak téged ebben a legfölségesebb oltáriszentségben. Imádlak téged, mint Uramat és Istenemet, Teremtőmet és Megváltómat.

Alázatosság. Édes Jézusom! mikép érdemeltem meg, hogy te kegyes voltál hozzám, szegény bűnöshöz, beszállni?

Hála és fölajánlás. Szeretetreméltó Jézus, mikép háláljam meg neked, amit velem tettél? Ime fölajánlom neked testemet, lelkemet és mindent, amim van. Tied legyen minden gondolatom, óhajtásom, szavam és mindaz, ami jót cselekszem.

Szeretet. Édes Jézus! gyullaszd föl szívemet szereteted tüzével, hogy jobban szeresselek téged, mint bármi mást, jobban, mint magamat.

Kérelem. Én Uram és én Istenem! add meg nekem, gyarló teremtményednek, mindazokat a kegyelmeket, amelyekre szükségem van, mert te végtelenül jó vagy.

Ó szerelmes Jézusom! maradj nálam kegyelmeddel és erősíts meg engem ennek a szentségnek ereje által most és halálom óráján. Amen.

A szentmise főrészeinél.

Fölajánláskor. Ó Istenem! Az áldozópappal együtt fölajánlom neked ezt a szentmiseáldozatot, hogy téged méltóan imádjalak, jótéteményeidért hálát adjak, kegyelmeidet kérjem és bűneim bocsánatát megkaphassam. Fölajánlom a szentmiseáldozatot a többi hívekért is, az élőkért és a holtakért.

Átváltozáskor. Leborulva imádlak, Jézusom valóságos szent teste, amely érettünk a keresztfán függtél és most az oltáron a kenyér külső színe alatt jelen vagy. Édes Jézus, neked élek, édes Jézus, neked halok; élve-halva tied vagyok, Amen.

Ó isteni Üdvözítőm, imádom drága szent véredet, amelyet érettünk a keresztfán kiontottál. Ó Jézusom, kegyelmezz nekem; ó Jézusom, irgalmazz nekem; ó Jézusom, bocsásd meg bűneimet. Tisztítsd meg, szenteld meg, őrizd meg lelkemet az örök életre. Amen.

Áldozásra. Uram, nem vagyok méltó, hogy hajlékomba jöjj, hanem csak egy szóval mondd és meggyógyul az én lelkem. Ó Jézusom, hiszek tebenned; ó Jézusom, reménylek benned; ó Jézusom, szeretlek minden fölött. Szeretetből bánom minden bűnömet és felteszem magamban, hogy többé nem vétkezem. Egész lelkemből vágyódom utánad és kívánok veled egyesülni most és mindenkorra. Ó jöjj hozzám kegyelmeddel és maradj velem örökké. Amen.

VALLÁSTANÍTÁS.

BEVEZETÉS.

1. Mi végett vagyunk a világon?

A végett vagyunk a világon, hogy Istent megismerjük, szeressük, neki szolgáljunk és ez által üdvözüljünk, vagyis a mennyországba jussunk.

* Mennyország, más szóval: örök boldogság vagy *üdvösség.*

2. Mit kell tennünk, hogy Istent megismerjük, szeressük, neki szolgáljunk és üdvözüljünk?

Hogy Istent megismerjük, szeressük neki szolgáljunk és üdvözüljünk:

1. hinnünk kell, amit Isten kinyilatkoztatott;
2. meg kell tennünk, amit Isten parancsol;
3. használnunk kell azt, ami által megkapjuk Istennek kegyelmét.

* *Kinyilatkoztatni* annyit tesz, mint másnak olyant mondani, amit az nem tudhatna magától.

* Istennek kegyelmét leginkább a *szentségek* és az *imádság* által kapjuk meg. Ezeket *kegyelem-eszközöknek* nevezzük.

* Aki hiszi, amit Isten kinyilatkoztatott, aki megteszi, amit Isten parancsol és használja a kegyelem-eszközöket, az *vallásos* ember. A hit, a parancsolatok, a szentségek és az imádság a *valláshoz* tartoznak. Az a könyv, amelyből a vallást tanuljuk: a *Katekizmus* (vallástan).

Intelem. Hallgasd szívesen és figyelmesen a vallástanítást és — ami a fődolog — cselekedjél szerinte. «Egy a szükséges», mondja az Úr Jézus a vallás megismeréséről és az örök üdvösségről. (Lukács 10, 42.) A földi javak (gazdagság, hatalom stb.) mulandók és nem birnak minket igazán boldogítani. «Mit használ az embernek, ha az egész világot megnyeri is, lelkének pedig kárát vallja», mondja ismét az Üdvözítő. (Máté 16, 26.)

Dicsőség az Atyának és Fiúnak és Szentlélek-Istennek, miképen kezdetben vala, most és mindenkor és mindörökké. Ámen.

ELSŐ RÉSZ

A HITRŐL.

Hogy üdvözülhessünk, először hinnünk kell, amit Isten kinyilatkoztatott.

A) A hitről általában.

1. A hit forrásairól.

3. Mit kell hinnünk, hogy üdvözülhessünk?

Hogy üdvözülhessünk, azt kell hinnünk, amit Isten kinyilatkoztatott.

* Amit Isten kinyilatkoztatott, azt azért kell hinnünk, mert ő mindent tud és mindig igazat mond.

Pl. Szent Péter mondotta Jézusnak: «Az örök élet igéi nálad vannak». (János 6, 69.)

4. Ki tanítja mindazt, amit Isten kinyilatkoztatott?

Mindazt, amit Isten kinyilatkoztatott, az anyaszentegyház tanítja.

5. Honnét veszi az anyaszentegyház azt, amit Isten kinyilatkoztatott?

Amit Isten kinyilatkoztatott, azt az anyaszentegyház a *Szentírásból* és a *szenthagyományból* veszi.

6. Mi a Szentírás?

A Szentírás azoknak a szent könyveknek gyüjteménye, amelyeket a Szentlélek sugalmazásából írtak.

* A Szentírás, más szóval: Biblia, Isten igéjét (szavát, tanítását) foglalja magában.

* Hogy mely könyvek tartoznak a Szentíráshoz, azt az anyaszentegyháztól tudjuk meg.

7. Hány részre osztjuk fel a Szentírás könyveit?

A Szentírás könyveit két részre osztjuk fel: az *ószövetség* könyveire és az *újszövetség* könyveire.

8. Melyik kinyilatkoztatás van az ószövetségi Szentírásban?

Az ószövetségi Szentírásban az a kinyilatkoztatás van, amelyet Isten Jézus Krisztusnak születése előtt adott az embereknek.[1]

9. Milyen kinyilatkoztatás van az újszövetségi Szentírásban?

Az újszövetségi Szentírásban olyan kinyilatkoztatás van, amelyet Jézus Krisztustól és az apostoloktól kaptunk.[2]

[1] Az ószövetségi Szentírás könyvei ezek:

21 *történeti* könyv: Mózes 5 könyve, Józue, Bírák, Rut könyve, Királyok négy könyve, Krónika két könyve, Ezdrás, Nehemiás, Tóbiás, Judit, Eszter könyve és a Makkabeusok két könyve;

7 *oktató* könyv: Jób, Zsoltárok, Példabeszédek, Prédikátor, Énekek éneke, Bölcseség és Sirák fiának könyve;

17 *prófétai* könyv: Izaiás, Jeremiás Barukkal, Ezekiel, Dániel, Ozeás, Joel, Ámosz, Abdiás, Jónás, Mikeás, Náhum, Habakuk, Szofoniás, Aggeus, Zakariás és Malakiás könyve.

[2] Az újszövetségi Szentírás könyvei ezek:

5 *történeti* könyv: négy evangélium (Szent Máté, Sz. Márk, Sz. Lukács, Sz. János evangelistától) és az Apostolok Cselekedetei (Szent Lukácstól);

21 *oktató* levél: Szent Pál tizennégy levele (egy a rómaiakhoz, kettő a korintusiakhoz, egy a galatákhoz, egy az efezusiakhoz, egy a filippiekhez, egy a kolosszaiakhoz, kettő a tesszalonikiaiakhoz, kettő

10. Mi a szenthagyomány?

A szenthagyomány az a kinyilatkoztatás, amelyet az apostolok hirdettek, de le nem írtak.

* A szenthagyomány épúgy, mint a Szentírás, Isten igéje.[1] Mind a kettőt az anyaszentegyház őrzi. A szenthagyományt az apostolok halála után le is írták. (Szent Ambrus, szent Ágoston, szent Jeromos és más egyházatyák és egyháztanítók.)

Intelem. A hit dolgaiban ne indulj a magad véleménye után, hanem kövesd híven az anyaszentegyház tanítását.

2. *A hit szükségességéről és tulajdonságairól.*

11. Mit mond Krisztus Urunk arról, aki nem akarja hinni azt, amit Isten kinyilatkoztatott?

Aki nem akarja hinni azt, amit Isten kinyilatkoztatott, arról Krisztus Urunk azt mondja: «Aki nem hisz, elkárhozik».[2]

* *Elkárhozni* annyit jelent, mint pokolba jutni. Hit nélkül tehát nem üdvözülhetünk; de ilyen hitünk csak *Isten kegyelméből* lehet.

12. Hogyan kell mindazt hinnünk, amit Isten kinyilatkoztatott?

Mindazt, amit Isten kinyilatkoztatott, *erősen* és *állhatatosan* kell hinnünk.[3]

* *Erősen* hiszünk, ha nem kételkedünk abban, amit Isten kinyilatkoztatott. *Állhatatosan* hiszünk, ha hitünket sohasem tagadjuk meg, sőt készek vagyunk érette akármit, még a halált is, elszenvedni. (Ilyen volt a szent vér-

Timoteushoz, egy Titushoz, egy Filemonhoz, egy a zsidókhoz); továbbá Szent Jakab egy levele, Szent Péter két levele, Szent János három levele, Szent Júdás egy levele;

1 *prófétai* könyv: Jelenések könyve (Szent Jánostól).

[1] «Tartsátok meg a hagyományokat, amelyeket tanultatok, akár *beszéd*, akár *levelünk* által», mondja Szent Pál apostol. (Tessz. II, 2, 14.)

[2] Márk 16, 16.

[3] «Aki megvall engem az emberek előtt, én is megvallom őt Atyám előtt, ki mennyekben vagyon; aki pedig megtagad engem az emberek előtt, megtagadom én is őt Atyám előtt, ki mennyekben vagyon», mondja az Úr Jézus. (Máté 10, 32. 33.)

tanuk hite.) Kivétel nélkül *mindent* kell hinnünk, amit Isten kinyilatkoztatott. Az olyan keresztény, aki csak egy dolgot is elvet vagy megváltoztat abból, amit Isten kinyilatkoztatott, *eretnek*. Ha ezt tudva teszi, akkor nagy bűnt követ el.

* Aki az igaz hitet megtagadja, az Istentől pártol el.

Intelem. Sohase szégyeld hitedet, hanem valld meg azt bátran az emberek előtt. Őrizkedjél a vallástalan emberektől és iratoktól, mert hitedet könnyen megronthatnák.

3. *Az igaz vallásról.*

13. Melyik vallásban van meg mindaz, amit Isten kinyilatkoztatott?

Mindaz, amit Isten kinyilatkoztatott, a *katolikus keresztény vallásban* van meg.

* A katolikus keresztény vallás az igaz vallás, mert benne hiba nélkül megvan mindaz, amit Isten kinyilatkoztatott.

14. Ki adta az embereknek a katolikus keresztény vallást?

A katolikus keresztény vallást *Krisztus Urunk* adta az embereknek.

* Az igaz hittanítást és a leghelyesebb parancsolatokat azért tudta Krisztus Urunk az embereknek adni, mert ő Istennek Fia.

15. Melyik jellel valljuk meg kiválóan, hogy katolikus keresztények vagyunk?

Hogy katolikus keresztények vagyunk, azt kiválóan a szent kereszt jelével, vagyis a *keresztvetéssel* valljuk meg.

* Mikor keresztet vetünk, ezeket a szavakat mondjuk: «Az Atyának és Fiúnak és Szentlélek-Istennek nevében. Amen». E szavakkal kifejezzük, hogy a Szentháromságban hiszünk. Magával a keresztnek jelével megmutatjuk, hogy a keresztrefeszített Jézushoz tartozunk.

Intelem. Adj hálát Istennek azért, hogy katolikus keresztény vagy. Imádkozzál azokért, akik a katolikus vallást nem ismerik.

B) Az apostoli hitvallásról.

16. Melyik hitvallásban van meg röviden az, amit hinnünk kell?

Amit hinnünk kell, az az *apostoli hitvallásban* van meg röviden.

17. Hogyan szól az apostoli hitvallás?

Az apostoli hitvallás így szól:

«Hiszek egy Istenben, mindenható Atyában, mennynek és földnek teremtőjében. — És a Jézus Krisztusban, Ő egy Fiában, a mi Urunkban, — ki fogantaték Szentlélektől, születék Szűz Máriától, — kínzaték Poncius Pilátus alatt, megfeszíttetek, meghala és eltemetteték, — szálla alá poklokra, harmadnapon halottaiból föltámada, — fölméne a mennyekbe, ül a mindenható Atya-Istennek jobbja felől, — onnét lészen eljövendő ítélni eleveneket és holtakat. — Hiszek Szentlélekben, — egy katolikus keresztény anyaszentegyházat, szenteknek egyességét, — bünöknek bocsánatát, — testnek föltámadását — és az örök életet. Amen.»

* Ezt a hitvallást *apostolinak* mondjuk, mert az a szent apostolok idejéből való. *Hitvallásnak* azért mondjuk, mert a katolikus keresztény ember azzal megvallja hitét.

18. Hány részre osztjuk az apostoli hitvallást?

Az apostoli hitvallást tizenkét részre, más szóval *tizenkét ágazatra*, osztjuk.

I. ÁGAZAT.

«Hiszek egy Istenben, mindenható Atyában, mennynek és földnek teremtőjében.»

1. Istenről és tulajdonságairól.

19. Ki az Isten?

Isten az egész világnak Ura és a mi mennyei Atyánk.

20. Mióta van az Isten és meddig lesz?

Isten mindig volt és mindig lesz; Isten *örökkévaló.*

* Isten sohasem változik.

21. Hol van az Isten?

Az Isten *mindenhol* van: a mennyben, a földön és minden helyen.

22. Miért nem látjuk az Istent mostani életünkben?

Mostani életünkben azért nem látjuk az Istent, mert neki nincsen teste; Isten *lélek.*

* Habár Istent nem látjuk, ő mégis megismertette magát az emberekkel 1. a világ és annak bölcs berendezése által; 2. a kinyilatkoztatás által. Okosan senki sem gondolhatja, hogy a világ és annak csodálatos rendje magamagától támadt.

23. Mit tud az Isten?

Isten *mindent tud;* tudja azt, ami volt, ami van és ami lesz, sőt tudja azt is, amit gondolunk vagy titokban cselekszünk. Pl. Jézus jövendölései.

24. Mit tehet meg Isten?

Isten mindent megtehet, amit csak akar; Isten *mindenható.* Pl. A világ teremtése. Jézus csodái.

* Szent Pál apostol mondja: «Ha Isten velünk, ki ellenünk?» (Róm. 8, 31.)

25. Hogyan rendez el Isten mindent a világon?

Isten úgy rendez el mindent a világon, hogy legjobban elérje azt, amit akar; Isten *végtelenül bölcs.* Pl. Mózes megmenekülése.

26. Mit szeret és mit utál Isten?

Isten csak a jót szereti, a rosszat pedig utálja; Isten *végtelenül szent.* Pl. Isten tíz parancsolata.

27. Mit tesz Isten a jókkal és mit tesz a rosszakkal?

Isten a jókat megjutalmazza, a rosszakat pedig

megbünteti, amint megérdemlik; Isten *végtelenül igazságos.* Pl. A vízözön. Noé megmentése.

* Isten a teljes jutalmat és a teljes büntetést csak halálunk után adja meg.

* Jézus mondja: «Ne féljetek azoktól, kik a testet megölik, de a lelket meg nem ölhetik; hanem inkább féljetek attól, ki mind a lelket, mind a testet gehennába (pokolra) veszteni». (Máté 10, 28.)

28. Büntet-e Isten mindig azonnal?

Isten nem büntet mindig azonnal, hanem gyakran sokáig vár, hogy a bűnös megtérjen, vagyis megjavuljon; Isten *végtelenül türelmes.* Pl. a vízözön.

29. Hogyan bánik Isten a megtérő bűnössel?

Isten a megtérő bűnösnek szívesen megbocsát; Isten *végtelenül irgalmas.* Pl. Ninive.

30. Hogyan szeret minket az Isten?

Isten végtelenül szeret minket: ő mindig csak jót akar és jót tesz velünk; Isten *végtelenül jó.*

* Jézus mondja: «Úgy szerette Isten e világot, hogy az ő egyszülött Fiát adta, hogy mindaz, aki őbenne hisz, el ne vesszen, hanem örök élete legyen». (János 3, 16.)

* Istenben minden jó tulajdonság határ nélkül megvan; azért Isten *végtelenül tökéletes.*

Intelem. «Életednek teljes napjaiban elmédben legyen Isten és óvd magadat, hogy valaha bűnbe ne egyezzél.» (Tóbiás 4, 6.) «Szeressük Istent, mert Isten előbb szeretett minket.» (János I. 4, 19.)

2. A háromszemélyű egy Istenről.

31. Hány Isten van?

Csak egy Isten van.

32. Hány személy van az egy Istenben?

Az egy Istenben három személy van: Atya, Fiú és Szentlélek. Pl. Jézus keresztelése.

* Jézus mondotta: «Tanítsatok minden nemzetet, megkeresztelvén őket az Atyának és Fiúnak és Szentléleknek nevében». (Máté 28, 19.)

33. Valóságos Isten-e mind a három személy?

Mind a három személy valóságos Isten. Isten az Atya, Isten a Fiú, Isten a Szentlélek is.

34. Hány Isten a három isteni személy?

A három isteni személy csak egy Isten.

* A három isteni személynek *ugyanegy isteni természete* van; azért mindegyik isteni személy egyformán örökkévaló, mindentudó, mindenható.

35. Hogyan nevezzük a három isteni személyt egyszóval?

A három isteni személyt egy szóval *Szentháromságnak* nevezzük.

* A Szentháromságot, vagyis hogyan van egy isteni természetben három személy, nem tudjuk megérteni; az *hitünknek nagy titka.*

* A *Szentháromság ünnepe* pünkösd után az első vasárnapon van.

36. Milyen munkálkodást tulajdonítunk a három isteni személynek egyenkint?

A három isteni személynek egyenkint a következő munkálkodást tulajdonítjuk: az Atya *teremtette*, a Fiú *megváltotta*, a Szentlélek *megszenteli* a világot.

* Az Atyát *Teremtőnek*, a Fiút *Megváltónak*, a Szentlelket *Megszentelőnek* nevezzük, de az isteni személyek közösen munkálkodnak. Az Atya öröktől fogva van, a Fiú az Atyától öröktől fogva születik, a Szentlélek az Atyától és Fiútól öröktől fogva származik.

Intelem. Mondd el gyakran a Szentháromság tiszteletére ezt a szép dicséretet: «Dicsőség az Atyának és Fiúnak és Szentlélek-Istennek; miképen kezdetben vala, most és mindenkor és mindörökké. Amen».

3. A világ teremtéséről és kormányzásáról.

37. Ki teremtette a világot?

A világot Isten teremtette.

* Teremteni annyi, mint valamit semmiből létrehozni.

A Makkabeusok anyja mondotta fiának: «Tekints az égre, földre és mindenekre, mik azokban vannak és értsd meg, hogy az Isten semmiből teremtette azokat». (Makkab. II. 7, 28.)

38. Mi végett teremtette Isten a világot?

Isten 1. a maga dicsőségére; 2. a mi javunkra teremtette a világot.

39. Mit tesz Isten még most is a világgal?

Isten még most is gondoskodik a világról, vagyis fönntartja és kormányozza a világot.

* Isten gondoskodását a világról *isteni gondviselésnek* nevezzük.

* A világon semmi sem történik, amit Isten nem akar, vagy el nem tűr. A bűnt nem akarja Isten, hanem eltűri, mert az embernek szabad akaratot adott és mert a rosszat is jóra tudja fordítani.

Pl. Egyiptomi József. Isten gondoskodása az anyaszentegyházról. «Ember tervez Isten végez.»

40. Különösen kikről gondoskodik Isten?

Isten különösen az emberekről gondoskodik; ő ad nekünk minden testi és lelki jót.

* Szenvedést és csapásokat azért küld vagy enged ránk jönni az Isten, hogy büntessen és javítson, vagy, hogy a mennyországra érdemeket szerezhessünk. Pl. Jób.

Intelem. Ha csapás ér, ne zúgolódjál, hanem bízzál Istenben. «Akit az Úr szeret, azt megfenyíti.» (Zsidók. 12, 6.) «Az Istent szeretőknek minden javokra szolgál.» (Róm. 8, 28.)

4. Az angyalokról.

A szent őrzőangyal.

41. Melyek Istennek legkiválóbb teremtményei?

Istennek legkiválóbb teremtményei az angyalok és a földön az emberek.

42. Mik az angyalok?

Az angyalok lelkek, akiknek értelmök és szabad akaratuk van, de testük nincsen.

* Isten nagyon sok angyalt teremtett. A Szentírás az angyalok kilenc karát különbözteti meg. Szent *Mihály* a főangyalok fejedelme.

43. Milyenek voltak az angyalok mind, amikor Isten megteremtette őket?

Az angyalok mind jók voltak, amikor Isten megteremtette őket.

44. Jók maradtak-e az angyalok mind?

Az angyalok nem maradtak mind jók, hanem sokan vétkeztek és azért a pokolba jutottak; ezeket *gonosz lelkeknek* vagy *ördögöknek* nevezzük.[1]

* Isten a jó angyalokat mennyei örök boldogsággal jutalmazta meg.

45. Milyenek iránt unk a jó angyalok?

A jó angyalok szeretnek minket; azért őrzik testünket és lelkünket, imádkoznak érettünk és a jóra intenek.

46. Hogyan nevezzük azokat az angyalokat, akik minket őriznek?

Azokat az angyalokat, akik minket őriznek, szent *őrzőangyaloknak* nevezzük.[2]

[1] Szent Péter apostol mondja: «Isten nem kegyelmezett a vétkes angyaloknak, hanem a pokol bilincseibe verve, a mélységbe taszította gyötörtetésre». (Péter II. 2, 4.)

[2] «Ezek angyalai az égben mindenkor látják Atyám orcáját ki mennyekben vagyon», mondja Jézus. (Máté 18, 10.)

* A *szent őrzőangyalok ünnepe* október 2-án van.

* Üdvös és illő, hogy szent őrzőangyalunkat tiszteljük, segítségül hívjuk és sugalmazásait kövessük.

47. Milyenek iránt unk a gonosz lelkek?

A gonosz lelkek gyülölnek minket és irígykednek ránk; azért rosszra csábítanak, hogy mi is a pokolba jussunk. Pl. Jézus megkísértése.

48. Mit kell tennünk, midőn a gonosz lélek rosszra csábít minket?

Midőn a gonosz lélek rosszra csábít minket, Istentől segítséget kell kérnünk és a csábításnak ellenállnunk.

*Az Úr Jézus mondotta: «Vigyázzatok és imádkozzatok, hogy kísértésbe ne essetek». (Máté 26, 41.)

Intelem. «Józanok legyetek és vigyázzatok, mert a ti ellenségtek, az ördög, mint az ordító oroszlán körüljár, keresvén, akit elnyeljen; erős hittel álljatok ellen neki.» (Péter I. 5, 8. 9.) «Alljatok ellen az ördögnek és futni fog tőletek.» (Jakab 4, 7.) Mondd el többször ezt a kis imádságot: «Isten angyala, ki őrzőm vagy, kinek engem Isten kegyelme ajánlott, világosíts fel, őrizz, vezérelj, kormányozz engem. Amen».

5. Az első emberekről.

49. Kik voltak az első emberek?

Az első emberek *Adám* és *Éva* voltak.

* Ádámtól és Évától származik minden ember; azért *ősszüleinknek* mondjuk őket.

50. Hogyan teremtette Isten Ádámot?

Isten úgy teremtette Ádámot, hogy testét földből alkotta és lelket lehelt abba.

* *Az ember testből és lélekből áll.*

51. Kihez hasonlít az ember lelke?

Az ember lelke Istenhez hasonlít.

* Midőn Isten az első embert teremtette, akkor mondotta: «Alkossunk embert a mi *képünkre* és *hasonlatosságunkra*». (Mózes I. 1, 26.)

52. Miben hasonlít lelkünk Istenhez?

Lelkünk abban hasonlít Istenhez,

1. hogy értelme és szabad akarata van;
2. hogy halhatatlan.

* A lélek szellem, amely nélkül nem gondolkodhatunk, sőt nem is élhetünk. A *lélek örökké él,* a test halála után is.[1] A lelket nem látjuk, de mégis megismerjük abból, hogy az ember *gondolkodik* és *szabad akarattal elhatározza magát* arra, amit jónak lát.

53. Mivel mutatta meg Isten leginkább szeretetét ősszüleink iránt.

Isten leginkább azzal mutatta meg szeretetét ősszüleink iránt, hogy megadta nekik a *megszentelő kegyelmet* és ezzel szentekké tette, gyermekeivé fogadta és a mennyei boldogságra rendelte őket.

* A megszentelő kegyelem *természetfölötti* adomány volt.

* Ősszüleink *rendkívüli értelmet* is kaptak Istentől és nem volt bennök semmi *vétkes kívánság.*

54. Hol laktak ősszüleink?

Ősszüleink a Paradicsomkertben laktak.

55. Milyen sorsuk volt ősszüleinknek a Paradicsomban?

Ősszüleinknek a Paradicsomban nagyon jó sorsuk volt; boldogan éltek, semmit sem szenvedtek és sohasem kellett volna meghalniok.

* Ezt a boldogságot és a rendkívüli adományokat minden ember örökölhette volna, ha ősszüleink el nem vesztik.

Intelem. Az ember a látható természet koronája; mert lelkével méltóságban felülmúl minden teremtményt a földön Becsüld meg ezt a magas méltóságot!

6. Ősszüleink bűnbeeséséről.

56. Mi rontotta meg ősszüleink boldogságát?

Ősszüleink boldogságát az rontotta meg, hogy bűnt követtek el és azzal Isten büntetését vonták magukra.

[1] Az Úr Jézus mondotta: «Ne féljetek azoktól, akik megölik a testet, de nem tudják megölni a lelket». (Máté 10, 28.)

57. Mi által követtek el bűnt ősszüleink?

Ősszüleink az által követtek el bűnt, hogy nem engedelmeskedtek Istennek, hanem ettek a tiltott fának gyümölcséből.

58. Mivel büntette meg Isten ősszüleinket az elkövetett bűn miatt?

Isten azzal büntette meg ősszüleinket az elkövetett bün miatt, hogy 1. elvesztették *Isten kegyelmét* és így nem juthattak a mennyei boldogságra; 2. értelmök elhomályosodott és akaratuk rosszrahajló lett; 3. sokat kellett szenvedniök és végre meg kellett halniok.

59. Hogyan ártott ősszüleink bűne mindnyájunknak?

Ősszüleink büne úgy ártott mindnyájunknak, hogy a bün és a büntetés minden emberre átszáll és mindenki ezzel a bünnel jön a világra.[1]

60. Hogyan nevezzük azt a bűnt, amely ősszüleinktől minden emberre átszáll?

Azt a bűnt, amely ősszüleinktől minden emberre átszáll, *eredeti bűnnek* nevezzük.

* Az eredeti bűnt *eredetünkkel* együtt örököljük ősszüleinktől.

61. Kire nem szállott át az eredeti bűn?

Az eredeti bün csak a boldogságos *Szűz Máriára* nem szállott át.

* A boldogságos Szűz Máriát Isten különös kegyelme mentette meg az eredeti bűntől, amint az angyal szavaiból kitünik: «Üdvözlégy, *malaszttal teljes*». (Lukács 1, 28.) Ez azért történt, mert Isten kiválasztotta őt, hogy *Jézus Krisztusnak Anyja* legyen.

* Szűz Mária kiváltságát, hogy az eredeti bűn nem szállott rá, *szeplőtelen fogantatásnak* nevezzük. *Boldogasszony szeplőtelen fogantatásának* ünnepe december 8-dikán van.

[1] Szent Pál apostol mondja: «A bűn egy ember által jött be e világba és a bűn által a halál és így a halál átment minden emberre, mert mindenki vétkezett» (Róm. 5, 12.)

62. Mi történt volna az emberekkel, ha Isten meg nem könyörült volna rajtuk?

Az emberek sohasem juthattak volna a mennyországba, ha Isten meg nem könyörült volna rajtuk.

63. Hogyan könyörült meg Isten az embereken?

Isten Megváltót igért és küldött, hogy az embereket a bűntől megváltsa és üdvözítse.

* Isten először *ősszüleinknek* igérte meg a Megváltót.[1] Ezt az ígéretet utóbb a *pátriárkáknak* (Ábrahámnak, Izsáknak, Jákobnak) is megtette, később pedig a *próféták* (Dávid, Izaiás, Dániel stb.) által gyakran megújította.

* A próféták megjövendölték a Megváltóról, hogy 1. mikor és hol fog születni;[2] 2. Isten lesz és csodákat fog mívelni;[3] 3. harminc ezüst pénzért el fogják árulni;[4] kezeit és lábait átszegezni, ruháira sorsot vetni;[5] 4. bűneinkért szenvedni fog és meghalni;[6] azután föl fog támadni.[7]

64. Meddig kellett az embereknek a Megváltóra várniok?

Az embereknek több ezer évig kellett a Megváltóra várniok.

* Az embereknek tapasztalniok kellett, mennyi nyomorúságot hoz a bűn rájok és hogy csak Isten szabadíthatja meg őket attól.

* Arról az időről, amelyben az emberek a Megváltót várták, *ádventben* emlékezünk meg. Ádvent (Úrjövet) karácsony előtt van és körülbelül négy hétig tart. Ekkor Jézus születésének ünneplésére készülünk. Ádventben vannak a *Roráté-misék* a boldogságos Szűz Mária tiszteletére.

Intelem. Utáld a bűnt, mert az hozott minden rosszat a világra.

[1] «Ellenségeskedést vetek közéd és az asszony közé, a te ivadékod és az ő ivadéka közé; az széttiporja fejedet, te pedig sarka után lelkesedel.» (Móz. I. 3, 15.)
[2] Móz. I. 49, 10. Dán. 9, 24—27. Mik. 5 2. [3] Iz. 35, 4—6. [4] Zak. 11, 12. 13. [5] 21. Zsolt. 17—19. [6] Iz. 50, 6. 53, 2—7. [7] 15. Zsolt. 10.

«Ez az én szeretett Fiam». Máté 17, 5.

II. ÁGAZAT.

«Hiszek... Jézus Krisztusban, ő egy Fiában, a mi Urunkban.»

65. Ki váltotta meg a világot?

A világot *Jézus Krisztus* váltotta meg.

66. Kicsoda Jézus Krisztus?

Jézus Krisztus a második isteni személy, Istennek egyszülött Fia, aki érettünk emberré lett.[1]

67. Mit jelent e név «Jézus?»

E név «*Jézus*» annyit jelent, mint *Megváltó* vagy Üdvözítő.

68. Mit jelent ez a szó «Krisztus?»

Ez a szó «*Krisztus*» annyit jelent, mint *Fölkent.*

* A zsidók *Messiásnak* nevezték a Megváltót; ez a szó is annyit jelent, mint *Fölkent.* Az ószövetségben a prófétai, főpapi, királyi méltóságot *fölkenéssel* adták át. Jézus pedig a mi legnagyobb prófétánk, főpapunk és királyunk.

69. Honnan tudjuk, hogy Jézus Krisztus az igért Megváltó?

Hogy Jézus Krisztus az igért Megváltó, azt onnan tudjuk, mert egyedül rajta teljesedett be mindaz, amit a próféták a Megváltóról megjövendöltek.

70. Honnan tudjuk, hogy Jézus Krisztus Isten Fia?

Hogy Jézus Krisztus Isten Fia, azt 1. az Atya-Isten kijelentette; 2. Jézus maga is hirdette s csodáival és jövendöléseivel be is bizonyította.

[1] «Úgy szerette Isten e világot, hogy egyszülött Fiát adta, hogy mindaz, aki őbenne hisz, el ne vesszen, hanem örök élete legyen», mondotta maga az Úr Jézus. (Ján. 3, 16.)

* Mikor Jézus Krisztus a *Jordán* vizében megkeresztelkedett és mikor később a *Tábor* hegyén színében megváltozott, akkor kijelentette róla az Atya-Isten: «Ez az én szeretett Fiam, kiben nekem kedvem telt».[1]

* Jézus azt mondotta: «Én és az Atya egy vagyunk».[2] A főpap e kérdésére: «Te vagy-e Krisztus, az áldott Istennek Fia?» azt felelte Jézus: «Én vagyok».[3]

* Jézus *csodái:* a vizet borrá változtatta, öt kenyérrel több ezer embert jóltartott, a vihart lecsendesítette, betegeket gyógyított, halottakat föltámasztott.

* Jézus *jövendölései* is mutatják, hogy ő Isten. Megjövendölte, hogy Judás elárulja és Szent Péter megtagadja őt, hogy ő maga hogyan fog szenvedni, meghalni és föltámadni, hogyan pusztul el Jeruzsálem, hogyan terjed el majd és hogyan marad fönn az anyaszentegyház.

* Jézust azért nevezzük *Urunknak,* mert ő Istenünk és Megváltónk.

Intelem. Hívd Jézus szentséges nevét gyakran segítségül, leginkább kísértések idején és mondd szívesen ezt a szép köszöntést: «Dicsértessék a Jézus Krisztus».

III. ÁGAZAT.

«Hiszek Jézus Krisztusban... ki fogantaték Szentlélektől, születék Szűz Máriától.»

«Született Szűz Máriától.»

1. A Fiú-Isten megtestesüléséről.

71. Mit jelent az, hogy Isten Fia emberré lett?

Hogy Isten Fia emberré lett, az azt jelenti, hogy ő a Szentlélek ereje által emberi testet és lelket vett föl és azért Jézus Krisztus valóságos *Isten* és valóságos *ember is.*

[1] Máté 3, 17. — [2] János 10, 30. — [3] Márk 14, 62.

* Szent János apostol mondja: «Az Ige (a Fiú-Isten) testté lőn és miköztünk lakozék».[1] — Hitünknek azt a titkát, hogy Istennek Fia emberré lett, a Fiú-Isten *megtestesülése* titkának nevezzük.

* *Gábor* főangyal hozta hírül Szűz Máriának, hogy Istennek Fia emberré lesz. Ennek emlékét *gyümölcsoltó Boldogasszony* napján (március 25.) ünnepeljük.

* Jézus Krisztusban *két természet* van: isteni és emberi; de csak egy, még pedig isteni személy.

72. Ki Jézus Krisztusnak anyja?

Jézus Krisztusnak anyja a boldogságos Szüz Mária.

* A boldogságos Szűz Mária *Istennek anyja*, mert fia isteni személy.

73. Ki volt Jézus Krisztus nevelőatyja?

Jézus Krisztus nevelőatyja Szent József volt a boldogságos Szüz Mária jegyese.

* Szent József az anyaszentegyház védőszentje.

* Az Úr Jézust, Szűz Máriát és Szent Józsefet együtt *szent családnak* nevezzük.

74. Miért lett a Fiú-Isten emberré?

A Fiú-Isten azért lett emberré, 1. hogy minket szóval és példájával *tanítson*, 2. hogy érettünk szenvedhessen és *meghalhasson* s így megváltson minket.

Intelem. Imádkozd el szívesen a reggeli, déli és esti harangszóra az Úrangyalát, mert azzal hálát adsz Istennek, hogy irántunk való szeretetből emberré lett.

2. Jézus életéről.

75. Hol született Jézus?

Jézus Betlehemben született.

* Jézus születése napját *karácsonykor*, dec. 25-dikén ünnepeljük.

Születése után a nyolcadik napon adták neki a Jézus nevet; ezt *kiskarácsonykor*, január 1-jén ünnepeljük.

[1] **János 1, 14**

Azután a napkeleti bölcsek jöttek őt imádni; erre emlékeztet három király vagy *vízkereszt ünnepe*, január 6.

Születése után a negyvenedik napon bemutatták a kis Jézust a templomban; ennek ünnepét *gyertyaszentelő Boldogasszony* napján, február 2-dikán ünnepeljük.

76. Hol nevelkedett Jézus?

Jézus Názáretben nevelkedett.

* Az Üdvözítőt Názáret városáról nevezték el *Názáreti* Jézusnak.

77. Hány éves korában kezdett Jézus tanítani?

Jézus harmincéves korában kezdett tanítani.

* Jézus három évig tanított; ezalatt tanítványokat gyűjtött maga köré és ezek közül *tizenkét apostolt* (követet) választott.

78. Mit tanított Jézus?

Jézus azt tanította, amit hinnünk és cselekednünk kell, hogy a mennyországba jussunk.

* Jézus *evangeliumnak* (örömhírnek) nevezte tanítását; azért azokat a szent könyveket is evangeliumoknak nevezzük, amelyekben Jézus élete és tanítása le van írva.

Intelem. Tanuld szorgalmasan Jézus életének történetét és kövesd példáját. «Én vagyok az út, az igazság és az élet», mondja az Úr Jézus. (János 14, 6.)

IV. ÁGAZAT.

«Hiszek Jézus Krisztusban, aki... kínzaték Poncius Pilátus alatt, megfeszítteték, meghala és eltemetteték.»

«Megfeszítteték.»

79. Mit szenvedett érettünk Jézus?

Jézus sokat szenvedett érettünk: 1. az Olajfák-hegyén vért izzadott, 2. megostorozták, 3. tö-

vissel megkoronázták, 4. a nehéz keresztet hordozta, 5. a Kálvária-hegyen keresztre feszítve meghalt.

* *Poncius Pilátus* római helytartó volt Zsidóországban.

* Azt a tizennégy állomást (stációt), amelyek Jézus szenvedését, halálát és eltemetését ábrázolják, szintén *kálváriának* nevezzük. Ha ezeknél az állomásoknál imádkozunk és Jézus szenvedésére gondolunk, *keresztútiájtatosságot* végezünk.

* Jézus halálának napja: *nagypéntek.*

80. Kénytelen volt-e Jézus szenvedni és meghalni?

Jézus nem volt kénytelen szenvedni és meghalni, hanem ő feláldozta magát érettünk, mert végtelenül szeret minket.[1]

* Jézus halálát a keresztfán *keresztáldozatnak* nevezzük.

81. Mi végett szenvedett és halt meg Jézus?

Jézus a végett szenvedett és halt meg: 1. hogy minket a bűntől és az örök kárhozattól megváltson, 2. hogy Istentől kegyelmet nyerhessünk és a mennyországba juthassunk.

* Jézus szenvedésével és halálával *végtelen elégtételt* adott Istennek helyettünk és így megengesztelte őt.

82. Kinek bűneiért szenvedett és halt meg Jézus?

Jézus minden ember bűneiért szenvedett és halt meg, az eredeti bűnért és minden más bűnért.

Keresztelő Szent János mondotta Jézusról: «Ime az Isten báránya, íme ki elveszi a világ bűnét».[2]

* Minden ember üdvözülhet. Aki nem üdvözül, az maga oka annak; mert nem akarja hinni Jézus tanítását, nem akarja megtartani a parancsolatokat és nem akarja használni a kegyelemeszközöket.

* Jézus szenvedésének emlékére van a *nagyböjt* és különösen annak végén a *nagyhét.* A nagyböjt *hamvazó szerdán* kezdődik és húsvét előtt végződik.

[1] «Föláldoztatott, mert ő maga akarta.» (Izaias 53, 7.)

[2] **János 1, 29.**

Intelem. Sohase felejtsd el, mennyire szeretett az Úr Jézus és mennyit szenvedett éretted. Te is szeresd őt mindennél jobban és örömest tűrd el érette a szenvedést, amit ő küld rád.

V. ÁGAZAT.

«Hiszek Jézus Krisztusban, aki... szálla alá poklokra, harmadnapon halottaiból föltámada.»

«Halottaiból föltámada.

83. Jézusnak halála után hová szállott a lelke?

Jézusnak halála után lelke a *pokoltornácra* szállott alá, ahol a meghalt jámbor emberek lelkei a megváltásra vártak.

* A pokoltornácban várakozó lelkek voltak: Ádám Éva, Ábel, Noé, Ábrahám, Mózes, Dávid és mások.

84. Miért szállott alá Jézus lelke a pokoltornácra?

Jézus lelke azért szállott alá a pokoltornácra, mert a jámbor lelkeknek meg akarta vinni az örömhírt, hogy már megváltotta őket.

85. Mit tett Jézus halála után harmadnapon?

Jézus halála után harmadnapon ismét egyesítette lelkét testével és dicsőségesen föltámadt.

* Jézus *vasárnap* támadt föl, kora hajnalban; föltámadásának emlékét *húsvétkor* ünnepeljük. A *föltámadási körmenetet* azonban már nagyszombaton este tartjuk meg.

* Föltámadása után többször megjelent Jézus az apostoloknak és más tanítványoknak, beszélt velök Isten országáról és evett velök. Az apostolok utóbb vértanuhalállal tanuskodtak arról, hogy Jézus föltámadt.

* Jézus föltámadása után még negyven napig maradt e földön, mialatt különféle tanítást és hatalmat adott az apostoloknak.

Intelem. Jézus föltámadása erősítsen meg téged hitedben, hogy ő Isten és abban a reményben, hogy te is föltámadsz egykor halottaidból.

«Fölméne mennyekbe.»

VI. ÁGAZAT.

«Hiszek Jézus Krisztusban, aki... fölméne a mennyekbe, ül a mindenható Atya-Istennek jobbja felől.»

86. Mit tett Jézus föltámadása után a negyvenedik napon?

Jézus föltámadása után a negyvenedik napon kivezette tanítványait az Olajfák-hegyére és előttük fölszállott az égbe.

* Jézus mennybemenetelének ünnepét húsvét után a negyvenedik napon, *áldozó csütörtökön* üljük meg.

87. Mit jelentenek a szavak: «Ül a mindenható Atya-Istennek jobbja felől?»

E szavak: «Ül a mindenható Atya-Istennek jobbja felől» azt jelentik, hogy Jézus *mint ember is* résztvesz az isteni hatalomban és dicsőségben.

* Jézus Krisztus a mennyben közbenjár érettünk, vagyis ő «*szószólónk* az Atyánál». (János I. 2, 1.)

Intelem. Kérd az Úr Jézust, hogy téged is vegyen föl egykor a mennyországba. «Keressétek az ott fönn valókat, ahol az Isten jobbján ülő Krisztus vagyon. Az ott fönn való dolgokat keressétek, ne a földieket.» (Kol. 3, 1, 2.)

«Onnét lészen eljövendő ítélni.»

VII. ÁGAZAT.

«Hiszek Jézus Krisztusban, aki... onnét lésze eljövendő ítélni eleveneket és holtakat.»

88. Mikor jön el ismét Jézus?

Jézus a világ végén jön el ismét.

89. Mi végett jön el Jézus a világ végén?

Jézus a végett jön el a világ végén, hogy minden embert megítéljen.

90. Hogyan nevezzük a világ végén bekövetkező ítéletet?

A világ végén bekövetkező ítéletet *utolsó ítéletnek* vagy *világítéletnek* nevezzük.

* Jézus az utolsó ítéletkor a jókat jobbjára állítja, a gonoszokat pedig baljára és nyilvánossá teszi, ami jót vagy rosszat gondoltak, beszéltek és cselekedtek.[1]

91. Hogyan fog Jézus az utolsó ítéleten a jókhoz szólani?

Jézus az utolsó ítéleten így fog a jókhoz szó-

[1] «Minden hiábavaló szóról, melyet szólnak az emberek, számot fognak adni ítélet napján», mondotta az Úr Jézus. (Máté 12, 36.)

lani: «Jöjjetek Atyám áldottai, vegyétek birtokba a világ kezdetétől nektek készített országot!»[1]

92. Mit fog Jézus a gonoszoknak mondani?

Jézus a gonoszoknak azt fogja mondani: «Távozzatok tőlem, átkozottak, az örök tüzre».[2]

93. Hová jutnak az utolsó ítélet után a jók és hová a gonoszok?

Az utolsó ítélet után a jók a mennyországba jutnak, a gonoszok pedig a pokolba.

Intelem. Légy egész életedben hű az Úr Jézushoz, hogy egykor, mint bírád, jobbjára állíthasson.

«Hiszek Szentlélekben.»

VIII. ÁGAZAT.

«Hiszek Szentlélekben.»

94. Ki a Szentlélek?

A Szentlélek a harmadik isteni személy, valóságos Isten az Atyával és Fiúval együtt.

* Az Úr Jézus ismételten megígérte az apostoloknak a Szentlelket.

95. Mikor szállott a Szentlélek az apostolokra és az anyaszentegyházra?

A Szentlélek Jézus mennybemenetele után a tizedik napon szállott az apostolokra és az anyaszentegyházra.

* A Szentlélek eljövetelének ünnepét *pünkösdkor* ülj**ü**k meg.

* A Szentlélek *tüzes nyelvek* alakjában szállott az apostolokra, ami azt jelentette, hogy világosságot és égő szeretetet hoz lelkökbe. Jézus keresztelésekor *galamb* képében jelent meg, amivel azt mutatta meg, hogy mennyire szereti az ártatlanságot.

[1] Máté 25, 34. [2] Máté 25, 41.

6. **Mi végett jött el a Szentlélek?**

A Szentlélek a végett jött el, hogy a világ végéig munkálkodjék az anyaszentegyházban és az emberek lelkében.

97. **Hogyan munkálkodik a Szentlélek az anyaszentegyházban?**

A Szentlélek úgy munkálkodik az anyaszentegyházban, hogy azt láthatatlanul *tanítja* és *kormányozza.*

98. **Hogyan munkálkodik a Szentlélek az emberek lelkében?**

A Szentlélek úgy munkálkodik az emberek lelkében, hogy az embereket a *jóra segíti* és *megszenteli.*

* A Szentlélek azokat a jótéteményeket és kegyelmeket nyujtja az embereknek, amelyeket Jézus Krisztus érdemelt ki nekünk szenvedésével és halálával.

Intelem. Becsüld meg a Szentlélek kegyelmét, amellyel téged is megszentelt. Fontosabb dolgaidban hívd őt segitségül.

IX. ÁGAZAT.

«Hiszek... egy katolikus keresztény anyaszentegyházat, szentek-nek egyességét.»

1. Az anyaszentegyház alapításáról és kormányzásáról.

«Neked adom a mennyek országa kulcsait.»

99. **Mi az anyaszentegyház?**

Az anyaszentegyház az egész földön élő katolikus keresztények társasága, amelynek látható feje a pápa.

100. **Ki alapította az anyaszentegyházat?**

Az anyaszentegyházat Jézus Krisztus alapította

* Jézus előbb tanította a keresztény vallást és híveket gyüjtött maga köré, azután látható főt és elüljárókat rendelt híveinek és így alapította meg az anyaszentegyházat.

101. Ki az anyaszentegyház láthatatlan feje?

Az anyaszentegyház láthatatlan feje maga Jézus Krisztus.

102. Kit tett Jézus Krisztus az anyaszentegyház látható fejévé?

Jézus Krisztus Szent Péter apostolt tette az anyaszentegyház látható fejévé.

* Rendezett látható társaságban (országban, hadseregben, intézetben) kell látható főnek lennie; azért rendelt Jézus is látható főt az anyaszentegyházban.

103. Mely szavakkal igérte meg Jézus, hogy Szent Pétert teszi az anyaszentegyház fejévé?

Jézus e szavakkal ígérte meg, hogy Szent Pétert teszi az anyaszentegyház fejévé:

1. «Te Péter vagy és erre a kösziklára fogom építeni egyházamat».

2. «Neked adom a mennyek országa kulcsait. Amit megkötsz a földön, meg lesz kötve mennyekben is; és amit föloldasz a földön, föl lesz oldva mennyekben is.»[1]

* *Péter*, görög szó, annyit jelent, mint kőszál vagy szikla.

* A «mennyország kulcsai» a legfőbb lelki hatalmat jelentik az anyaszentegyházban. Ezt a hatalmat adta át Jézus Szent Péternek.

104. Mely szavakkal tette Jézus Szent Pétert az anyaszentegyház fejévé?

Jézus e szavakkal tette Szent Pétert az anyaszentegyház fejévé: «*Legeltesd bárányaimat... Legeltesd juhaimat*».[2]

* «Legeltesd bárányaimat, legeltesd juhaimat» annyit jelent, mint: Kormányozd híveimet és azoknak vezetőit.

[1] Máté 16, 18, 19. [2] János 21, 15—17.

105. Ki számára rendelte Krisztus Urunk az anyaszentegyházat?

Krisztus Urunk minden nép számára rendelte az anyaszentegyházat.

* Krisztus Urunk azt mondotta: «Tanítsatok minden nemzetet... és íme én veletek vagyok mindennap a világ végezetéig».[1] Tehát *minden időre* rendelte az anyaszentegyházat. (Lásd a függeléket.)

106. Ki az anyaszentegyház látható feje Szent Péter halála óta?

Szent Péter halála óta az anyaszentegyház látható feje a római püspök, vagyis a *pápa.*

* Szent Péter Róma városának püspöke volt és ott is halt meg; azért Szent Péternek utóda mindig a római püspök.

* A pápa Krisztus Urunk helytartója a földön; szent hivatala miatt *szentatyának* nevezzük őt. (Pápa = atya.) A mostani pápa: XII. Pius.

* A pápa ünnepies alkalommal *hármas koronát* visel fején.

107. Kiket rendelt Krisztus Urunk Szent Péter vezetése alatt az anyaszentegyház elüljáróivá?

Krisztus Urunk az apostolokat rendelte az anyaszentegyház elüljáróivá, Szent Péter vezetése alatt.

108. Kik most az anyaszentegyház elüljárói?

Az anyaszentegyház elüljárói most az apostolok utódai, vagyis az anyaszentegyház püspökei, a pápa vezetése alatt.

* A püspökök a pápa főnöksége alatt az anyaszentegyház egyes részeit, az *egyházmegyéket,* kormányozzák.

* A püspökök kitüntető jelvényei: a *püspöki gyűrű,* a *mellkereszt,* a *püspöksüveg* és a *pásztorbot.*

109. Kik segítik a püspököket szent hivataluk gyakorlásában?

A püspököket szent hivataluk gyakorlásában az áldozópapok segítik.

[1] Máté 28, 19, 20

* Az áldozópapok is az apostolok utódai; de ők alá vannak rendelve a püspököknek.

* Az egyházmegyék plébániákra vannak osztva; ezeknek lelkipásztorai a plébánosok és segédlelkészek, vagy káplánok.

* A lelkipásztorok fontos munkáját a világi hiveknek is tevékenyen elő kell segíteniök. Ez a segítés főképen az *egyházközségben* és a *Katolikus Akcióban* történik. Az egyházközséghez a plébánia minden híve tartozik. A Katolikus Akcióban, más szóval *katolikus tevékenységben*, az anyaszentegyház útmutatása szerint veszünk részt.

Intelem. Tiszteld a szentséges atyát és a püspököket. Imádkozzál érettük. Engedelmeskedjél tanításaiknak; rájuk vonatkoznak Jézus szavai: «Aki titeket hallgat, engem hallgat; és aki titeket megvet, engem vet meg». (Lukács 10, 16.)

2. *Az anyaszentegyház ismertető jegyeiről.*

110. Hány anyaszentegyházat alapított Jézus Krisztus?

Jézus Krisztus csak egy anyaszentegyházat alapított.

* Jézus Krisztus mindig csak egy egyházról beszélt. Minthogy csak egy igaz vallás van, azért nem is lehet több igaz egyház, mint csak egy.[1]

111. Miről ismerhetjük föl Jézus Krisztus egyházát?

Jézus Krisztus egyházát arról ismerhetjük föl, hogy az: 1. egységes, 2. szent, 3. katolikus vagyis általános, 4. apostoli.

* Az egységesség, szentség, általánosság és apostoli eredet az anyaszentegyháznak *szükséges ismertető jegyei.*

112. Melyik a Krisztus Urunktól alapított egységes, szent, általános és apostoli egyház?

A Krisztus Urunktól alapított egységes, szent, általános és apostoli egyház: a *római katolikus anyaszentegyház.*

* A római katolikus anyaszentegyház 1. *egységes,* mert mindenkor és mindenhol ugyanazt tanítja, ugyan-

[1] Szent Pál apostol azt írja: «Egy az Úr, egy a hit, egy a keresztény ség». (Efez. 4, 5.)

azokat a szentségeket használja, ugyanazt a szentmiseáldozatot mutatja be és ugyanegy látható feje van.

A római katolikus anyaszentegyház 2. *szent,* mert alapítója, tanítása, kegyelemeszközei szentek és így szentekké tudja tenni híveit és már sokat nevelt szentté.

A római katolikus anyaszentegyház 3. *általános,* mert amióta Krisztus Urunk megalapította, azóta folyton fennáll és minden nép között terjed.

A római katholikus anyaszentegyház 4. *apostoli,* mert tanítása nem más, mint az apostolok tanítása és püspökei az apostolok utódai.

* Minthogy a római katolikus egyházban megvannak Jézus Krisztus egyetlen egyházának ismertető jegyei, azért *a római katolikus egyház az igaz egyház.*

* Az anyaszentegyházat azért nevezzük *római* katolikusnak, mert feje a római püspök. *Katolikusnak* pedig azért nevezzük, mert ez a görög szó azt jelenti: *általános.*

* Az *anyaszentegyház tagjai* azok, akik meg vannak keresztelve, a katolikus hitet vallják és a pápának, mint az egyház fejének, engedelmeskednek. Nem tartoznak az anyaszentegyházhoz: 1. akik nincsenek megkeresztelve, 2. az eretnekek, vagyis akik téves hitet vallanak, 3. az elszakadtak, akik a pápát nem ismerik el az egyház fejének, 4. akiket az egyházból valami nagy bűn miatt kizártak.

* Az anyaszentegyháztól elszakadt keresztény vallási társulatokat *felekezeteknek* nevezzük Egy felekezetben sincsenek meg Krisztus Urunk egyházának ismertető jegyei.

Intelem. Megbecsülhetetlen kegyelem, hogy az Úr Jézus igazi anyaszentegyházához tartozunk. Adj hálát ezért Istennek. Imádkozzál azokért, akik ezt a nagy kegyelmet nem becsülik és akik még nem tartoznak az anyaszentegyházhoz.

3. *Az anyaszentegyház feladatáról.*

113. Mi végett alapította Krisztus Urunk az anyaszentegyházat?

Krisztus Urunk a végett alapította az anyaszentegyházat, hogy az örök üdvösségre vezesse az embereket.

* A római katolikus egyház az *egyedül üdvözítő* egyház. *Akik saját hibájukon kívül nem tagjai az anyaszent-*

egyháznak, azok is üdvözülhetnek Isten kegyelméből, ha megteszik azt, amit Isten lelkiismeretük által parancsol. Az ilyenek *lelkileg* az anyaszentegyházhoz tartoznak.

114. Mivel vezeti az anyaszentegyház az embereket az örök üdvösségre?

Az anyaszentegyház azzal vezeti az embereket az örök üdvösségre, hogy

1. tévedés nélkül *tanítja* őket az igaz vallásra;
2. törvényeivel *kormányozza* őket;
3. a kegyelem-eszközökkel *megszenteli* őket.

* Az anyaszentegyháznak *tanító, kormányzó* és *papi* hivatala van.

115. Ki tanítja tévedés nélkül az anyaszentegyházban az igaz vallást?

Az anyaszentegyházban az igaz vallást a tanító hivatal, vagyis a *tanító egyház* tanítja tévedés nélkül.

116. Kikből áll a tanító egyház?

A tanító egyház a pápából és a vele egyesült püspökökből áll.

* A tanító egyház *csalatkozhatatlan.*

* Az anyaszentegyház többi tagja, aki nem tartozik a tanító egyházhoz, együttvéve: a *tanuló egyház.*

117. Miben nem tévedhet a tanító egyház?

A tanító egyház a *hit- és erkölcstanításban* nem tévedhet.

* A *hit- és erkölcstanításban* az van, amit hinnünk és cselekednünk kell, hogy üdvözüljünk.

118. Miért nem tévedhet a tanító egyház a hit- és erkölcstanításban?

A tanító egyház azért nem tévedhet a hit- és erkölcstanításban, mert Krisztus Urunk megígérte, hogy az egyházat nem fogja elhagyni és hogy a Szentlélek is az egyházzal marad örökké.

* Krisztus Urunk így szólt az apostolokhoz:

1. «Tanítsatok minden népet... és íme *én veletek vagyok mindennap* a világ végezetéig.»[1]

[1] Máté 28, 19, 20.

2. «Én kérni fogom az Atyát és más Vigasztalót ad nektek, hogy veletek maradjon örökké, az *igazság Lelkét.*»[1]

* Jézusnak e kettős igérete arról is biztosít, hogy az egyház *megdönthetetlen,* vagyis a világ végéig fönnmarad. Ugyanezt jelentette k Jézus e szavakkal is: «A pokol kapui nem vesznek erőt rajta».[2]

119. Mihez kell magunkat tartanunk a hit- és erkölcstanítás dolgaiban?

A hit- és erkölcstanítás dolgaiban ahhoz kell magunkat tartanunk, amit a tanító egyház tanít vagy határoz.

120. Hányféle módon határoz a tanító egyház a hit- és erkölcstanítás dolgaiban?

A tanító egyház a hit- és erkölcstanítás dolgaiban kétféle módon határoz: vagy a püspökök hoznak határozatot a pápával együtt, vagy pedig a pápa egyedül.

* Hogyha az egész egyház püspökei gyűlést tartanak, hogy a hit- és erkölcstanítás kérdéseiben határozzanak, akkor az ilyen gyűlés *egyetemes zsinat.* Ennek határozatai csak akkor érvényesek, ha a pápa is hozzájárul

121. Mikor nem tévedhet a pápa?

A pápa akkor nem tévedhet, amikor mint az egyház legfőbb tanítója határoz hit- és erkölcstanítás dolgában[3] és mindenkitől kívánja, hogy tanítását elfogadja.

122. Mit mond Krisztus Urunk arról, aki az anyaszentegyház tanításával nem törődik?

Aki az anyaszentegyház tanításával nem törődik, arról Krisztus Urunk azt mondja: «Aki az anyaszentegyházra nem hallgat, legyen neked, mint a pogány».[4]

[1] János 14, 16, 17. [2] Máté 16, 18.

[3] Jézus így szólt Szent Péterhez: «Én könyörögtem érted, hogy *meg ne fogyatkozzék hited;* és te egykoron megtérvén, megerősítsd testvéreidet». (Lukács 22, 32.)

[4] Máté 18, 17.

123. Milyen bűnt követ el a hitehagyott, vagyis aki a katolikus anyaszentegyháztól elpártol?

A hitehagyott, vagyis aki a katolikus anyaszentegyháztól elpártol, megtagadja Jézus Krisztust és azért igen nagy bűnt követ el.

* Jézus Krisztus azt mondotta tanítványainak: «Aki titeket hallgat, engem hallgat; és aki titeket megvet, engem vet meg».[1]

Intelem. Tiszteld és szeresd a katolikus anyaszentegyházat úgy, mint édesanyádat; fogadd el és teljesítsd örömest parancsolatait.

4. A szentek egyességéről.

142. Miben áll a szentek egyessége?

A szentek egyessége abban áll, hogy az anyaszentegyház élő és elhalt hívei összetartoznak és egymáson segíthetnek.

125. Kik tartoznak a szentek egyességéhez?

A szentek egyességéhez tartoznak:

1. a földön élő katholikus keresztények, vagyis a *küzdő egyház;*

2. a tisztítóhelyen szenvedő lelkek, vagyis a *szenvedő egyház;*

3. a szentek a mennyországban, vagyis a *győzedelmes egyház.*

* A küzdő, szenvedő és győzedelmes egyház összetartozását *szentek* egyességének nevezzük, mert a földön élőket a keresztség által megszentelték és Isten arra rendelte őket, hogy szentekké legyenek; a tisztítóhelyen és a mennyben levők pedig már szentek. Mindnyájan úgy tartoznak össze, mint egy testnek tagjai, amelynek feje Krisztus.

126. Mivel segítenek rajtunk a szentek a mennyországban?

A szentek a mennyországban azzal segítenek rajtunk, hogy érettünk imádkoznak.

[1] Lukács 10, 16

* Mi tiszteljük a mennybeli szenteket és kérjük közbenjárásukat.

* *Mindenszentek ünnepét* november 1-jén ünnepeljük.

127. Mivel segíthetünk mi a tisztítóhelyen szenvedő lelkeken?

A tisztítóhelyen szenvedő lelkeken imádsággal, jó cselekedetekkel, búcsúkkal és különösen a szentmiseáldozattal segíthetünk.[1]

* Halottak napja november 2-dikán van.

* A halottakért való imádságot így szoktuk befejezni: «Adj, Uram, örök nyugodalmat nekik — és az örök világosság fényeskedjék nekik». Az esti Úrangyala után szoktunk a halottakért egy Miatyánkot imádkozni ezzel a fohásszal: «A megholt hívek lelkei Isten irgalmából békességben nyugodjanak. Amen». A szentmisében pedig Úrfelmutatás után emlékezünk meg róluk.

128. Mivel segíthetnek egymáson a földön élő katolikus keresztények?

A földön élő katolikus keresztények szentmisékkel, imádsággal és jó cselekedetekkel segíthetnek egymáson.

* Az anyaszentegyháznak *közös javai* vannak, amelyekben mindenki részesül, aki a szentek egyességéhez tartozik. Ilyen javak főképen: Krisztus Urunk és a szentek érdemei, a szentmise, a szentségek. Ezekben tehát nem lehet részök 1. azoknak, akik nincsenek megkeresztelve; 2. akik valamely felekezethez tartoznak; 3. akik az anyaszentegyházból ki vannak közösítve; végre 4. azoknak, akik már elkárhoztak.

Intelem. Imádkozzál a meghalt hívekért. Ajánld magadat a szenteknek, különösen a boldogságos Szűz Máriának és védőszentednek, pártfogásába.

[1] «Szent és üdvös gondolat a halottakért imádkozni, hogy a bűnöktől feloldassanak.» (Makkab. II. 12, 46.)

Jézus, a jó pásztor.

X. ÁGAZAT.

«Hiszem a bűnöknek bocsánatát.»

129. Mit tanít az apostoli hitvallás a bűnök bocsánatáról?

Az apostoli hitvallás azt tanítja a bűnök bocsánatáról, hogy az anyaszentegyházban megnyerhetjük minden bűnnek bocsánatát.

130. Mely szentségekkel nyerhetjük meg a bűnök bocsánatát?

A bűnök bocsánatát a *keresztség* és a *bűnbánat* szentségével nyerhetjük meg.

Intelem. Adj hálát Istennek, hogy az anyaszentegyháznak hatalmat adott a bűnök megbocsátására; mert ha nagy (halálos) bűnnel halnál meg, sohasem juthatnál a mennyországba.

XI. ÁGAZAT.

«Hiszem a testnek föltámadását.»

131. Mi történik az emberrel, mikor meghal?

Mikor az ember meghal, akkor a lélek elválik a testtől, a test pedig visszatér a földbe.

Isten föltámasztja a halottakat.

* Az anyaszentegyház tisztelettel bánik a halottak testével és *beszentelés* után eltemeti, némely pogány nép ellenben elégeti. A holttest elégetése sérti a kegyeletet.

132. Meddig marad az ember testé a földben?

Az ember teste a világ végéig marad a földben.

133. Mit tesz Isten az ember testével a világ végén?

A világ végén Isten föltámasztja az ember testét, vagyis újra és örökre egyesíti a testet a lélekkel.[1]

* A föltámadás után a test is résztvesz a jutalomban vagy a büntetésben, amint egykor résztvett a jó vagy rossz cselekedetekben.

* Mindnyájan föltámadunk; de nem egyforma testtel. A jóknak teste szép és dicsőséges lesz, a gonoszoké pedig utálatos.

Intelem. Mindnyájan meghalunk, de hogy mikor, azt nem tudjuk; azért készen kell lennünk. Az Úr Jézus is mondja: «Ébren legyetek tehát, mert nem tudjátok a napot, sem az órát». (Máté 25, 13.) Sohase használd bűnre testedet és élj úgy, hogy dicsőséges testtel támadhass föl egykor.

XII. ÁGAZAT.

«Hiszem az örök életet. Amen.»

134. Mi történik lelkünkkel, ha meghaltunk?

Ha meghaltunk, Isten azonnal megítéli lelkünket.[2]

Jézus fölveszi az üdvözült lelkeket az égbe.

135. Miről ítéli meg Isten lelkünket halálunk után?

Halálunk után arról ítéli meg Isten lelkünket,

[1] «Eljön az óra, amelyben mindnyájan, akik a sírokban vannak, meghallják az Isten Fia szavát. És előjönnek, akik jót cselekedtek, az élet föltámadására; akik pedig gonoszat cselekedtek, az ítélet föltámadására.» (Ján. 5, 28. 29.)

[2] «El van határozva, hogy az emberek egyszer meghaljanak, és utána az ítélet». (Zsid. 9, 27.)

hogy mit gondoltunk, mit beszéltünk, mit cselekedtünk, vagy mit mulasztottunk el.

136. Hogyan nevezzük a halál után következő ítéletet?

A halál után következő ítéletet *külön ítéletnek* nevezzük.

137. Hová jut a lélek a külön ítélet után?

A lélek a külön ítélet után vagy a mennyországba vagy a tisztítóhelyre vagy a pokolba jut.

138. Kik jutnak a mennyországba?

A mennyországba a jók jutnak, akik egészen bün nélkül vannak és büntetést nem érdemelnek.

139. Mivel jutalmazza meg Isten a jókat a mennyországban?

Isten a jókat a mennyországban örök boldogsággal jutalmazza meg; ők színről-színre látják Istent és legbensőbb szeretetben egyesülnek vele.

* Szent Pál apostol mondja: «Szem nem látta, fül nem hallotta, ember szívébe föl nem hatolt, amit Isten készített azoknak, akik őt szeretik».[1]

* A jutalom a mennyországban nem egyenlő; akik több jót cselekedtek, azok nagyobb jutalmat kapnak.

140. Kik jutnak a tisztítóhelyre?

A tisztítóhelyre azok jutnak, akik bocsánatos bünnel halnak meg és akik még ideigtartó büntetést érdemelnek.

* A tisztítóhelyen csak *egy ideig tart* a büntetés, úgy mint a földön is; a pokolban ellenben örökké tart.

141. Meddig marad a lélek a tisztítóhelyen?

A lélek addig marad a tisztítóhelyen, míg bűneitől meg nem tisztult és míg büntetését ki nem állotta.

[1] Kor. I. 2, 9.

* A tisztítóhely az utolsó ítéletig marad meg; azután csak mennyország és pokol lesz.

142. Kik jutnak a pokolba?

A pokolba azok jutnak, akik halálos bűnnel halnak meg.

143. Mivel bünteti meg Isten a gonoszokat a pokolban?

Isten a gonoszokat a pokolban örökkétartó kínnal bünteti meg; ők sohasem láthatják Istent és örök tüzben szenvednek.

* Az Úr Jézus azt mondja az elkárhozottakról: «Férgök meg nem hal és tüzük el nem alszik».[1]

* A büntetés a pokolban nem egyenlő; akik többet vétkeztek, azoknak nagyobb lesz büntetésök.

* A halál, az ítélet, a mennyország, vagy a pokol *az emberek végső dolgai.*

144. Mit jelent az apostoli hitvallás végén ez a szó: «Amen»?

Az apostoli hitvallás végén ez a szó: «Amen» azt jelenti: «úgy legyen», «úgy van», vagyis, hogy erősen hisszük mindazt, ami a hitvallásban van.

Intelem. «Minden dolgodnál gondolj a végedre, akkor sohasem vétkezel többé.» (Sirák F. 7, 40.)

[1] Márk 9, 45.

Isten átadja Mózesnek a tíz parancsolatot.

MÁSODIK RÉSZ.

A PARANCSOLATOKRÓL.

Hogy üdvözülhessünk, másodszor meg kell tennünk, amit Isten parancsol.

145. Elég-e az üdvösségre csak hinnünk, amit Isten kinyilatkoztatott?

Az üdvösségre nem elég csak hinnünk, amit Isten kinyilatkoztatott, hanem meg is kell tennünk, amit Isten parancsol.

* Jézus így szólt egy ifjúnak: «Ha be akarsz menni az életre, tartsd meg a parancsolatokat».[1]

* Ha megtesszük, amit Isten parancsol, akkor hitünk szerint élünk; *hitünk* akkor *eleven.*[2]

Pl. Az első keresztények hite.

[1] Máté 19, 17.

[2] Szent Jakab apostol így szól: «Valamint a test lélek nélkül holt, úgy a hit is cselekedetek nélkül holt». (Jakab 2, 26.)

A/ A FŐPARANCSOLATRÓL.

146. Hogyan szól a főparancsolat, amely a többi parancsolatot is magában foglalja?

A főparancsolat, amely a többi parancsolatot is magában foglalja, így szól:

1. «*Szeresd Uradat Istenedet* teljes szívedből és teljes lelkedből, teljes elmédből és minden erődből.»

2. «*Szeresd felebarátodat*, mint tenmagadat.»[1]

147. Mit kíván tőlünk a főparancsolat?

A főparancsolat azt kívánja tőlünk, hogy Istent minden fölött szeressük, felebarátunkat pedig úgy szeressük, mint magunkat.

1. Az Isten iránt való szeretetről.

«Jézusom édes szíve, add, hogy mindig jobban szeresselek!»

148. Mikor szeretjük Istent minden fölött?

Minden fölött akkor szeretjük Istent, ha megtesszük azt, ami Isten előtt kedves[2] és készek vagyunk inkább mindent elveszteni, sőt meg is halni, mint Istent súlyos bűnnel megbántani.

Pl. Ábrahám. A szent vértanuk.

149. Miért kell Istent minden fölött szeretnünk?

Istent azért kell minden fölött szeretnünk,

1. mert Isten végtelenül jó és szeretetreméltó;
2. mert tőle kapunk minden jót.

* Ha Istent főképen azért szeretjük, mert ő végtele-

[1] Márk 12, 30. 31. [2] «Aki parancsolataimat ismeri és azokat megtartja, az szeret engem», mondja az Úr Jézus. (Ján. 14, 21.)

mul jo es szeretetremélto, akkor szeretetünk *tökeletes*; ha pedig főképen azért szeretjük, mert tőle kapunk minden jót, akkor szeretetünk *kevésbbé tökéletes*.

Intelem. Fohászkodjál gyakran, kivált rosszra való kísértés alkalmával Istenhez: Inkább meg akarok halni, mintsem hogy téged, végtelenül jó Istenemet, megbántsalak.

2. A minmagunk és felebarátunk iránt való szeretetről.

A helyes önszeretetről.

150. Mikor szeretjük magunkat helyesen?

Helyesen akkor szeretjük magunkat, ha lelkünk üdvösségével többet törödünk, mint az ideigtartó dolgokkal.

* «Mit használ az embernek, ha az egész világot megnyeri is, lelkének pedig kárát vallja?» — mondja az Ur Jézus. (Máté 16, 26.)

Szent Erzsébet alamizsnát ad.

A felebarátunk iránt való szeretetről.

151. Ki a mi felebarátunk?

Minden ember a mi felebarátunk; akár jóakarónk az, akár ellenségünk.

Pl. Az irgalmas szamaritánus.

* Jézus azt mondotta: «Arról fogja mindenki megismerni, hogy az én tanítványaim vagytok, ha szeretettel vagytok egymáshoz».[1]

152. Mikor szeretjük felebarátunkat úgy, mint magunkat?

Felebarátunkat akkor szeretjük úgy, mint magunkat, ha megtartjuk Jézusnak e parancsolatát:

[1] **János 13, 35.**

«Amiket akartok, hogy cselekedjenek nektek az emberek, ti is cselekedjétek nekik».[1]

153. Miért kell minden embert szeretnünk?

Minden embert szeretnünk kell, mert azt Isten parancsolja és mert minden ember Istennek képmása.

154. Miért kell ellenségünket is szeretnünk?

Ellenségünket is szeretnünk kell, mert az is felebarátunk és mert Krisztus Urunk külön megparancsolta, hogy szeressük ellenségeinket.

* Krisztus Urunk így szólt: «Szeressétek ellenségeiteket, jót tegyetek azokkal, akik titeket gyűlölnek, és imádkozzatok üldözőitekért és rágalmazóitokért».[2] Midőn a keresztfán függött, így imádkozott ellenségeiért: «Atyám, bocsáss meg nekik, mert nem tudják, mit cselekszenek».[3]

Pl. Szent István vértanu.

155. Mivel mutatjuk meg különösen, hogy szeretjük felebarátunkat?

Hogy szeretjük felebarátunkat, azt különösen az irgalmasság testi és lelki cselekedeteivel mutatjuk meg.

156. Melyek az irgalmasság testi cselekedetei?

Az irgalmasság testi cselekedetei ezek: 1. éhezőknek ételt adni, 2. szomjazóknak italt adni, 3. szegényeket ruházni, 4. utasoknak szállást adni, 5. rabszolgákat kiváltani, 6. betegeket látogatni, 7. holtakat eltemetni.

Pl. Ábrahám. Tóbiás. Magyarországi Szent Erzsébet. Páli Sz. Vince. Az irgalmas testvérek.

157. Melyek az irgalmasság lelki cselekedetei?

Az irgalmasság lelki cselekedetei ezek: 1. bűnösöket meginteni, 2. tudatlanokat tanítani, 3.

[1] Máté 7, 12. [2] Máté 5, 44. [3] Lukács 23, 34.

kételkedőknek jó tanácsot adni, 4. szomorúakat vigasztalni, 5. bántalmakat békével türni, 6. ellenünk vétetteknek megbocsátani, 7. élőkért és holtakért imádkozni. Pl. Ker. Sz. János. Szál. Sz. Ferenc. Jézus szent gyermekségének egyesülete.

* Jézus így szólt: «Boldogok az irgalmasok, mert majd őnekik is irgalmaznak».[1]

Intelem. Az Úr Jézus azt mondja: «Amit egynek e legkisebb atyámfiai közől cselekedtetek, nekem cselekedtétek». (Máté 25, 40.) Tartsd ezt eszedben és amikor alkalom van rá, tégy jót felebarátoddal.

B/ ISTEN TÍZ PARANCSOLATÁRÓL.

158. Mely parancsolatokban vannak meg bővebben kötelességeink Isten és az emberek iránt?

Kötelességeink Isten és az emberek iránt Isten tíz parancsolatában vannak meg bővebben.

159. Hogyan szól Isten tíz parancsolata?

1. Én vagyok a te Urad Istened:
Uradat Istenedet imádjad és csak neki szolgálj.
2. Istennek nevét hiába ne vegyed.
3. Megemlékezzél arról, hogy az Úr napját megszenteljed.
4. Atyádat és anyádat tiszteljed.
5. Ne ölj.
6. Ne paráználkodjál.
7. Ne lopj.
8. Hamis tanuságot ne szólj felebarátod ellen.
9. Felebarátod feleségét ne kívánjad.
10. Se házát, se mezejét, se másféle jószágát ne kívánjad.

* Isten a *Sinai-hegyen* hirdette ki a tíz parancsolato Izrael népének és két kőtáblára írva átadta *Mózesnek*.

Máté 5, 7.

Isten I. parancsolatáról.

«Én vagyok a te Urad Istened: Uradat Istenedet imádjad és csak neki szolgálj.»

160. Mit parancsol Isten az első parancsolattal?

Isten az első parancsolattal azt parancsolja, hogy benne higgyünk és reméljünk, őt szeressük és imádjuk.

161. Ki vétkezik a hit ellen?

A *hit* ellen az vétkezik: 1. aki a hitigazságokkal nem törődik, vagy azokat saját hibájából kétségbevonja; 2. aki a megismert hitigazságok ellen beszél, vagy a hitet megtagadja.

162. Különösen mi veszedelmes hitünkre?

Hitünkre különösen veszedelmes, ha a katolikus hittel ellenkező dolgokat hallgatunk vagy olvasunk.

* Aki nemkatolikus hitűek szertartásain résztvesz, vagy aki vallásellenes ujságokat járat és olvas, veszedelemben van, hogy a hit ellen vétkezzék.

163. Mit kell Istentől remélnünk?

Istentől remélnünk kell az örök üdvösséget és mindazt, ami annak elnyerésére szükséges.

Pl. A jobb lator a keresztfán.

* Földi dolgokat is remélhetünk Istentől, amennyiben boldogulásunkhoz szükségesek és örök üdvösségünket nem akadályozzák.

164. Ki vétkezik a remény ellen?

A *remény* ellen az vétkezik, 1. aki nem bízik abban, hogy Isten megbocsát neki és megsegíti őt; 2. aki vakmerően bizakodik.

* Isten irgalmasságában nem bízott, vagyis *kétségbeesett*, pl. Kain, Judás.

* Vakmerően bizakodik, aki leginkább azért vétkezik, mert Isten irgalmas. Pl. Noé kortársai.

165. Ki vétkezik az Isten iránt való szeretet ellen?

Az Isten iránt való *szeretet* ellen az vétkezik, aki Isten parancsolatait meg nem tartja, vagy pedig Isten rendelése ellen zúgolódik.

Pl. Az izraeliták a pusztában.

166. Mikor imádjuk Istent?

Istent akkor imádjuk, ha úgy tiszteljük őt, amint *legfőbb Urunkat* tisztelnünk kell.

* Az *imádás* csak Istent illeti meg.

167. Mivel mutatjuk meg, hogy Istent imádjuk?

Hogy Istent imádjuk, azt azzal mutatjuk meg, ha imádkozunk, térdet hajtunk és a közös istentiszteleten résztveszünk.

* *Külsőképen is tartozunk Istent tisztelni,* mert az ember nemcsak lélekből, hanem testből is áll és mert *Krisztus Urunk is rendelt külső istentiszteletet* a szentmisében és a szentségekben. Krisztus Urunk azt mondotta: «Aki megvall engem az emberek előtt, én is megvallom azt Atyám előtt».[1]

* Az istentisztelet számára legalkalmasabb helyek a fölszentelt vagy megáldott *templomok* és *kápolnák.* A papok leginkább a templom *szentélyében* végzik az istentiszteletet, a hívek ellenben a templom *hajójában* imádkoznak. Az égő *gyertyák,* az *egyházi ruhák* és a szép *szertartások* arra valók, hogy az istentisztelet ünnepiesebb és tanulságosabb legyen.

168. Ki vétkezik Isten imádása ellen?

Isten imádása ellen az vétkezik, 1. aki nem imádkozik; 2. aki a szent dolgokkal tréfát vagy gúnyt űz; 3. aki szentségtörést, babonát vagy bálványimádást követ el.

169. Ki követ el szentségtörést?

Szentségtörést az követ el, aki valamely szent

[1] Máté 10, 32.

séget méltatlanul vesz föl, vagy az Istennek szentelt helyeket, tárgyakat, személyeket meggyalázza.

Pl. Boldizsár király.

* Az is bűn, ha valaki szent hivatalt, megszentelt tárgyat vagy más lelki dolgot elad, vagy megvesz. Ezt *szentségárulásnak* (simoniának) nevezzük.

170. Ki vétkezik babonával?

Babonával az vétkezik, aki valamely dolognak oly titkos erőt tulajdonít, aminőt Isten annak nem adott.

* Babona pl. *jósolgatni* kártyából, álmoskönyvből, kézből stb., a *pénteket*, a 13-mas számot szerencsétlennek tartani, szent dolgokat, imádságokat az anyaszentegyház tanításával ellenkező módon használni.

171. Kit nevezünk bálványimádónak?

Bálványimádónak azt nevezzük, aki valamely teremtményt Isten gyanánt imád, mint a pogányok.

Intelem. Indítsd föl magadban gyakran a hitet, reményt és szeretetet; sohase mulaszd el a reggeli és esti imádságot; illedelmesen viseld magadat a templomban. Ha teheted, járulj hozzá a templom feldíszítéséhez.

A szentek tiszteletéről.

172. Mit tanít az anyaszentegyház a szentek tiszteletéről?

Az anyaszentegyház a szentek tiszteletéről azt tanítja, hogy a szenteket tisztelni jó és üdvös.

173. Miért tiszteljük a szenteket?

A szenteket azért tiszteljük, mert 1. nagyon erényes életűek voltak; 2. mert maga Isten is megdicsőítette őket.

* Már a földön élő jeles és erényes embereket is tiszteljük; annál inkább illik a szenteket tisztelni, akik a mennyben vannak.

174. Kit tisztelünk a szentek közül leginkább?

A szentek közül leginkább a boldogságos Szűz Máriát tiszteljük.

175. Miért tiszteljük a szentek közül leginkább a boldogságos Szűz Máriát?

A szentek közül azért tiszteljük leginkább a boldogságos Szűz Máriát, mert ő Istennek anyja és imádságával legtöbbet tehet érettünk Istennél.[1]

* Szűz Mária Isten kegyelméből a legszentebb teremtmény, az angyalok és a szentek királynéja. Ő a mi mennyei anyánk is.

* A szentek közül még különösen tiszteljük *Szent Józsefet,* mint az anyaszentegyház védőszentjét, *Szent István* királyt, mint Magyarország védőszentjét, *Szent Imrét,* az ifjúság védőszentjét és *védőszentünket,* akinek nevét a szent keresztségben kaptuk.

176. Mi által tiszteljük a szenteket?

A szenteket az által tiszteljük, hogy 1. példájokat követjük; 2. közbenjárásukat kérjük; 3. ünnepeiket megüljük; 4. képeiket és ereklyéiket tiszteletben tartjuk.

* A szenteket *nem imádjuk,* még a boldogságos Szűz Máriát sem; mert imádni csak Istent szabad.

177. Miért kérjük a szentek közbenjárását?

A szentek közbenjárását azért kérjük, mert imádságukkal sokat tehetnek érettünk Istennél.[2]

Intelem. A szentek a legjobbak voltak az emberek között Jegyezd meg, hogy akkor tiszteled őket legjobban, ha példájokat követed.

A szentképekről és ereklyékről.

178. Miért tartjuk tiszteletben a szentképeket?

A szentképeket azért tartjuk tiszteletben, mert azok Istenre, Krisztus Urunkra vagy a szentekre emlékeztetnek és ájtatosságra indítanak minket.

[1] Jézus első csodáját a kánai menyegzőn a boldogságos Szűz Mária közbenjárására cselekedte. (Ján. 2, 1—11.)

[2] «Sokat tehet meg az igaznak állhatatos könyörgése.» (Jakab 5, 16.)

* Különösen tiszteletre méltó a *feszület*, vagyis a keresztrefeszített Jézus képe.

* A katolikus emberek lakását leginkább arról lehet fölismerni, hogy a feszület és a boldogságos Szűz Mária képe díszíti azt.

* A szentek képei vagy szobrai előtt imádkozni nem bálványimádás; mert nem a képhez vagy szoborhoz fohászkodunk, hanem azokhoz, akiket a kép vagy szobor ábrázol. Amint helyes, ha a gyermek tiszteli szüleinek képét, úgy helyes az is, ha a szentek képeit tiszteljük.

179. Miért tartjuk tiszteletben a szent ereklyéket?

A szent ereklyéket azért tartjuk tiszteletben, mert azok Jézustól vagy a szentektől ránk maradt becses emlékek.

* Isten sokszor csodákkal tüntette ki a szent ereklyéket.

* Becses ereklyék a szentek testének maradványai, pl. Szent István jobbkeze. A legszentebb ereklyék *Jézus keresztjének* maradványai.

* Minden oltáron, amelyen szent misét mondanak, vannak szent ereklyék az *oltárkőben*.

Intelem. Tartsd tiszteletben a szentképeket, de ne felejtsd, hogy a tisztelet azokra vonatkozik, akiket a szentképek ábrázolnak.

Isten II. parancsolatáról.

«Istennek nevét hiába ne vegyed.»

180. Ki vétkezik Isten második parancsolata ellen?

Isten második parancsolata ellen az vétkezik, aki megsérti Istennek szent nevét.

«Szent az Ő neve.»

* Jézus így tanított minket imádkozni: «Szenteltessék meg a Te neved».

181. Ki sérti meg Istennek szent nevét?

Istennek szent nevét az sérti meg: 1. aki Isten nevét könnyelmüen mondja ki; 2. aki káromkodik vagy átkozódik; 3. aki vétkesen esküszik; 4. aki fogadalmát meg nem tartja.

182. Ki vétkezik káromkodással?

Káromkodással az vétkezik, aki Istenről, Jézus Krisztusról vagy a boldogságos Szüz Máriáról gyalázó dolgot mond.

* Az ószövetségben törvény volt, hogy: «Aki káromolja az Úr nevét, halállal lakoljon; kövekkel verje agyon az egész sokaság».[1]

183. Ki vétkezik átkozódással?

Átkozódással az vétkezik, aki haragjában azt kívánja, hogy Isten rosszat tegyen neki vagy másnak.

184. Mit tesz esküdni?

Esküdni annyit tesz, mint Istent bizonyságul hívni, hogy igazat mondunk.

185. Ki esküszik vétkesen?

Vétkesen az esküszik, 1. aki szükségtelenül esküszik; 2. aki hamisan vagy kétséges dologban esküszik; 3. aki megesküszik, hogy rosszat tesz, vagy hogy a jót elhagyja.

* Aki esküvel igért valamit és azt nem akarja megtartani, az *esküszegést* követ el.

186. Kiről mondjuk, hogy fogadalmat tesz?

Arról mondjuk, hogy fogadalmat tesz, aki Istennek valami jó cselekedetet igér bün terhe alatt.

* Fogadalmat csupán olyan dologra lehet tenni, amely jobb, mint annak ellenkezője.

[1] Mózes III. 24, 16.

* Fogadalmat csak komoly megfontolás után szabad tenni; mert aki nem akarja megtenni, amit Istennek *bűn terhe alatt* fogadott, az vétkezik.[1] Ha azonban a fogadalmat nem lehet teljesíteni, akkor jó a lelkiatyától tanácsot kérni.

Intelem. Vigyázz, hogy durva és istentelen emberek utálatos szokását, a káromkodást, el ne tanuld. Ne esküdözzél csekély dolognál. Bajaidban hívd *újtatosan* segítségül az Úr Jézus szent nevét.

Isten III. parancsolatáról.

«Megemlékezzél arról, hogy az Úr napját megszenteljed.»

187. Mit parancsol Isten a harmadik parancsolattal?

Isten a harmadik parancsolattal azt parancsolja, hogy az Úristen napját, vagyis a vasárnapot, szenteljük meg.

Jézus az ünnepekre elmegy Jeruzsálembe.

* Az ószövetségben szombat volt az Úristen napja; mi keresztények azonban a *vasárnapot* ünnepeljük, mert Krisztus Urunk vasárnap támadt fel halottaiból.

188. Hogyan kell a vasárnapot megszentelnünk?

A vasárnapot úgy kell megszentelnünk, hogy 1. szentmisét hallgatunk; 2. köznapi munkát nem végezünk és másokkal sem végeztetünk.

* A szentmisén kívül fontos, hogy vasárnap *szentbeszédet* is hallgassunk. Jézus mondja: «Aki Istentől van, Isten igéit hallgatja».[2] Vétkezik tehát, aki nagyon ritkán hallgat szentbeszédet, mert kevésbe veszi Isten igéjét. Azután kívánatos, hogy vasárnap a szentségekhez já-

[1] «Ha fogadtál valamit Istennek, ne késsél azt megadni.» (Prédikátor 5, 3.) [2] János 8, 47.

ruljunk, a litániára és keresztény tanításra elmenjünk, jó könyveket olvasgassunk és az irgalmasság cselekedeteit gyakoroljuk.

Pl. A tizenkétéves Jézus a templomban.

189. Melyek a köznapi munkák?

A köznapi munkák olyan testi munkák, amilyeneket rendesen szolgák, cselédek, napszámosok, kézmívesek vagy földmívesek szoktak végezni.

* A köznapi munkát *szolgai munkának* is szokták nevezni.

190. Mely esetben szabad vasárnap köznapi munkát végezni?

Vasárnap csak abban az esetben szabad köznapi munkát végezni, ha az okvetetlenül szükséges.

* Okvetetlenül szükséges lehet a köznapi munka tűz-, víz- vagy más veszedelem idején, azután, ha Isten dicsősége, nagy ínség vagy a felebaráti szeretet kívánja.

¡**Intelem.** Lelkiismeretesen szenteld meg a vasárnapot és szerezd meg így Isten áldását a következő hétre. Ne fordítsd rosszra a vasárnapi munkaszünetet, ahelyett, hogy lelkedet gondoznád. Különösen ne csatlakozzál olyanokhoz, akik kicsapongó mulatozással szentségtelenítik meg a vasárnapot.

«Engedelmes vala nekik.»

Isten IV. parancsolatáról.

«*Atyádat és anyádat tiszteljed.*»

191. Mit parancsol Isten a negyedik parancsolattal?

Isten a negyedik parancsolattal azt parancsolja, hogy szüleinket tiszteljük, szeressük és nekik engedelmeskedjünk.

192. Miért kell szüleinket tisztelnünk és szeretnünk?

Szüleinket azért kell tisztelnünk és szeret-

nünk, mert ők Isten után legnagyobb jóltevőink.

193. Mivel kell megmutatnunk, hogy szüleinket tiszteljük és szeretjük?

Hogy szüleinket tiszteljük és szeretjük, azt azzal kell megmutatnunk, hogy őket meg nem szomorítjuk, érettük imádkozunk és bajaikban segítjük őket. Pl. A gyermek Jézus Názáretben.

194. Mit igért Isten azoknak a gyermekeknek, akik szüleiket tisztelik?

Isten azoknak a gyermekeknek, akik szüleiket tisztelik, áldást és boldogságot igért.

Pl. Szem, Jáfet.

195. Mi vár azokra a gyermekekre, akik szüleiket nem tisztelik?

Azokra a gyermekekre, akik szüleiket nem tisztelik az emberek előtt szégyen és gyalázat, Istentől pedig büntetés vár e földön és a másik világon.

«Átkozott, ki atyját és anyját nem tiszteli.»[1] Pl. Kám. Héli fiai. Absolom.

* A szülők iránt való tisztelet és szeretet ellen vétkezik, aki szüleit szégyenli vagy megveti, hibáikat kibeszéli iránttuk dúrva és dacos, velök felesel, nekik szót nem fogad, nekik rosszat kíván, vagy épen bántalmazza őket.

196. Szüleinken kívül még kiknek kell engedelmeskednünk?

Szüleinken kívül még egyházi és világi elüljáróinknak kell engedelmeskednünk.

* *Egyházi elüljárók:* a pápa, a püspökök és a lelkipásztorok. *Világi elüljárók:* a király, a hatóságok, a gyámok, a tanítók, a mesterek.

«Aki ellene áll a hatalmasságnak (a törvényes elüljáróságnak), Isten rendelésének áll ellene.»[2] Pl. Kóré, Dátán, Abiron.

[1] Mózes V. 27, 16. [2] Róm. 13, 2.

197. Mely esetben nem szabad szüleinknek és elüljáróinknak engedelmeskednünk?

Szüleinknek és elüljáróinknak abban az esetben nem szabad engedelmeskednünk, ha olyasmit kívánnának tőlünk, ami Isten akarata ellen van.

Pl. A Makkabeus testvérek.

* Szent Péter apostol mondja: «Istennek inkább kell engedelmeskedni, mint az embereknek». (Apostolok Cselekedetei 5, 29.)

* A polgárok kötelesek *jó elüljárókat és képviselőket választani* és ezzel elősegíteni azt, hogy a kormányzás és a törvények Isten akaratának megfelelők legyenek.

Intelem. Örömest fogadj szót szüleidnek és elüljáróidnak, a gyermek Jézus példája szerint. Légy hálás irántuk egész életedben és imádkozzál érettük. Ne feledkezzél meg az *öregek* iránt köteles tiszteletről se.

Dávid nem engedi meg Saul megölését.

Isten V. parancsolatáról.

«Ne ölj.»

198. Ki vétkezik Isten ötödik parancsolata ellen?

Isten ötödik parancsolata ellen az vétkezik, aki felebarátjának, vagy önmagának testi vagy lelki életében kárt tesz.

199. Ki tesz kárt felebarátja testi életében?

Felebarátja testi életében az tesz kárt, aki felebarátjának egészségét megrontja, vele durván bánik vagy őt megöli. Pl. Kain.

* Felebarátunk testi élete ellen azzal is vétkezünk, ami életének megrövidítésére vezethet, mint például a veszekedés, a *gyűlölködés*, az *irígykedés* vagy *részegeskedés*.

Pl. Herodiás.

* **Az emberölés *szándéka* is nagy bűn. Akik *párbajt***

vívnak és abban segédkeznek, azok ki vannak zárva az egyházból.

* A hatóságnak szabad a nagy gonosztevőket halállal büntetnie. Másnak életét elvenni különben csak a haza védelmére szabad, vagy pedig akkor, ha valaki önmagának igazságos védelmére másképp nem tehet.

200. Ki vétkezik saját testi élete ellen?

Saját testi élete ellen az vétkezik, aki egészségét vagy életét szükségtelenül veszedelemnek teszi ki, vagy aki magát megöli. Pl. Judás.

* Egészségét és életét veszedelemnek teszi ki például az, aki az evésben és ivásban *mértékletlen*, aki *haragos*, vagy aki *erkölcstelenül* él.

* Aki magát megöli, vagyis az *öngyilkos*, a legszörnyűbb bűnt követi el maga ellen és azt többé jóvá sem teheti. Az öngyilkos nem részesülhet egyházi temetésben, ha bűnbánat nélkül halt meg, kivéven, ha zavart elmével követte el az öngyilkosságot.

201. Ki tesz kárt felebarátja lelki életében?

Felebarátja lelki életében az tesz kárt, aki őt *megbotránkoztatja*, vagyis bűnre vezeti.

* Az Úr Jézus azt mondja: «Aki megbotránkoztat egyet e kisdedek közül, akik énbennem hisznek, jobb volna annak, hogyha malomkövet kötnének nyakára és a tenger mélységébe merítenék» és «Jaj az embernek, aki által a botrány történik».[1]

* Mást bűnre vezet, aki vallástalan vagy erkölcstelen dolgokat beszél, olyan könyveket vagy képeket mások kezébe juttat, rossz példát ad, bűnös dolgot tanácsol, rosszra tanít vagy csábít, mást a bűnben segít, másnak vétkét dícséri.

Pl. Jeroboám. — Eleázár inkább meg akart halni, mint másokat megbotránkoztatni.

202. Mit kell tennünk, ha felebarátunk testi vagy lelki életében kárt tettünk?

Ha felebarátunk testi vagy lelki életében kárt

[1] Máté 18, 6, 7.

tettünk, nemcsak meg kell bánnunk bűnünket, hanem az okozott kárt is *jóvá kell tennünk*, amennyire csak lehet.

203. Ki tesz kárt saját lelki életében?

Saját lelki életében az tesz kárt, aki bűnt követ el.

Intelem. Légy szelíd, békeszerető, kerüld a rossz társakat, akik bűnre vezetnének, de magad se ingerelj mást bűnre. Pajkosságból az állatok iránt se légy kegyetlen, mert ez idővel az emberek iránt is kegyetlenségre vezet.

Isten megbünteti Szodomát.

Isten VI. parancsolatáról.

«*Ne paráználkodjál.*»

204. Ki vétkezik Isten hatodik parancsolata ellen?

Isten hatodik parancsolata ellen az vétkezik, aki bűnös akarattal gondol, beszél, néz vagy cselekszik szemérmetlen dolgot.

* Szent Pál apostol mondja: «Tisztátalanság szóba se jöjjön köztetek».[1]

* Szemérmetlen gondolatokkal az vétkezik, aki azokkal *szándékosan* foglalkozik és bennök kedvét találja. Aki *nem akarva* lát vagy hall szemérmetlen dolgot, az nem vétkezik, mert nem tehet róla.

205. Mi szokott szemérmetlenségre vezetni?

Szemérmetlenségre romlott emberek, illetlen képek és olvasmányok, iszákosság és lustálkodás szoktak vezetni.

206. Miért kell a szemérmetlenség bűneitől különösen óvakodni?

A szemérmetlenség bűneitől azért kell külö-

[1] Efez. 5, 3.

nösen óvakodni, mert azok nagyon utálatos és veszedelmes bünök.

207. Miért nagyon veszedelmesek a szemérmetlenség bűnei?

A szemérmetlenség bűnei azért nagyon veszedelmesek, mert a testet és a lelket megrontják, szégyenbe, söt kárhozatba döntik az embert.

* Szent Pál apostol mondja: «Nem tudjátok-e, hogy az Isten temploma vagytok és az Isten Lelke lakik bennetek? Azt pedig, aki az Isten templomát megrontja, megrontja az Isten».[1] Pl. Szodoma és Gomorra.

208. Mit kell tennünk, hogy a szemérmetlenség bűneibe ne essünk?

Hogy a szemérmetlenség bűneibe ne essünk;
1. kerülnünk kell mindent, ami azokra vezet:
2. gyakrabban kell gyónnunk és áldoznunk;
3. a kísértésben Istent segítségül kell hívnunk;
4. arra kell gondolnunk, hogy Isten mindent lát és hogy bármely percben meghalhatunk.

Pl. Szent Alajos.

* Ha nem tudjuk, hogy valamely dolog szemérmetlenség-e, akkor tartózkodnunk kell attól és szüleinket vagy a lelkiatyát tanácsos megkérdezni.

* Az Úr Jézus azt mondja: «Boldogok a tisztaszívűek, mert ők meg fogják látni az Istent».[2]

Intelem. Vigyázz a szent tisztaságra, mert ez lelkednek nagy ékessége. Ha senki sem lát is, sohase tégy olyant, amit szüleid és más tisztességes emberek előtt nem mernél tenni.

[1] Kor. I. 3, 16. 17. [2] Máté 5, 8.

Tóbiás nem tűr házánál idegen jószágot.

Isten VII. parancsolatáról.

«*Ne lopj.*»

209. Ki vétkezik Isten hetedik parancsolata ellen?

Isten hetedik parancsolata ellen az vétkezik, aki felebarátját igazságtalanul megkárosítja.

210. Ki károsítja meg felebarátját igazságtalanul?

Felebarátját az károsítja meg igazságtalanul: 1. aki annak jószágát elveszi vagy készakarva megrongálja; 2. aki felebarátját megcsalja; 3. aki uzsoráskodik.

* Aki más jószágát titokban veszi el, az *lop,* (ha ezt rábízott jószággal teszi, akkor *sikkaszt);* aki erőszakkal veszi el, az *rablást* követ el. *Csalással* vétkezik, aki hamisítással, például hamis pénzzel, hamis mértékkel, rossz áruval károsít meg valakit. *Uzsorával* az vétkezik, aki a kölcsönért túlságos kamatot vesz, vagy másnak szorult helyzetéből igazságtalanul hasznot szerez magának. Az is vétkezik, aki lopott jószágot elfogad, másnak megkárosítását okozza vagy elősegíti, például az *orgazda,* aki tudva elrejt vagy megvesz lopott jószágot és annak eladását közvetíti; továbbá aki a *talált jószágot* vissza nem adja tulajdonosának; aki *adósságát* megfizetni nem akarja; aki másnak igazságos bérét megtagadja; úgyszintén aki a munkát, amelyért fizetik, saját hibájából el nem végzi.

211. Mit kell tennünk, ha idegen jószág van nálunk vagy másnak szándékosan kárt okoztunk?

Ha idegen jószág van nálunk, azt *vissza kell adnunk;* a kárt pedig meg kell térítenünk, mihelyt tehetjük, mert különben nem kapunk Istentől bocsánatot. Pl. Tóbiás. Zakeus

* Az idegen jószágot szabad titokban is visszaadni.
* Ha a kártérítés dolgában kétségünk van, kérjünk tanácsot a lelkiatyától.
* Ha a lopott jószág tulajdonosát vagy örököseit meg nem találhatjuk, akkor azt a jószágot a szegényeknek kell adnunk, vagy valami szent célra fordítanunk.
* *Saját vagyonunkat* Isten akarata szerint kell használnunk. Nem szabad vagyonunkat *elpazarolnunk*, vagyis hiábavaló dolgokra költenünk; de *fösvényeknek* sem szabad lennünk és a szegényeknek szívesen kell belőle adnunk.

Intelem. Ne hagyd el a becsületesség útját. Bármi csekély dolgot se idegenits el soha, szüleidtől se. Légy megelégedve azzal, amid van és amit becsületes módon szerezhetsz. Idegen jószágon nincs Isten áldása.

Isten VIII. parancsolatáról.

«Hamis tanuságot ne szólj felebarátod ellen.»

Jézust hamisan vádolják.

212. Ki vétkezik Isten nyolcadik parancsolata ellen?

Isten nyolcadik parancsolata ellen az vétkezik, aki a bíróság előtt hamisan tanuskodik és általában, aki hazudik, vagy aki felebarátja becsületében kárt tesz.

Pl. Hamis tanuk Jézus ellen.

213. Ki vétkezik hazugsággal?

Hazugsággal az vétkezik, aki nem mond igazat, hogy mást tévedésbe ejtsen.

* Jézus azt mondotta: «Az ördög a hazugság atyja».[1]
A Szentírás mondja: «Utálja az Úr a hamis ajkakat».[2]

Pl. Giezi, Ananiás és Zafira.

[1] János 8, 44. [2] Példabeszédek 12, 22.

* Minden hazugság bűn, még ha tréfából hazudik is valaki. Aki magát *tetteti,* az is hazudik (képmutató).

Pl. Júdás. A farizeusok.

214. Ki tesz kárt felebarátja becsületében?

Felebarátja becsületében az tesz kárt: 1. aki elégséges ok nélkül rosszat tesz fel másról, vagy a rosszat bizonyosnak tartja róla; 2. aki felebarátját megszólja vagy rágalmazza; 3. aki felebarátját csúfolja vagy gyalázza.

Pl. Simon farizeus. A Jézus ellen vádaskodó zsidók. Szemei.

* Aki másról elég ok nélkül rosszat tesz fel, az *alaptalan gyanúsítást* kövel el; aki elegendő ok nélkül bizonyosnak tartja róla a rosszat, az *vakmerő ítélettel* (ráfogással) vétkezik.

* «Ne ítéljetek, hogy meg ne ítéltessetek», mondja az Úr Jézus.[1]

215. Ki vétkezik megszólással?

Megszólással az vétkezik, aki felebarátja hibáit kibeszéli, amikor az nem szükséges.

* Felebarátunk hibáját csak akkor kell másnak (pl. szüleinek, elüljáróinak) elmondani, ha azzal megjavíthatjuk őt vagy más bajt elháríthatunk.

216. Ki vétkezik rágalmazással?

Rágalmazással az vétkezik, aki felebarátjára ráfog valamely bűnt vagy nagyítja hibáját.

Pl. Putifár felesége.

217. Mit kell annak tennie, aki felebarátját megrágalmazta?

Aki felebarátját megrágalmazta, annak a rágalmat *vissza kell vonnia.*

* Aki a rágalommal kárt tett és ezt előre látta, annak az okozott kárt meg kell térítenie.

* Aki felebarátját megszólta, annak iparkodnia kell őt mentegetni és amennyire lehet, becsületét helyreállítani.

* Ha mást megbántottunk, akkor tőle bocsánatot kell kérnünk.

[1] Máté 7, 1.

Intelem. Légy mindig őszinte és utáld a hazugságot. Ne beszélj szeretetlenül felebarátodról. Ha másokról rosszat mondanak előtted, mutasd meg, hogy azt nem hallgatod szívesen.

Isten IX. és X. parancsolatáról.

«Felebarátod feleségét ne kívánjad.» «Se házát, se mezejét, se másféle jószágát ne kívánjad.»

Nátán próféta korholja Dávidot.

218. Mit tilt Isten a két utolsó parancsolattal?

Isten a két utolsó parancsolattal tiltja a szemérmetlen és a kapzsi kívánságokat. Pl. Dávid, Ákáb.

* Az emberek tehetsége, ereje, szorgalma, takarékossága nem egyforma és azért vagyonuk sem egyenlő. — A gazdagnak Isten akaratából segítenie kell a szegényt. A szegénynek bíznia kell Isten jóságában és a becsületes munkával keresett kenyeret többre tartania, mint a becstelenül szerzett jószágot.

Intelem. Ne áhitozzál másnak jószága után, mert a kapzsiság csunya bűn. Ha bűnös kívánság támad benned, mondd ezt a kis imádságot: «Jézusom, ne engedj vétkezni!»

C) AZ ANYASZENTEGYHÁZ ÖT PARANCSOLATÁRÓL.

219. Mely parancsolatokat kell a keresztény embernek Isten tíz parancsolatán kívül még megtartania?

A keresztény embernek Isten tíz parancsolatán kívül még az anyaszentegyház öt parancsolatát is meg kell tartania.

* Az anyaszentegyház Jézus Krisztustól kapott hatalmat a hívek kormányzására és azért az ő nevében ad parancsolatokat. Az Úr Jézus ezekkel a szavakkal adott az anyaszetegyháznak erre hatalmat: «Amiket megkötöztök a földön, meg lesznek kötve a mennyben is».[1]

[1] **Máté 18, 18.**

* Aki az anyaszentegyház parancsolatainak fontos dologban nem engedelmeskedik, az halálos bűnt követ el; mert Jézus mondja: «Aki az anyaszentegyházra nem hallgat, legyen neked, mint a pogány és a vámos (vagyis olyan, mint a nyilvános bűnös)». (Máté 18, 17.)

220. Hogyan szól az anyaszentegyház öt parancsolata?

1. Az anyaszentegyháznak szokott ünnepnapjait megüljed.

2. Ünnepnap misét becsületesen hallgass.

3. Bizonyos napokon a parancsolt bőjtöket megtartsad és a húseledeltől magadat megtartóztassad.

4. Bűneidet minden esztendőben meggyónjad és legalább húsvét táján az oltáriszentséget magadhoz vegyed.

5. Tiltott napokon menyegzőt ne tarts.

* Az öt parancsolaton kívül vannak az anyaszentegyháznak még más rendeletei is. Ezeket is szigorúan meg kell tartanunk. Igy például megtiltja az anyaszentegyház, hogy tiltott könyveket ne olvassunk, titkos társulatokba (pl. a szabadkőművességbe) ne lépjünk, tiltott házasságot ne kössünk.

* Az anyaszentegyháznak van hatalma megbüntetni azokat, akik parancsolatait rosszakarattal meg nem tartják. Így: eltilthatja őket a szentségektől, a kereszt- és bérmaszülői tisztségből, kizárhatja az anyaszentegyházból és megtagadhatja tőlük a keresztény temetési szertartást.

Az anyaszentegyház I. parancsolatáról.

«Az anyaszentegyháznak szokott ünnepnapjait megüljed.»

221. Hányfélék az anyaszentegyház ünnepei?

Az anyaszentegyház ünnepei háromfélék: 1. az Úr ünnepei; 2. a boldogságos Szüz Mária ünnepei; 3. más szentek ünnepei.

* *Az Úr ünnepei:* karácsony (Jézus születése, dec. 25.), kis-karácsony (Jézus névadása, jan. 1.), Jézus szent nevenapja (az év első vasárnapja), vízkereszt (három-

király, jan. 6.), Szent Család ünnepe (Vízkereszt nyolcadába eső vasárnap), húsvét (Jézus föltámadása), áldozócsütörtök (Jézus mennybemenetele, húsvét után negyvenedik nap), pünkösd (a Szentlélek eljövetele, húsvét után ötvenedik nap), Szentháromság-vasárnap (pünkösd után első vasárnap), Úrnapja (az oltáriszentség ünnepe, Szentháromság vasárnapja után való csütörtökön). Krisztus-király ünnepe (október utolsó vasárnapja). Ezeken kívül minden vasárnap az Úr ünnepe.

A boldogságos Szűz Mária ünnepei: szeplőtelen fogantatás (dec. 8.), Nagyboldogasszony (Szűz Mária halála és mennybefölvétele, aug. 15.)

Más szentek ünnepei: Sz. Péter és Pál (jún. 29.), mindenszentek (nov. 1.).

* Az *egyházi esztendő* az ünnepek sorrendjével ádvent első vasárnapján kezdődik, vagyis karácsony előtt való negyedik vasárnapon.

222. Hogyan kell az anyaszentegyház ünnepeit megszentelni?

Az anyaszentegyház ünnepeit úgy kell megszentelni, mint a vasárnapokat.

* A parancsolt ünnepeken kívül régi szokás szerint ünnepeljük meg: húsvéthétfőt, pünkösdhétfőt, gyertyaszentelő Boldogasszonyt (Jézus bemutatását a templomban, febr. 2.), gyümölcsoltó Boldogasszonyt (a Fiú-Isten megtestesülésének hírüladása, márc. 25.), kisboldogasszonyt (Szűz Mária születését, szept. 8.), Szent István első vértanu napját (dec. 26.), Sz. István király napját (aug. 20.) és a helység védőszentjének napját (búcsú napját).

Intelem. Az Úr ünnepei Istennek végtelen jótéteményeire emlékeztessenek, a szentek ünnepei pedig a szentek példájának követésére buzdítsanak. Szenteld meg azokat az anyaszentegyház szándéka szerint.

Az anyaszentegyház II. parancsolatáról.

«Ünnepnap misét becsületesen hallgass.»

223. Kinek kell vasárnap és más ünnepeken szentmisét hallgatnia?

Vasárnap és más ünnepeken hétéves korától fogva minden keresztény embernek kell szent-

misét hallgatnia, hacsak súlyos ok föl nem menti őt.

* Súlyos ok például azokat menti föl a szentmise hallgatásától, akik betegség miatt nem mehetnek a templomba, akik beteget ápolnak, akiket más halaszthatatlan kötelesség tart vissza, vagy akik nagyon távol laknak a templomtól.

224. Ki vétkezik az anyaszentegyház második parancsolata ellen?

Az anyaszentegyház második parancsolata ellen vétkezik: 1. aki az egész szentmisét, vagy annak valamely főbb részét saját hibájából elmulasztja; 2. aki a szentmise alatt készakarva figyelmetlen, vagy illetlenül viseli magát.

Intelem. Ne mulaszd el vasárnap és ünnepeken a szentmisét. Amennyire csak lehet, hallgasd meg a szentbeszédet és járj el a délutáni istentiszteletre is.

Az anyaszentegyház III. parancsolatáról.

«Bizonyos napokon a parancsolt bőjtöket megtartsad és a húseledeltől magadat megtartóztassad.»

225. Hányféle bőjtöt parancsol az anyaszentegyház?

Az anyaszentegyház kétféle bőjtöt parancsol. 1. *szigorú bőjtöt,* 2. *megtartóztatást* a húseledeltől:

226. Miben áll a szigorú bőjt?

A *szigorú bőjt* abban áll, hogy az egész napon át csak *egyszer lakunk jól.*

* A szigorú bőjti napokon szabad a másik két étkezés idején keveset enni.

227. Mikor van a szigorú bőjt?

Szigorú bőjt van:

1. a nagybőjtben mindennap, kivéve a vasárnapokat *(negyvennapi bőjt);*

2. minden évszakban egy héten szerdán, pénteken és szombaton (évszaki v. *kántorbőjt*),[1]

[1] *Kántorbőjt* van; 1. ádvent harmadik hetében; 2. a hamvazószerda utáni héten; 3. a pünkösd utáni héten; 4. a szent kereszt felmagasztalása (szept. 14.) utáni héten.

3. néhány ünnep előtt való napon *(vigiliabőjt)*.

* *Vigiliabőjt* van karácsony, pünkösd, Nagyboldogasszony és mindenszentek ünnepe előtt.

228. Kiknek szabad a szigorú bőjti napokon is többször jóllakniok?

A szigorú bőjti napokon is szabad többször jóllakniok: 1. azoknak, akik a 21-dik évet még be nem töltötték és azoknak, akik a 60-dik évet már elérték; 2. a betegeknek; 3. azoknak, akik nehéz munkával foglalkoznak.

229. Mikor nem szabad húsfélét ennünk?

Húsfélét nem szabad ennünk: 1. *pénteken;* 2. *hamvazószerdán* és *nagyszombaton;* 3. a *karácsony előtti pünkösd előtti* és *Nagyboldogasszony előtti napon.*

* *Vasárnapokon* és más *parancsolt ünnepeken* sem hústól való megtartóztatás, sem szigorú bőjt nincsen. Az ételeket zsírral elkészíteni, a halak vagy hüllők húsát enni a megtartóztatás napján is szabad.

* *Nagyszombaton délután* már nincs kötelező bőjt és megtartóztatás.

* *Magyarországon* a pápa engedelmével *fölmentést* adtak a püspökök a hústól való megtartóztatástól a nagybőjt szombatjain, a kántorbőjt szerdáin és szombatjain, mindenszentek vigiliáján és oly pénteki napokon, amelyekre a már nem parancsolt ünnepek valamelyike (gyertyaszentelő-, gyümölcsoltó-, kis-boldogasszony-, Szent István első vértanu), vagy Szent István király ünnepe esik. Ilyenkor más országokban nem szabad húst enni.

230. Kiknek szabad a húseledeltől való megtartóztatás napjain is húsfélét enniök?

A húseledeltől való megtartóztatás napjain is szabad húsfélét enniök: 1. azoknak, akik a 7-dik évet még nem töltötték be; 2. a betegeknek; 3. azoknak, akik bőjti eledelt nem kaphatnak; 4. azoknak, akik fölmentést kaptak.

* Katonáknak, csendőröknek, rendőröknek és családjuknak csak a karácsony előtt való napon és nagypénteken kell a hústól tartózkodniok.

231. Miért parancsolja az anyaszentegyház a böjtöt?

A böjtöt azért parancsolja az anyaszentegyház, hogy az Úr Jézus példáját kövessük, bűneinkért bűnbánatot tartsunk és rossz kívánságainkat könnyebben legyőzhessük.[1]

Pl. Dániel és társai. Eleázár.

Intelem. A böjt egyik neme az önmegtagadásnak. Aki nem akarja magát megtagadni, az nem lehet híve az Úr Jézusnak; mert Jézus azt mondotta: «Ha valaki utánam akar jönni, tagadja meg magát». (Máté 16, 24.) Azért tartsd meg mindig lelkiismeretesen a böjtöt.

Az anyaszentegyház IV. parancsolatáról.

«Bűneidet minden esztendőben meggyónjad és legalább húsvét táján az oltáriszentséget magadhoz vegyed.»

232. Mikor kezdődik és meddig tart a húsvéti szentáldozás ideje?

A húsvéti szentáldozás ideje általában a nagyböjt negyedik vasárnapján kezdődik és Szentháromságvasárnapig tart.

* A különböző egyházmegyékben a püspök állapítja meg pontosan a húsvéti szentáldozás határnapjait.

* Az anyaszentegyház nagyon óhajtja, hogy évenkint mennél többször gyónjunk és áldozzunk.

Pl. Az első keresztények.

* A gyermekek akkor gyónhatnak és áldozhatnak először, amikor már meg tudják különböztetni a jót a rossztól és eléggé előkészültek a szentségek fölvételére. Ennek idejét a lelkipásztor határozza meg.

* Nagybeteg gyermek halálos ágyán gyónhatik és áldozhatik, habár első gyónását és áldozását még nem végezte, hacsak némi fogalma van a szentségekről. Ezt is a lelkipásztor állapítja meg. Ilyen gyermek az utolsó kenetet is fölveheti.

Intelem. Jézus húsvét idején rendelte az oltáriszentséget és a szentgyónást. Mutasd meg háládatosságodat iránta azzal, hogy húsvéti szentgyónásodat és áldozásodat minden évben

[1] «Jobb dolog a böjttel kapcsolatos imádság meg az alamizsna, mint az aranykincsek gyüjtése.» (Tóbiás 12, 8.)

pontosan elvégezed. De máskor is többször járulj a szentségekhez, hogy lelkedet a bűnöktől megtisztítsad és a jóra megerősítsed.

Az anyaszentegyház V. parancsolatáról.

«Tiltott napokon menyegzőt ne tarts.»

233. Mit tilt az anyaszentegyház az ötödik parancsolattal?

Az anyaszentegyház az ötödik parancsolattal tiltja az *ünnepies menyegzőket* és a *zajos mulatságokat* a két tiltott időben.

234. Mikor vannak a tiltott idők?

A tiltott idők advent első vasárnapjától karácsonyig és hamvazószerdától húsvétig vannak.

* Az anyaszentegyház a *bűnbánatra* és a *szent ünneplésre* rendeli a két tiltott időt.

Intelem. Az adventi és nagyböjti időkben s a rájok következő szent időben tartózkodjál a világ lármás mulatságaitól, különösen a táncmulatságoktól. Ezzel is mutasd meg, hogy hű katolikus vagy.

D) A PARANCSOLATOK MEGSZEGÉSÉRŐL, VAGYIS A BŰNRŐL.

1. A bűnről általában.

235. Ki követ el bűnt?

Bűnt az követ el, aki tudva és akarva nem engedelmeskedik az Isten parancsolatának.

* Isten részint maga nyilatkoztatta ki parancsolatait, részint az anyaszentegyház által adja tudtunkra, hogy mit kíván tőlünk.

236. Hányféleképen követhetünk el bűnt?

Bűnt négyféleképen követhetünk el: 1. gondolattal és kívánsággal; 2. szóval; 3. cselekedettel; 4. a jónak elmulasztásával.

* A *jónak elmulasztásával* az vétkezik, aki nem tesz meg valami jót, amit pedig meg kellene tennie.

237. Egyformán súlyos-e minden bűn?

Nem minden bűn egyformán súlyos; vannak nagy, vagyis *halálos* bűnök és vannak kisebb, vagyis *bocsánatos* bűnök.

238. Ki követ el halálos bűnt?

Halálos bűnt az követ el, aki fontos dologban tudva és akarva nem engedelmeskedik az Isten parancsolatának.

239. Miért kell a halálos bűnt mindenképen elkerülnünk?

A halálos bűnt azért kell mindenképen elkerülnünk, mert azzal súlyosan megbántjuk az Istent,[1] magunknak pedig a legnagyobb kárt okozzuk.

240. Milyen kárt okozunk magunknak a halálos bűnnel?

A halálos bűnnel 1. elveszítjük Isten megszentelő kegyelmét és a mennyországot; 2. ideigtartó és örök büntetést vonunk magunkra.

* A nagy bűnöket azért nevezzük *halálos* bűnöknek, mert elveszik tőlünk a megszentelő kegyelmet és így kioltják lelkünk természetfölötti *életét* és örök *halált* okoznak a pokolban. Hogy milyen rossz a bűn, azt megmutatja Jézus szenvedése. Pl. A vétkes angyalok. Az ősszülők.

241. Ki követ el bocsánatos bűnt?

Bocsánatos bűnt az követ el, aki kisebb dologban vagy nem egészen tudva és akarva nem engedelmeskedik Isten parancsolatának.

* A kisebb bűnöket azért nevezzük *bocsánatos* bűnöknek, mert azok nem veszik el a megszentelő kegyelmet és azért könnyebben bocsáthatók meg szentgyónás nélkül is, tudniillik bánat, jó cselekedetek és ideigtartó büntetések elszenvedése által.

242. Miért kell a bocsánatos bűnöktől is óvakodnunk?

A bocsánatos bűnöktől is azért kell óvakod-

[1] Halljátok, egek! és figyelj füleiddel, föld! mert az Úr beszél: «Fiakat neveltem és fölmagasztaltam, ők azonban megvetettek engem». (Izaiás 1, 2.)

nunk, mert 1. azok is megbántják az Istent és lassankint nagy bünökre visznek; 2. mert ideigtartó büntetéseket hoznak ránk.

Intelem. «Életednek minden napján eszedben legyen az Isten; vigyázz, hogy soha bűnbe bele ne egyezzél.» (Tóbiás 4, 6.)

2. *A bűnök különösebb fajtáiról.*

243. Melyek a bűnök különösebb fajtái?

A bünök különösebb fajtái: 1 a főbünök; 2. a Szentlélek ellen való bünök; 3. az égbekiáltó bünök; 4. az idegen bünök.

244. Melyek a főbűnök?

A *főbünök:* 1. a kevélység; 2. a fösvénység; 3. a bujaság; 4. az irigység; 5. a torkosság; 6. a harag; 7. a restség.

* *Kevély* az, aki magát többre becsüli, mint kellene, felebarátját pedig nem becsüli. *Fösvény* az, aki a pénzhez és a vagyonhoz túlságosan ragaszkodik és a szegények iránt keményszívű. *Irigy* az, aki szomorkodik, ha másnak jó dolga van, vagy pedig örül, ha másnak baja van.

Pl. A farizeus a templomban. Júdás. Saul.

* A hét főbűnt nem azért nevezzük *főbünöknek,* mintha mindegyik mindig halálos bűn lenne, hanem azért, mert sok más bűn származik belőlük.

245. Ki vétkezik a Szentlélek ellen?

A *Szentlélek ellen* az vétkezik: 1. aki vakmerően bizakodik Isten irgalmasságában; 2. aki Isten kegyelméről kétségbeesik; 3. aki a megismert igazság ellen tusakodik; 4. aki az Isten kegyelmét mástól irigyli; 5. aki az üdvös intések ellenére a bünökben megátalkodik; 6. aki mindhalálig nem bánja meg büneit.

Pl. Noé kortársai. Júdás. A farizeusok. Kain. Heródes. Fáraó.

246. Miféle bűnök az égbekiáltó bűnök?

Az *égbekiáltó* bűnök oly nagy bűnök, hogy mintegy Istenhez kiáltanak büntetésért; ilyenek: a szándékos gyilkosság, a szegények, árvák és özvegyek nyomorúságának nagyobbítása, a munkások bérének igazságtalan visszatartása.

247. Ki követ el idegen bűnt?

Idegen bűnt az követ el, aki mások bűnét elősegíti.

* *Idegen* bűnök: bűnre tanácsot adni, vétkes dolgot parancsolni, vétekben mással egyetérteni, mást bűnre ingerelni, másnak bűnös cselekedetét dicsérni, másnak bűnét elhallgatni, másnak bűnét elnézni, mást bűnre segíteni, másnak bűnét oltalmazni. Aki idegen bűnbe esik, azt *bűntársnak* vagy *bűnrészesnek* nevezzük. Ide tartozik a megbotránkoztatás is.

Pl. Herodiás. Saul Szent István megkövezésénél.

Intelem. Törekedjél elsősorban főhibádat megismerni és az ellen küzdeni. Ha a főhibát sikerült legyőznöd magadban, akkor a többitől is könnyebben megszabadulsz.

3. A kísértésekről. A lelkiismeretről.

248. Mi kísért minket bűnre?

Bűnre 1. rosszrahajló természetünk; 2. a gonosz lélek; 3. a rossz emberek kísértenek minket.

Pl. Kain. Éva. Isten fiai a vízözön előtt.

* A kísértésből csak akkor támad bűn, ha a rosszba beleegyezünk. Isten megengedi a kísértést, hogy megmutathassuk jóakaratunkat és nagyobb érdemünk lehessen, ha a kísértést legyőzzük.

249. Hogyan győzhetjük le a kísértést?

A kísértést legyőzhetjük, ha imádkozunk és a kísértésnek mindjárt kezdetben ellenállunk.

* Ha kísértésben vagyunk, különösen jó keresztet vetni, Jézust segítségül hívni, valami okos dologgal foglalkozni.

250. Mi indíthat még a bűnre a kísértésen kívül?

A kísértésen kívül még *a bűnre vezető alkalom* is indíthat a bűnre.

251. Mi lehet bűnre vezető alkalom?

Bűnre vezető alkalom lehet valamely személy, társaság, hely, játék és általában minden, ami miatt könnyen vétkezhetünk, ha el nem kerüljük.

Pl. Szent Péter.

* Ha valamely dolog nagyon könnyen bűnbe visz minket, akkor bűnre vezető *közeli alkalomnak* nevezzük.

* A Szentírás mondja: «Aki kedveli a veszélyt, elvesz benne».[1]

252. Mi inti az embert bensőleg arra, hogy mit tegyen és mit ne tegyen?

Az embert a *lelkiismeret* inti bensőleg arra, hogy mit tegyen és mit ne tegyen.

* A cselekedetek előtt a jóra int a lelkiismeret és a rossztól visszatart. A jó cselekedetek után megdícsér — ez a jó lelkiismeret; a rossz cselekedetek után szemrehányást tesz — ez a rossz lelkiismeret vagy lelkiismeret-furdalás. Lelkiismeretünk ellen sohasem szabad cselekednünk.

Intelem. Hallgass mindenkor lelkiismereted szavára; mert a helyes lelkiismeret által maga Isten int téged a jóra. Kerüld a bűnre vezető alkalmat, mint a mérges kígyót.

E) A JÓ CSELEKEDETEKRŐL ÉS AZ ERÉNYEKRŐL.

253. Mit kell még cselekednünk azonfölül, hogy a bűntől őrizkedünk?

Azonfölül, hogy a bűntől őrizkedünk, még jót is kell cselekednünk és arra törekednünk, hogy mindig jobbak és tökéletesebbek legyünk.

* Nem elég, ha a gyümölcsfának ágai nem szárazak, hanem gyümölcsöt is kell hoznia. Az Úr Jézus mondja: «Minden jó fa jó gyümölcsöt terem. Minden fát, amely jó gyümölcsöt nem terem, kivágnak és tűzre vetnek.»[2]

[1] Sirák f. 3, 27. [2] Máté 7, 17, 19.

254. Melyek a jó cselekedetek?

A jó cselekedetek azok, amelyek *Istennek* tetszenek.

255. Mivel cselekszünk Istennek leginkább tetsző dolgokat?

Istennek leginkább tetsző dolgokat azzal cselekszünk, ha a parancsolatokat megtartjuk, ha imádkozunk, böjtölünk és alamizsnát adunk.

256. Mikor szereznek nekünk a jó cselekedetek érdemet a mennyországra?

A jó cselekedetek akkor szereznek nekünk érdemet a mennyországra, ha Isten kegyelmében vagyunk és jó szándékkal végezzük azokat.

* A bűnös ember a jó cselekedetekkel ideigtartó jutalmat érdemelhet és megszerezheti Istennek kegyelmét arra, hogy megtérjen.

257. Mikor cselekszünk jó szándékkal?

Jó szándékkal akkor cselekszünk, ha *Isten kedvéért* cselekszünk valamit.

* A jó szándékot így indíthatjuk fel magunkban «*Istenem, mindent a te dicsőségedre akar okcselekedni!*»

258. Ki jó vagy erényes ember?

Jó vagy erényes ember az, aki mindig kész jót cselekedni.

259. Melyek a legfőbb erények?

A legfőbb erények az *isteni erények:* a hit, a remény és a szeretet.

260. Miképen indíthatjuk föl magunkban az isteni erényeket?

Az isteni erényeket ekképen indíthatjuk föl magunkban:

«Istenem, hiszek tebenned, mert örökké igazmondó vagy!»

«Istenem, remélek tebenned, mert végtelenül hű és irgalmas vagy!»

«Istenem, minden fölött szeretlek téged, mert végtelenül jó és szeretetreméltó vagy!»

261. Különösen mikor indítsuk föl magunkban a hitet, reményt és szeretetet?

A hitet, reményt és szeretetet különösen vasárnap és ünnepeken, azután a szentségek fölvétele előtt és halálos veszedelemben indítsuk föl magunkban.

262. Melyek a legszükségesebb erények az isteni erényeken kívül?

Az isteni erényeken kívül a legszükségesebbek a *sarkalatos erények*, úgymint: 1. az okosság; 2. az igazságosság; 3. a mértékletesség; 4. a lelkierősség.

* Az *okossággal* megismerjük az igazi jót; az *igazságossággal* megadjuk mindenkinek, ami őt megilleti; a *mértékletességgel* megtartjuk mindenben, különösen az élvezetekben a kellő határokat; a *lelkierősséggel* elviselünk minden bajt és fáradságot, hogy megtehessük azt, amit Isten akar.

Pl. 1. A boldogságos Szűz Mária (a nagyokosságú Szűz). 2. Szent József. 3. Dániel. 4. A Makkabeus testvérek.

* A sarkalatos erényekből származnak *a hét főbűnnel ellentétes erények*, úgymint: az alázatosság, a jótékonyság, a tisztaság, a felebaráti szeretet, a mértékletesség, a szelídség, a jóban való buzgóság. — A sarkalatos erényeket és a belőlük származott erényeket *erkölcsi erényeknek* nevezzük és akiben azok megvannak, azt *erkölcsös* embernek mondjuk.

Pl. 1. A kafarnaumi százados. 2. Magyarországi Szent Erzsébet. 3. Szent János evangelista, Szent Imre. 4. Páli Szent Vince. 5. Keresztelő Szent János. 6. Szal. Szent Ferenc. 7. Az apostolok. Xav. Szent Ferenc.

263. Kinek példáját kövessük leginkább, hogy jó és tökéletes emberek legyünk?

Hogy jó és tökéletes emberek legyünk, leginkább Jézus Krisztus példáját kövessük.

* Az Úr Jézus a *nyolc boldogságban* mutatta meg, hogy miképen követhetjük őt:

1. Boldogok a lelki szegények, mert övék a mennyek országa;

2. boldogok a szelídek, mert ők lesznek birtokosai a földnek;

3. boldogok, akik sírnak, mert ők vigasztalást találnak;
4. boldogok, akik éhezik és szomjuhozzák az igazságot, mert ők kielégítést nyernek;
5. boldogok az irgalmasok, mert majd önekik is irgalmazni fognak;
6. boldogok a tisztaszívűek, mert ők meg fogják látni az Istent;
7. boldogok a békességesek, mert Isten fiainak hivatnak;
8. boldogok, akik üldözést szenvednek az igazságért, mert övék mennyeknek országa.

Pl. 1. A szegény Lázár. 2. Dávid. 3. Magdolna. 4. Nikodemus. 5. Tóbiás. 6. Sz. Ágnes. 7. Ábrahám. 8. Az apostolok.

* A *katolikus egyesületek* nagyon alkalmasak arra, hogy ott megtanuljuk és megszokjuk az erényes életet.

264. Milyen tanácsokat adott Jézus a nagyobb tökéletesség elérésére?

A nagyobb tökéletesség elérésére a *három evangéliumi tanácsot* adta Jézus; ezek: 1. az önkéntes szegénység; 2. az örökös szüzesség; 3. a tökéletes engedelmesség a lelki elüljárók iránt.[1]

* Az evangéliumi tanácsok követésére a *szerzetesek* kötelezik magukat külön fogadalommal.

Intelem. Az erények lelkünk legszebb ékességei. Hogy azokat megszerezhesd magadnak, folytonosan és buzgón kell gyakorolnod a jót. Különösen végezz gyakrabban a templomban és otthon ájtatosságot; mondj le egyről-másról, ami kellemes lenne; tégy jót felebarátaiddal, amikor lehet. Az Úr Jézus mondotta: «Aki állhatatos marad mindvégig (t. i. a jóban), az üdvözül». (Máté 10, 22.)

[1] Jézus egy gazdag ifjúnak azt mondotta: «Ha tökéletes akarsz lenni, menj, add el, amid vagyon és oszd el a szegényeknek, és kincsed leszen mennyekben; és jer, kövess engem». (Máté 19, 21.)

A Szentlélek eljövetele.

HARMADIK RÉSZ.

A KEGYELEM-ESZKÖZÖKRŐL.

Hogy üdvözülhessünk, harmadszor használnunk kell azt, ami által megkapjuk Istennek kegyelmét.

A/ AZ ISTENI KEGYELEMRŐL.

265. Mi szükséges nekünk leginkább ahhoz, hogy üdvözülhessünk?

Hogy üdvözülhessünk, ahhoz leginkább *Isten malasztja*, vagyis *kegyelme* szükséges nekünk.

* Istennek kegyelme felülmul mindent, amit a természet rendje szerint bírhatunk és azért *természetfölötti* dolog. Az isteni kegyelmet Jézus Krisztus érdemelte ki számunkra szenvedésével és halálával.

266. Hányféle az Isten kegyelme?

Az Isten kegyelme kétféle: *segítő* és *megszentelő* malaszt.

1. A segítő kegyelemről.

267. Mit cselekszik Isten lelkünkben a segítő kegyelem által?

Isten a *segítő kegyelem* által *fölvilágosít* és *megerősít* minket lelkünkben, hogy az üdvösségre

szükséges jót megismerhessük és megtehessük, a bünt pedig elkerülhessük.

* Istennek segítő kegyelme nélkül az üdvösségre szükséges jót sem meg nem kezdhetjük, sem nem folytathatjuk, sem be nem végezhetjük. Azért mondja az Úr Jézus: «Nálam nélkül semmit sem tehettek».[1]

268. Ad-e Isten mindenkinek elegendő segítő kegyelmet?

Isten mindenkinek ad elegendő segítő kegyelmet, hogy üdvözülhessen.[2]

269. Mit kell tennünk, hogy a segítő kegyelem üdvösségünkre váljék?

Hogy a segítő kegyelem üdvösségünkre váljék, nem szabad ellene cselekednünk, hanem vele együtt kell munkálkodnunk.

Pl. Szent Máté, Szent Pál apostol.

* Az Isten kegyelme nem kényszeríti az embert a jóra; de aki annak ellenszegül, az vétkezik a Szentlélek ellen.[3]

Intelem. Kérd Istent mindennap, hogy segítsen meg szent kegyelmével és vigyázz, hogy a kegyelem rád nézve hiábavaló ne legyen. «Ha Isten szavát halljátok, meg ne keményítsétek szíveteket.» (94. Zsolt. 8.)

2. *A megszentelő kegyelemről.*

270. Mit cselekszik Isten lelkünkben a megszentelő kegyelem által?

Isten a *megszentelő kegyelem* által a halálos bünöktől megtisztítja és *megszenteli* lelkünket, gyermekeivé fogad és a mennyország örököseivé tesz minket.

* A megszentelő kegyelem *természetfölötti életet* ad lelkünknek és szentté teszi azt. A megszentelő kegyelem nélkül nem lehet üdvözülni.

Pl. A menyegzős ruháról szóló példabeszéd.

[1] János 15, 5. Szent Pál apostol pedig ezt írja: «Isten az, ki bennetek az akarást és a véghezvitelt egyaránt műveli». (Fil. 2, 13.)

[2] «Isten azt akarja, hogy minden ember üdvözüljön», mondja Szent Pál apostol. (Tim. I. 2, 4.)

[3] «Intünk titeket, hogy Isten malasztját hiába ne vegyétek», írja Szent Pál apostol. (Kor. II. 6, 1.)

271. Mikor kaptuk meg először a megszentelő kegyelmet?

A megszentelő kegyelmet akkor kaptuk meg először, amikor megkereszteltek minket.

272. Meddig marad a megszentelő kegyelem az ember lelkében?

A megszentelő kegyelem addig marad az ember lelkében, míg halálos bűnt nem követ el.

Intelem. A megszentelő kegyelem legdrágább adománya Istennek. Légy kész akármi mást inkább elveszteni, mint Istennek kegyelmét.

B/ A KEGYELEM-ESZKÖZÖKRŐL.

273. Mivel szerezhetjük meg Isten kegyelmét leginkább?

Isten kegyelmét leginkább a *szentségekkel*, a *szentelményekkel* és az *imádsággal* szerezhetjük meg.

* Abban, aki Isten megszentelő kegyelmét bírja, a kegyelemeszközök nagyobbítják azt. Ha a megszentelő kegyelem birtokában *jó cselekményt* végezünk, akkor is nagyobbodik bennünk Isten kegyelme.

I. A szentségekről.

274. Mik a szentségek?

A *szentségek* Krisztus Urunktól rendelt külső jelek, amelyek által Isten megadja nekünk, vagy nagyobbítja bennünk a megszentelő kegyelmet és különféle segítő kegyelmet is ad nekünk.

275. Hány szentség van?

Hét szentség van: 1. a keresztség; 2. a bérmálás; 3. az oltáriszentség; 4. a bűnbánat szentsége; 5. az utolsó kenet; 6. az egyházirend; 7. a házasság.

276. Mely szentségek által adja meg Isten a megszentelő kegyelmet azoknak, akik halálos bűnben vannak?

Azoknak, akik halálos bűnben vannak, a *keresztség* és a *bűnbánat* szentsége által adja meg Isten a megszentelő kegyelmet, ha arra méltók.

* A keresztséget és a bűnbánat szentségét a *holtak szentségeinek* nevezzük, mert ezeket szabad azoknak is fölvenniök, akiknek lelkében nincsen természetfölötti élet, vagyis, akik *halálos* bűnben vannak. Aki eszével él az úgy teszi magát a megszentelő kegyelemre *méltóvá*, hogy bűneit megbánja és a szentséget föl akarja venni.

277. **Mely szentségeket nem szabad annak fölvennie, aki tudja, hogy halálos bűnben van?**

Aki tudja, hogy halálos bűnben van, annak nem szabad fölvennie: a bérmálást, az oltáriszentséget, az utolsó kenetet, az egyházirendet és a házasságot.

* A bérmálást, az oltáriszentséget, az utolsó kenetet, az egyházirendet és a házasságot az *élők szentségeinek* nevezzük, mert azokat csak úgy szabad fölvennünk, ha lelkünkben megvan a természetfölötti *élet*, vagyis a megszentelő kegyelem. Az élők szentségei *nagyobbítják* bennünk a megszentelő kegyelmet.

* Aki tudja, hogy halálos bűnben van és mégis fölveszi az elevenek szentségeit, az *méltatlanul* veszi föl azokat és *szentségtörést* követ el.

278. **Hányszor szabad a szentségeket fölvenni?**

A keresztség, a bérmálás és az egyházirend szentségét csak egyszer, a többi négy szentséget többször is szabad fölvenni.

* A keresztséget, a bérmálást és az egyházirendet csak egyszer lehet érvényesen fölvenni, mert azok örökre *eltörölhetetlen jegyet* hagynak az ember lelkében.

* Az anyaszentegyház a szentségek kiszolgáltatásánál mély értelmű *szertartásokat* használ. Ezekből megismerhetjük azokat a kegyelmeket, amelyeket az illető szentségek nyujtanak.

Intelem. Adj hálát Istennek, hogy megszentelésedre a szentségeket adta. Mindig csak méltóan és kellő készülettel vedd föl azokat, mert különben nem szereznek kegyelmet, hanem inkább károdra lesznek.

Fülöp megkereszteli a főtisztet. A pap keresztel.

1. A keresztségről.

279. Mi a keresztség?

A *keresztség* az első és legszükségesebb szentség, amely az eredeti bűntől és a keresztség előtt elkövetett minden más bűntől megtisztítja és megszenteli az embert és az anyaszentegyház tagjává teszi.

* Isten a keresztség által elengedi az örök büntetést és az ideigtartó büntetéseket is.

* Midőn az ember a keresztségben megtisztul a bűnöktől, megkapja a *megszentelő kegyelmet*. Ez az ember *lelki újjászületése*. Erről mondja az Úr Jézus: «Ha valaki újra nem születik vízből és Szentlélekből, nem mehet be Isten országába».[1]

* Akiket érvényesen megkeresztelnek, azok mind a katolikus *anyaszentegyházhoz* tartoznak; mert Jézus Krisztus csak egyféle keresztséget rendelt.[2] Csak azok a megkereszteltek nem tartoznak az anyaszentegyházhoz, akiket abból kizártak, vagy akik saját akaratukból valamely felekezetbe léptek.

[1] János 3, 5.

[2] «Egy az Úr, egy a hit, egy a keresztség», mondja Szent Pál apostol. (Ef. 4, 5.)

280. Miért első szentség a keresztség?

A keresztség azért *első* szentség, mert akit még meg nem kereszteltek, az más szentséget nem vehet föl érvényesen.

281. Miért a legszükségesebb szentség a keresztség?

A keresztség azért a *legszükségesebb* szentség, mert keresztség nélkül nem üdvözülhetnénk.

* Akik a keresztséget föl nem vehetik, *rendkívüli* módon üdvözülhetnek a *vágykeresztség* vagy a *vérkeresztség* által. Vágykeresztség által azok üdvözülhetnek, akik bűneiket Isten iránt való tökéletes szeretetből megbánják és készek megtenni mindazt, ami az üdvösségre szükséges. Vérkeresztség által azok üdvözülnek, akik Jézusért vértanuhalált szenvednek a nélkül, hogy már megkeresztelkedtek volna.

282. Mikor rendelte Krisztus Urunk a keresztséget?

Krisztus Urunk akkor rendelte a keresztséget, amikor apostolaihoz így szólt: «Tanítsatok minden népet, megkeresztelvén őket az Atya és Fiú és Szentlélek nevében».[1]

283. Ki keresztelhet?

Rendszerint csak a fölszentelt pap keresztelhet; de ha sürgősen szükséges, akkor akárki keresztelhet.

* A keresztelést rendszerint abban a plébánia-templomban kell végezni, ahová a keresztelendő tartozik.

* A keresztelést nem szabad sokáig halogatni, hogy a gyermek esetleg keresztség nélkül meg ne haljon.

284. Hogyan kell keresztelni?

Keresztelőskor vizet kell a keresztelendőnek fejére önteni és a közben e szavakat kell mondani: «.... én megkeresztellek téged az Atyának és Fiúnak és Szentléleknek nevében».

[1] Máté 28, 19.

* Hogy a keresztelés érvényes legyen, ahhoz a keresztelőnek az a *szándéka* is szükséges, hogy azt akarja vele tenni, amit Krisztus Urunk rendelt, vagy amit az anyaszentegyház a kereszteléssel tenni szokott.

* Akármilyen természetes vízzel lehet keresztelni; de hacsak lehetséges, megszentelt *keresztvizet* kell használni. A keresztvizet nagyszombaton és pünkösd előtti szombaton szentelik.

* A keresztségben valamely *szentnek nevét* kapja az ember, hogy annak példáját kövesse. Ez a szent védőszentje a megkereszteltnek. A keresztségben kapott név a *keresztnév*.

* A keresztelés előtt a keresztelkedő elmondja a hitvallást és a *keresztségi igéretet*. Kis gyermekek helyett a *keresztszülők* mondják el azt.

* Keresztelés után szentelt krizmával keni meg a pap a megkereszteltnek fejét; ez azt jelenti, hogy ő akkor a Fölkentnek (Krisztusnak) lett a híve. Azután *fehér ruhát* adnak rá, ami a szent keresztségben kapott ártatlanságot jelenti. *Égő gyertyát* is nyujtanak neki, ami a keresztény vallásnak világosságát jelenti.

285. Mit igértünk meg a keresztségben Istennek?

A keresztségben megigértük Istennek, hogy a katolikus vallás tanításait hinni és követni akarjuk és a gonosz lélek kísértéseinek ellenállunk.

286. Mi a keresztszülők kötelessége?

A keresztszülők kötelessége ügyelni arra, hogy keresztgyermekök jó katolikus legyen.

* A keresztszülőknek buzgó katolikusoknak kell lenniök; mert másképen nem felelhetnek meg kötelességöknek. A keresztszülők és a megkeresztelt között *lelki rokonság* jön létre.

Intelem. Sohase feledd, amit a keresztségben igértél Istennek. Vigyázz, hogy be ne szennyezd az ártatlanság tiszta ruháját, amelyet a keresztségben nyertél. Ujítsd meg gyakrabban a keresztségi igéretet.

Szent Péter és János bérmálnak. A püspök bérmál.

2. *A bérmálásról.*

287. Mi a bérmálás?

A *bérmálás* szentség, amelyben a Szentlélek a megkeresztelt embert megerősíti, hogy hitét állhatatosan vallja és hite szerint éljen.

* Ez a szó bérmálás annyit jelent, mint *megerősítés*. (Ebből a latin szóból származik: firmare = erősíteni.)

288. Kik szolgáltatják ki a bérmálás szentségét?

A bérmálás szentségét a püspökök szolgáltatják ki.[1]

* Áldozópap csak akkor bérmálhat, ha a pápától fölhatalmazást kapott arra.

289. Hogyan bérmál a püspök?

A püspök fölteszi kezét a bérmálkozónak fejére és kereszt alakjában megkeni annak homlokát krizmával, miközben e szavakat mondja:

[1] «Mikor az apostolok meghallották, hogy Szamaria befogadta Isten igéjét, hozzájok küldék Pétert és Jánost. Kik odajövén imádkozának érettük, hogy elnyerjék a Szentlelket; mert még egyikükre sem szállott, hanem csak meg valának keresztelve az Úr Jézus nevében Akkor rájok tevék kezüket, és azok elnyerék a Szentlelket», így. olvassuk az Apostolok Cselekedeteiben. (8, 14—17.) Minthogy tehát az apostolok bérmáltak és minthogy ez a Szentlélek kegyelmét szerezte a híveknek, Krisztus Urunknak kellett a bérmálást elrendelnie.

«.... megjelöllek téged a kereszt jelével és megerősítlek az üdvösség krizmájával az Atyának és Fiúnak és Szentléleknek nevében».

* Bérmálás kezdetén a püspök kiterjeszti kezeit a bérmálandók felé és lehívja rájok a Szentlelket; a bérmálás végén mindnyájokért imádkozik és rájok adja áldását. Nem helyes, ha a megbérmáltak ez előtt a püspöki áldás előtt eltávoznak a templomból.

* Bérmáláskor a püspök gyengén megüti a bérmálkozónak arcát. Ezzel arra inti, hogy katolikus vallásáért bármit is örömest eltűrjön.

290. Mi a krizma?

A krizma balzsammal kevert faolaj, amelyet a püspök nagycsütörtökön szentel meg.

* A jóillatú *balzsam* azt jelenti, hogy a megbérmáltnak jó cselekedeteivel kedvesnek kell lennie Isten előtt; a *faolaj* a Szentlélektől kapott kegyelem bőségét és erejét jelenti. (Régente a viaskodók olajjal kenték meg karjaikat, hogy könnyebben harcolhassanak; minket is harcra kennek föl a bérmálással lelkünk ellenségei ellen.)

291. Hogyan kell bérmálásra készülni?

A bérmálásra úgy kell készülni, hogy előtte 1. gyónunk és áldozunk; 2. megigérjük Istennek, hogy mint igazi katolikusok akarunk élni és meghalni.

* A bérmálást minden megkeresztelt ember fölveheti, aki még nincs megbérmálva. Akik az első szentgyónást és áldozást elvégezték, már elég idősek arra, hogy a bérmálás szentségét jó készülettel fölvehessék. A bérmálás elkerülhetetlenül nem szükséges ugyan az üdvösségre, de mégis vétkezik az, aki hanyagságból meg nem bérmálkozik.

* A bérmálkozókat *bérmaszülőjük* kíséri el a szentség fölvételéhez. Fiúknak csak bérmaatyjuk, leányoknak csak bérmaanyjuk van; de aki nem szerezhet bérmaszülőt, nélküle is megbérmálkozhatik. A bérmaszülő a bérmálás alatt a bérmálkozónak jobb vállára teszi jobb kezét.

292. Mi a bérmaszülő kötelessége?

A bérmaszülő kötelessége, hogy a megbérmáltat a lelki harcban szóval és példájával segítse.

* A bérmaszülőnek megbérmáltnak és buzgó katolikusnak kell lennie. Közötte és a megbérmált között *lelki rokonság* jön létre.

Intelem. Ha még nem vagy megbérmálva, ne halogasd sokáig a bérmálkozást. Ha pedig már fölvetted ezt a szentséget, akkor mutasd meg minden alkalommal, hogy az Úr Jézus hű tanítványa és bátor katonája vagy. Kövesd új védőszentednek példáját is, akinek nevét a bérmáláskor kaptad.

Jézus rendeli az oltáriszentséget. A pap áldoztat.

3. Az oltáriszentségről.

293. Mi az oltáriszentség?

Az *oltáriszentség* az Úr Jézus Krisztusnak valóságos szent teste és vére a kenyér és a bor külső színe alatt.

* Az oltáriszentséget *legfölségesebb* szentségnek nevezzük, mert magát Jézus Krisztust foglalja magában.

* Az oltáriszentség *külső színei* azok a külsőségek, amelyeket az oltáriszentségen észrevehetünk: az alak, a szín, az íz stb

294. Mikor rendelte Krisztus Urunk az oltáriszentséget?

Krisztus Urunk az oltáriszentséget kínszenvedése és halála előtt rendelte az *utolsó vacsorán.*[1]

* Az utolsó vacsora emléknapja *nagycsütörtökön* van. De mivel nagycsütörtökön Jézus szenvedése miatt gyászol az anyaszentegyház, azért *Úrnapján* (Szentháromság vasárnapja után következő csütörtökön) ünnepeljük az oltáriszentséget. Úrnapján fényes körmenetben körülviszik az oltáriszentséget és négy oltárnál áldást adnak vele.

295. Miképen rendelte Krisztus Urunk az oltáriszentséget?

Krisztus Urunk kezébe vette a kenyeret, megáldotta, megszegte, átadta tanítványainak és mondotta: «Vegyétek és egyétek, *ez az én testem*». Azután vette a kelyhet a borral, megáldotta, odaadta tanítványainak és mondotta: «Igyatok ebből mindnyájan, *ez az én vérem.* Ezt cselekedjétek az én emlékezetemre».[2]

296. Mit cselekedett Krisztus Urunk e szavakkal: «Ez az én testem ez az én vérem?»

Krisztus Urunk e szavakkal: «Ez az én test-, tem, ez az én vérem» a kenyeret és a bort az ő szent testévé és vérévé változtatta át.

297. Mire adott Krisztus Urunk az apostoloknak hatalmat és parancsot e szavakkal: «Ezt cselekedjétek az én emlékezetemre?»

E szavakkal: «Ezt cselekedjétek az én emlékezetemre» Krisztus Urunk arra adott az apostoloknak hatalmat és parancsot, hogy a kenyeret és a bort az ő szent testévé és vérévé változtassák át.

[1] Az Úr előre megigérte az oltáriszentséget. A csodálatos kenyérszaporítás után így szólt a zsidókhoz: «A kenyér, melyet majd én adok, az én testem a világ életéért.... Mert az én testem bizonnyal étel és az én vérem bizonnyal ital». (János 6, 52. 56.)

[2] Máté 26, 26—28. — Lukács 22, 19. 20. — Kor. I., 11, 23—25

298. Kikre szállott át az apostoloktól az a hatalom, hogy a kenyeret és a bort átváltoztassák Krisztus Urunk szent testévé és vérévé?

Az a hatalom, hogy a kenyeret és a bort átváltoztassák Krisztus Urunk szent testévé és vérévé, az apostoloktól a püspökökre és az áldozópapokra szállott át.

299. Mikor változtatják át a püspökök és az áldozópapok a kenyeret és a bort Krisztus Urunk szent testévé és vérévé?

A püspökök és az áldozópapok *a szent misében* változtatják át a kenyeret és a bort Krisztus Urunk szent testévé és vérévé, amikor Jézus e szavait mondják: «Ez az én testem, ez az én vérem».

* Azt a vékony, kovásztalan kenyeret, amelyet a pap a szentmisében átváltoztat, *ostyának* nevezzük.

* A szentmisének azt a részét, amikor a pap a kenyeret és a bort átváltoztatja, *átváltozásnak* nevezzük. Átváltozás után a pap fölmutatja az Úr szent testét és vérét, hogy a hívek imádják; ez az *Úrfelmutatás.*

* Átváltozás után Jézus szent teste és vére van az oltáron; mi azonban kenyérnek és bornak látjuk, mert a kenyér és a bor külső színe megmarad.

300. Mi végett rendelte Krisztus Urunk az oltáriszentséget?

Krisztus Urunk a végett rendelte az oltáriszentséget: 1. hogy szent testével és vérével mindig közöttünk maradjon; 2. hogy a szentáldozáskor lelkünk tápláléka legyen; és 3. hogy a szentmisében érettünk feláldozza magát.

Intelem. Csodáld az Úr Jézus végtelen szeretetét, amely lyel magát az oltáriszentségben titokszerű módon nekünk átadta. Gondolj sokszor hálás szívvel erre az imádandó szentségre.

a) Jézus jelen van az oltáriszentségben.

301. Ki van jelen az oltáriszentségben?

Az oltáriszentségben *az Úr Jézus Krisztus* van jelen.

* Jézus Krisztus az oltáriszentségben mind a kenyérnek, mind a bornak külső színe alatt élve és egészen van jelen, testével és vérével, lelkével és istenségével.

Szent Alajos imádja az oltáriszentséget.

* Az oltáriszentséget a *szentségtartóban* és az *áldoztatókehelyben* tartják. Ez a két szent edény a *szentségházban* van. Az oltáriszentségre figyelmeztet az oltár előtt égő *örök lámpa*. A szentségtartó közepén kis félholdalakú tartó van; ezen látható az oltáriszentség.

302. Meddig van jelen az Úr Jézus az oltáriszentségben?

Az Úr Jézus addig van jelen az oltáriszentségben, míg a kenyér vagy a bor külső színe el nem változik.

* Midőn a pap a szent ostyát széttöri, akkor nem az Úr szent testét töri részekre, hanem csak a kenyér külső színét. Az Úr Jézus a szent ostya minden részecskéjében jelen van.

303. Mit kell az oltáriszentség előtt cselekednünk?

Az oltáriszentség előtt térdre kell borulnunk és az Úr Jézust imádnunk.

* A pap a szentmisénél vagy a litániánál némelykor *áldást* ad az oltáriszentséggel.

Intelem. Az oltáriszentség előtt a templomban, vagy amikor a templomon kívül viszik, mindig mély tisztelettel hajts térdet. — Jelenj meg gyakran a szentségház előtt *az Úr Jézus látogatására*, különösen akkor, amikor az oltáriszentséget imádásra kiteszik vagy vele áldást adnak. *Szentségimá-*

dáskor ezekkel a szavakkal üdvözöld az oltáriszentséget: «*Dícséret és dicsőség a legfölségesebb oltáriszentségnek most és mindörökké*».

b) **Jézus a szentáldozáskor lelkünk tápláléka.**

304. Mit veszünk magunkhoz a szentáldozáskor?

A *szentáldozáskor* az Úr Jézus szent testét és vérét vesszük magunkhoz, hogy vele tápláljuk lelkünket.

* Az Úr Jézus azt mondotta: «Az én testem bizonnyal étel és az én vérem bizonnyal ital».[1]

* Az anyaszentegyház manap csak a kenyér színe alatt nyujtja a híveknek az oltáriszentséget. Nem szükséges, hogy a bor színe alatt is magunkhoz vegyük, mert a kenyér színe alatt az Úr Jézus szent vére is jelen van.

305. Mely szavakkal rendelte Jézus a szentáldozást?

Jézus a szentáldozást e szavakkal rendelte: «Bizony, bizony mondom nektek, ha nem esztek az Emberfia testét és nem isszátok az ő vérét, nem lesz élet tibennetek».[2]

306. Mely kegyelmekben részesít minket a szentáldozás?

A szentáldozás Jézussal egyesít minket és azért 1. nagyobbítja bennünk a *megszentelő kegyelmet*; 2. gyengíti rosszra való hajlandóságunkat és erőt ad a jóra; 3. megtisztít a bocsánatos bűnöktől és oltalmaz a halálos bűnök ellen.

* A szentáldozás biztosít arról, hogy egykor dicsőségesen föltámadunk.

307. Mikor részesülünk a szentáldozás kegyelmeiben?

A szentáldozás kegyelmeiben akkor részesülünk, ha *méltóan*, vagyis a megszentelő malaszt állapotában áldozunk.

[1] Ján. 6. 56. [2] Ján. 6. 54.

308. Mit követ az el, aki méltatlanul, vagyis tudva és akarva halálos bűnnel áldozik?

Aki méltatlanul, vagyis tudva és akarva halálos bűnnel áldozik, az *szentségtörést* követ el.[1]

* A *szentségtörő áldozás* hasonlóvá teszi az embert Judáshoz, aki barátságot színlelt Jézus iránt és ugyanakkor elárulta őt ellenségeinek.

* *Bocsánatos bűnnel* nem áldozunk méltatlanul, de kevesebb kegyelemben részesülünk.

309. Hányféle készület szükséges a szentáldozásra?

A szentáldozásra kétféle készület szükséges: *lelki* és *testi* készület.

310. Miben áll a lelki készület a szentáldozásra?

A *lelki készület* a szentáldozásra abban áll: hogy 1. a halálos bűnöktől megtisztítjuk lelkünket a *szentgyónásban*, a bocsánatos bűnöket pedig legalább megbánjuk; 2. elmondjuk az előkészítő imádságokat.

* A szentáldozás előtt az előkészítő imádságokhoz az tartozik, hogy fölindítjuk magunkban 1. a hitet, reményt és szeretetet; 2. a bánatot és az erős fogadást; 3. az alázatosságot és az oltáriszentség után való vágyódást.

311. Miben áll a testi készület a szentáldozásra?

A *testi készület* a szentáldozásra abban áll, hogy *éhgyomorral* maradunk, vagyis, hogy éjféltől kezdve a szentáldozásig semmit sem eszünk és semmit sem iszunk.

* A szentáldozás előtt csak a *súlyos betegeknek* nem kell éhgyomorral lenniök, akik lelki útravaló gyanánt veszik magukhoz az oltáriszentséget. A nagybetegeknek

[1] Sz. Pál apostol mondja: «Aki méltatlanul eszi ezt a kenyeret, vagy issza az Úr kelyhét, vétkezik az Úr teste és vére ellen. Tehát vizsgálja meg magát az ember és úgy egyék ebből a kenyérből és igyék ebből a kehelyből. Mert aki méltatlanul eszik és iszik, ítéletet eszik és iszik magának, mivel nem különbözteti meg az Úr testét (a testi eledeltől)». Kor. I., 11, 27—29.

megengedheti a gyóntató, hogy hetenkint egyszer-kétszer áldozhassanak, habár előbb orvosságot vagy valami folyadékot magukhoz vettek. Aki ilyen eseteken kívül a szentáldozás előtt eszik vagy iszik, az halálos bűnt követ el. Aki feledékenységből evett vagy ivott, habár csak keveset is, aznap már nem járulhat a szentáldozáshoz.

* A szentáldozáshoz, amennyire lehet, *tisztességes öltözetben* illik járulni.

312. Mit teszünk, mikor a pap a szentáldozás előtt fölmutatja az oltáriszentséget?

Mikor a pap a szentáldozás előtt fölmutatja az oltáriszentséget, letérdelünk, háromszor mellünket verjük és mondjuk: «Uram, nem vagyok méltó, hogy hajlékomba jöjj, hanem csak egy szóval mondd és meggyógyul az én lelkem».

* Az oltárhoz összetett kézzel és lesütött szemmel illik közelednünk. Mielőtt a szentáldozás helyére érünk, térdet hajtunk az oltáriszentség előtt.

313. Mit kell tennünk, mikor a pap az oltáriszentséget nyujtja nekünk?

Mikor a pap az oltáriszentséget nyujtja nekünk, könyvet vagy kendőt kell magunk elé tartanunk, fejünket fölemelnünk, nyelvünket egy kevéssé alsó ajkunkra kitennünk és az oltáriszentséget a legnagyobb tisztelettel magunkhoz vennünk.

* A szent ostyát rágás nélkül illik lenyelnünk és nem kell sokáig szájunkban tartanunk. Ha a szájpadlásra tapadna, nyelvünkkel válasszuk le. Mikor az oltártól eltávozunk, térdet hajtunk az oltáriszentség előtt.

314. Mit kell tennünk a szentáldozás után?

A szentáldozás után *imádnunk* kell az Úr Jézust, neki *hálát adnunk* és kegyelmeit *kérnünk*.

* A szentáldozás után nem szabad a templomból előbb távoznunk, míg a szentáldozás utáni imádságokat

el nem végeztük. Hacsak lehet, legalább egy negyedórát töltünk el ájtatos imádsággal.

Intelem. Ha még nem érted meg első szentáldozásod napját, forrón kívánkozzál utána. Később pedig járulj gyakran és mindig méltóan az Úr asztalához. A szentáldozás napján tartózkodjál a világias mulatságoktól.

Jézus föláldozza magát a keresztfán.

A pap bemutatja a szentmise-áldozatot.

Jézus a szentmisében föláldozza magát érettünk.

315. Mit tesz az: áldozatot bemutatni?

Áldozatot bemutatni annyit tesz, mint valamely kedves tárgyunkat fölajánlani Istennek, hogy őt ez által legfőbb Urunknak elismerjük.

* Az áldozatul bemutatott tárgyat elpusztítják vagy elváltoztatják.

* Az áldozatot négyféle szándékkal lehet bemutatni: 1. hogy Istent *imádjuk;* 2. neki *hálát* adjunk; 3. tőle valamit *kérjünk;* 4. őt bűneinkért *megengeszteljük.*

* Áldozatot mutatott be Kain és Ábel, Noé, Melkizedek, Ábrahám, később Isten rendeletére a zsidó nép; de ezek az ószövetségi áldozatok mind csak *előképei* voltak az újszövetségi áldozatnak.

316. Ki mutatta be a legszentebb áldozatot?

A legszentebb áldozatot az Úr Jézus mutatta be, amikor a keresztfán önnönmagát áldozta föl érettünk.

317. Melyik áldozatban újítja meg az Úr Jézus a keresztáldozatot?

Az Úr Jézus *a szentmise-áldozatban* újítja meg a keresztáldozatot.

* Ez a szó: *mise*, a latin nyelvből átvett neve a szentáldozatnak.

318. Mi a szentmise?

A szentmise az *újszövetség áldozata*, amelyben a mi Urunk Jézus Krisztus a kenyér és a bor külső színe alatt mennyei Atyjának föláldozza magát.

* A keresztáldozat és a szentmise ugyanegy áldozat; mert a szentmisében is maga az Úr Jézus áldozza föl magát.

319. Miben különbözik a szentmise a keresztáldozattól?

A szentmise abban különbözik a keresztáldozattól, hogy Jézus a keresztfán vérontással áldozta föl magát, a szentmisében pedig *vérontás nélkül* áldozza föl magát.[1]

320. Mikor rendelte Krisztus Urunk a szentmise-áldozatot?

Krisztus Urunk a szentmise-áldozatot az utolsó vacsorán rendelte.[2]

[1] A szentmisében azért van meg az oltáriszentség Jézus rendelése szerint külön a kenyérnek és külön a bornak külső színeiben, hogy ez jelezze a szent vérnek különválását a szent testtől, vagyis az Úr Jézusnak föláldozását, amint a keresztfán is különvált szent vére testétől.

[2] A szentmise-áldozatot már az ószövetségben megjövendölték a próféták. *Dávid* királyi próféta mondja Jézusról: «Pap vagy te mindörökké *Melkizedek rendje szerint*». (109. Zsolt.) *Malakiás* prófétánál olvassuk: «Napkelettől napnyugatig nagy az én nevem a nemzetek között *és minden helyen tiszta eledel-áldozatot áldoznak* és mutatnak be nevemnek... úgymond a seregek Ura». (Mal. 1, 11.)

* Krisztus Urunk így szólt: «Ez az én testem, amely *értetek* adatik (áldozatul)». «Ez az én vérem... amely *értetek* és sokakért kiontatik... *Ezt cselekedjétek az én emlékezetemre*».[1]

321. Mi végett rendelte Krisztus Urunk a szentmisét?

Krisztus Urunk a végett rendelte a szentmisét hogy 1. tökéletes áldozatunk legyen; 2. hogy azokban a kegyelmekben és áldásokban folytonosan részesülhessünk, amelyeket Jézus a szent keresztáldozattal számunkra kiérdemelt.

* A szentmise a legtökéletesebb imádó, hálaadó, kérő és engesztelő áldozat.

* A szentmisét egyedül Istennek mutatjuk be, de a szentekről is megemlékezhetünk abban.

322. Kik részesülnek a szentmise kegyelmeiben?

A szentmise kegyelmeiben az anyaszentegyház tagjai részesülnek, az élők és a holtak.

* A szentmise legtöbb kegyelmében az áldozópapon kívül azok részesülnek, akikért a szentmisét fölajánlják és akik ájtatosan jelen vannak a szentmisén.

323. Melyek a szentmise főrészei?

A szentmise főrészei: 1. a fölajánlás; 2. az átváltozás; 3. az áldozás.

* Jézus is 1. fölajánlotta a kenyeret és a bort a mennyei Atyának; 2. átváltoztatta azt szent testévé és vérévé; 3. áldozásra odanyujtotta tanítványainak.

* 1. A *fölajánláskor* a pap bemutatja Istennek a kenyeret és a bort. Ekkor mi is ajánljuk föl a szentmisét bizonyos szándékra.

* 2. Az *átváltozáskor* a pap Jézus szavaival átváltoztatja a kenyeret és a bort az Ur szent testévé és vérévé, azután *fölmutatja*. Ekkor térdre borulva imádjuk az oltáriszentséget és az Úr szent testére s utóbb a sz. kehelyre

[1] Máté 26, 26. 28. Lukács 22, 19. 20. — Sz. Pál apostol mondja: «Van oltárunk, amelyről nem ehetnek azok, akik a sátornak szolgálnak» (a zsidóknak). Zsid. 13, 10. Ezzel azt mondja az apostol, hogy a kereszténységnek van áldozata, mert az oltár arra való, hogy áldozatot mutassunk be.

föltekintve, áhitattal mondjuk: Én Uram, én Istenem! vagy pedig: Édes Jézus, neked élek; édes Jézus, neked halok; élve-halva tied vagyok!

3. Az *ádozáskor* a pap magához veszi az Úr szent testét és vérét. Ekkor mi legalább *lelki áldozást* végezzünk, vagyis forrón kívánjuk magunkhoz venni az Ur Jézus szent testét. — A szentmise főrészeire csengetéssel szokták a jelenlevőket figyelmeztetni.

* A szentmise főrészei előtt előkészítő részek vannak; legfontosabb közöttük az *evangelium*. Ennél tiszteletből felállunk és kereszttel megjelöljük homlokunkat, ajkunkat és mellünket. Ez azt jelenti, hogy készek vagyunk az evangeliumot, vagyis Jézus tanítását, hinni, megvallani és szívünkbe fogadni. A főrészek után befejező részletek következnek. Ezek között van rendesen az *áldás* is, amelyet keresztvetéssel fogadunk.

Intelem. A szentmise a katholikus vallás legszentebb cselekménye és az isteni kegyelem legdúsabb forrása. Örülj, valahányszor jelen lehetsz a szentmisén. Hallgasd meg az egész szentmisét figyelemmel és ájtatosan.

Jézus hatalmat ad az apostoloknak a bűnbocsátásra.

A pap föloldozza a gyónót.

4. *A bűnbánat szentségéről.*

324. Mi a bűnbánat szentsége?

A *bűnbánat szentsége* az a szentség, amely-

ben a pap Isten helyett megbocsátja a keresztség után elkövetett bűnöket.

325. Mikor rendelte Krisztus Urunk a bűnbánat szentségét?

Krisztus Urunk a bűnbánat szentségét föltámadása után rendelte, amikor az apostolokra lehelt és így szólt: «Vegyétek a Szentlelket. Akiknek megbocsátjátok bűneiket, megbocsáttatnak nekik; és akiknek megtartjátok, meg vannak tartva».[1]

* A bűnök megbocsátására vagy megtartására adott hatalom átszállott az apostoloktól utódaikra, a püspökökre és áldozópapokra. Ezek akkor bocsátják meg a bűnöket amikor a bűnöst a bűnbánat szentségében föloldozzák; amikor pedig megtagadják vagy elhalasztják a föloldozást, akkor megtartják a bűnöket.

326. Mely kegyelmekben részesít minket a bűnbánat szentsége?

A bünbánat szentsége 1. megtisztít minket a *bünöktől;* 2. megszabadít az örök *büntetéstől* és az ideigtartó büntetéseknek legalább egy részétől; 3. visszaadja a *megszentelő malasztot,* vagy nagyobbítja azt bennünk; 4. ad még *segítő malasztot* is, hogy jámborul élhessünk.

* A bűnbánat szentségével megnyerhetjük *minden bűnnek* bocsánatát.

* A pápa és a püspökök némely nagyobb bűnnek megbocsátását fönntartják maguknak. De halálos veszedelemben és némely más fontos alkalommal bármely áldozópap adhat föloldozást ilyen *fönntartott esetekben* is.

327. Mit kell tennünk, hogy a bűnbánat szentségét méltóan vegyük föl?

Hogy a bünbánat szentségét méltóan vegyük föl: 1. meg kell vizsgálnunk *lelkiismeretünket;* 2. meg kell *bánnunk* bűneinket; 3. erősen meg kell *fogadnunk,* hogy többé nem vétkezünk;

[1] János 20, 22. 23.

4. meg kell *gyónnunk;* 5. föl kell tennünk magunkban, hogy a föladott *elégtételt* elvégezzük.

* Abban, amit a bűnbánat szentségének fölvételénél cselekszünk, a sorrend röviden ez: 1. a lelkiismeretnek megvizsgálása; 2. a bánat; 3. az erős fogadás; 4. a gyónás; 5. az elégtétel.

Pl. A tékozló fiú.

328. Mit kell cselekednünk, amikor a bűnbánat szentségére előkészülni akarunk?

Amikor a bűnbánat szentségére előkészülni akarunk, a Szentlélek segítségét kell kérnünk, hogy bűneinket helyesen megismerjük, szívből megbánjuk és őszintén meggyónjuk.

Intelem. Isten a bűnbánat szentségében olyan szeretettel fogadja kegyelmébe a megtérő bűnöst, amint Jézus példabeszédében a visszatérő tékozló fiút keblére ölelte atyja. Ne maradj meg a bűnökben, hanem siess vissza bizalommal mennyei Atyádhoz és szerezd meg azok bocsánatát a bűnbánat szentsége által.

a) A lelkiismeret megvizsgálásáról.

329. Miről gondolkozunk, amikor lelkiismeretünket megvizsgáljuk?

Amikor lelkiismeretünket megvizsgáljuk, akkor arról gondolkozunk, hogy milyen bűnöket követtünk el.

330. Hogyan vizsgáljuk meg lelkiismeretünket?

Lelkiismeretünket így vizsgáljuk meg: 1. arra gondolunk, hogy *mikor és hogyan gyóntunk utoljára* és hogy elvégeztük-e a föladott elégtételt; 2. sorra vesszük Istennek és az anyaszentegyháznak *parancsolatait* és megfontoljuk, hogyan vétkeztünk ellenök gondolattal, szóval, cselekedettel, vagy kötelességeink elmulasztásával.

331 Mit kell magunknak a halálos bűnökről különösen megjegyeznünk, amikor lelkiismeretünket megvizsgáljuk?

Amikor lelkiismeretünket megvizsgáljuk, a ha-

lálos bűnökről különösen meg kell magunknak jegyeznünk, hogy *hányszor* követtük el azokat.

* *Bűneink számát* úgy jegyezhetjük meg, hogy meggondoljuk, hogy hetenkint vagy hónaponkint körülbelül hányszor követtük el azokat.

* Olyan *körülményeket* is meg kell jegyeznünk, amelyek miatt halálos bűn lett, ami különben csak bocsánatos bűn volna (pl. ha valaki *sokat* lopott el, ha *nagy* kárt tett), vagy amelyek a halálos bűnt másfajta halálos bűnné változtatták, pl. ha valaki a *templomban* lopott, ha *szüleit* bántalmazta vagy *testvéreivel* gyűlölködött.

* A lelkiismeret megvizsgálását megkönnyítjük magunknak, ha mindennap este vizsgáljuk lelkiismeretünket és ha gyakrabban gyónunk.

Intelem. Amikor lelkiismeretedet megvizsgálod, ne légy túlságosan aggodalmas, de könnyelműen se vizsgáld magadat és ne tekintsd kicsinyeknek a nagy bűnöket. Különösen ne titkold el szokásos hibáidat magad előtt.

b) A bánatról.

332. Mikor van bánatunk?

Bánatunk akkor van, ha lelkünknek fáj, hogy vétkeztünk és ha utáljuk azt, amit elkövettünk.

* Amikor a bűnbánat szentségéhez járulunk, akkor *legfontosabb dolgunk az, hogy a bánatot fölindítsuk magunkban; mert ha bűneinket meg nem bánjuk, nem kaphatunk bocsánatot Istentől.* Pl. Mária Magdolna.

333. Milyen bűnöket kell okvetetlenül megbánni?

Okvetetlenül meg kell bánni minden elkövetett *halálos bűnt*, de nagyon jó, ha bocsánatos bűneinket is megbánjuk.

* Akinek halálos bűnei nincsenek, annak okvetetlenül meg kell bánnia legalább *egy* bocsánatos bűnét; mert különben érvénytelenül veszi föl a bűnbánat szentségét.

334. Mikor kell megbánnunk bűneinket?

Bűneinket a szent gyónás előtt vagy legalább a föloldozás előtt kell megbánnunk.

335. Hányféle bánattal lehet a bűnbánat szentségét méltóan fölvenni?

A bűnbánat szentségét kétféle bánattal lehet méltóan fölvenni: *tökéletes* vagy *kevésbbé tökéletes* bánattal.

336. Mikor van tökéletes bánatunk?

Akkor van *tökéletes* bánatunk, ha föképen *szeretetből* bánjuk bűneinket, mert a végtelenül jó és szeretetreméltó Istent megbántottuk azokkal.

337. Mikor van kevésbbé tökéletes bánatunk?

Akkor van *kevésbbé tökéletes* bánatunk, ha bűneinket leginkább *félelemből* bánjuk, mert Istentől büntetést érdemeltünk.

* Ha bűneinket Isten iránt való szeretetből vagy Istentől való félelemből bánjuk, akkor az *természetfölötti* bánat. Ellenben ha csak azért bánjuk bűneinket, mert miattok ideigtartó kárt vagy szégyent vallottunk, akkor az *természetes* bánat. Ez a természetes bánat nem elég a bűnbánat szentségéhez. Pl. Antiokus.

338. Milyen bánatot kell magunkban fölindítanunk, ha életveszedelemben vagyunk és a bűnbánat szentségét föl nem vehetjük?

Ha életveszedelemben vagyunk és a bűnbánat szentségét föl nem vehetjük, akkor tökéletes bánatot kell magunkban fölindítanunk.

* A tökéletes bánat az erős fogadással és azzal a szándékkal, hogy ha lehet, gyónunk, *megszerzi Istentől bűneink bocsánatát;* de ha később alkalmunk van a szentséget fölvenni, mégis meg kell gyónnunk bűneinket.

* Ha nem vagyunk is halálos veszedelemben, de lelkiismeretünk arról vádolna, hogy halálos bűnt követtünk el, föl kell indítanunk magunkban a tökéletes bánatot és el kell határoznunk, hogy ha lehet, gyónni fogunk.

339. Mit cselekedjünk, hogy igazi bánatot indíthassunk föl magunkban?

Hogy igazi bánatot indíthassunk föl magunkban, kérjük a Szentlélek segítségét és azután

gondoljuk meg: 1. mennyit szenvedett az Úr Jézus érettünk és mennyire hálátlanok voltunk mégis iránta; 2. milyen hiábavaló és utálatos dolog a bűn és milyen nagy büntetés vár ránk a pokolban vagy a tisztítóhelyen, ha meg nem bánjuk bűneinket.

340. Mit kell a bánattal még összekapcsolni?

A bánattal még össze kell kapcsolni: 1. a *reménységet*, hogy Isten meg fog bocsátani; 2. az *erős fogadást*.

Intelem. Indítsd föl magadban naponkint az esti imádságban a bánatot. De bármikor is vádol a lelkiismeret, hogy halálos bűnt követtél el és nem lehet rögtön meggyónnod, indítsd föl a tökéletes bánatot azzal az erős fogadással, hogy a bűnt nem követed el többé és ha lehet, meggyónod azt. Vigyázz, hogy necsak ajkaidon legyenek a bűnbánó szavak, hanem, hogy szíved is valóban megutálja a bűnöket. Tekints a *feszületre* és képzeld el, mintha az Úr Jézus így szólna hozzád: «Nézd, gyermekem, mit cselekedtem éretted, te pedig mennyire megbántottál engem!»

c) Az erős fogadásról.

341. Mikor van erős fogadásunk?

Erős fogadásunk akkor van, ha komolyan elhatározzuk, hogy többé nem vétkezünk.

342. Mit kell az erős fogadással okvetetlenül föltennünk magunkban?

Az erős fogadással okvetetlenül föl kell tennünk magunkban: 1. hogy többé nem vétkezünk, vagy legalább is halálos *bűnt* nem követünk el; 2. hogy a halálos *bűnre vezető közeli alkalmakat* elkerüljük; 3. hogy az okozott *kárt*, amennyire lehetséges, jóvátesszük. Pl. Szent Péter. Zakkeus

* Ha valaki egy halálos bűnt vagy arra vezető közeli alkalmat nem akar elhagyni, vagy az okozott súlyos kárt nem akarja jóvátenni, az érvénytelenül és hiába gyónik, mert Isten nem bocsátja meg többi bűnét sem.

* Aki haragban van valakivel, az nem járulhat a bűnbánat szentségéhez, hacsak előbb meg nem bocsát ellenségének.

343. Mely szavakkal indíthatjuk föl magunkban a tökéletes bánatot és az erős fogadást?

A tökéletes bánatot és az erős fogadást e szavakkal indíthatjuk föl magunkban: «Ó Istenem, teljes szívemből bánom minden bűnömet, mert azokkal téged, végtelenül jó és szeretetreméltó Istenemet, megbántottalak; erősen fogadom, hogy többé nem vétkezem és a bűnre vezető alkalmakat elkerülöm».

Intelem. Ha igazán bánod és utálod bűneidet, nem lesz nehéz erős fogadást tenned. Tedd föl magadban, hogy a javulásra szolgáló eszközöket örömest felhasználod; különösen, hogy gyakran akarsz imádkozni, szentmisét és szentbeszédet hallgatni, jó könyveket olvasni és a szentgyónáshoz és áldozáshoz járulni.

d) A gyónásról.

344. Mit cselekszünk, amikor gyónunk?

Amikor *gyónunk*, akkor töredelmesen megvalljuk bűneinket a lelkiatyának, hogy azoktól föloldozzon minket.[1]

345. Mit kell okvetetlenül meggyónnunk?

Okvetetlenül meg kell gyónnunk *halálos* bűneinket, amelyekre emlékezünk és azt is meg kell mondanunk, hogy *hányszor* követtük el azokat.

* *Bocsánatos bűneinket* nem vagyunk kötelesek meggyónni, de nagyon jó és tanácsos azokat is megvallani, mert így azoktól is megszabadulunk. Ha nem tudjuk,

[1] Krisztus Urunk nemcsak a bűnök megbocsátására adott az apostoloknak hatalmat, hanem megtartásukra is. Hogy a pap tudhassa, hogy föloldozhat-e minket vagy nem, tudtára kell adnunk lelkünk állapotát, vagyis meg kell gyónnunk. Az apostolok korából is van rá tanúbizonyságunk, hogy a hívek gyóntak. Midőn Sz. Pál apostol Efezusban tanított «a hivők közül sokan eljöttek és megvallották s megjelentették tetteiket». (Apost. Csel. 19, 18.)

hogy valamely bűnünk halálos-e vagy bocsánatos, akkor azt a bűnt is tanácsos meggyónnunk.

* Ha nem tudjuk bizonyosan, hogy valamely bűnt hányszor követtünk el, akkor úgy mondjuk meg a számot, amint tudjuk, pl. hogy egy héten, egy hónapban körülbelül hányszor követtük el.

* Azokat a *körülményeket* is meg kell említenünk, amelyek miatt valamely cselekedet halálos bűnné lett, amely különben nem lenne halálos bűn, vagy amelyek valamely halálos bűnt másfajta halálos bűnné változtattak. Mellékes körülményeket nem kell fölemlíteni. Másnak nevét el kell hallgatni.

346. Hogyan kell bűneinket meggyónnunk?

Bűneinket *őszintén* és *érthetően* kell meggyónnunk.

* A szentgyónásban félelem nélkül és őszintén megmondhatunk mindent; mert a lelkiatyának sohasem szabad elárulnia azt, amit a szentgyónásban hallott és inkább életét kell feláldoznia, mintsem a *gyónási titkot* elárulni. (Ha valaki másnak gyónásából megtudott valamit, szintén köteles arról hallgatni.)

Pl. Nepomuki Sz. János.

* Hogy a gyónás *érthető* legyen, meg kell nevezni a bűnöket és nem szabad sokféle jelentésű általános szavakat használni; pl. nem elégséges így gyónni: Vétkeztem Isten tíz parancsolata ellen; vagy: Nem szerettem Istent; vagy: Rosszat tettem.

347. Mit kell annak tennie, aki a szentgyónásban saját hibáján kívül elfelejtett valami fontos dolgot megmondani?

Aki a szentgyónásban saját *hibáján kívül* elfelejtett valamely fontos dolgot megmondani, annak a következő szentgyónásban meg kell azt mondania.

* *Fontos* dolog a szentgyónásban: a halálos bűn, annak száma vagy valamely körülmény, amely a bűnt másfajta bűnné változtatja.

348. Mit kell annak tennie, aki a szentgyónásban szándékosan hallgatott el halálos bűnt?

Aki a szentgyónásban *szándékosan* hallgatott

el halálos bűnt, annak a következő szentgyónásban meg kell azt mondania és előbbi gyónását egészen meg kell ismételnie.

* Aki készakarva hallgatott el halálos bűnt, az *szentségtörést* követett el és Isten nem bocsátja meg többi bűnét sem. Az ilyennek nem szabad a szentáldozáshoz járulnia. A *gyónás* akkor is *érvénytelen,* ha a gyónónak nem volt bánata és erős fogadása. Az is érvénytelenné teheti a szentgyónást, ha valaki nagyon hanyag lelkiismeretvizsgálás miatt hagy ki halálos bűnt.

349. Hogyan nevezzük azt a gyónást, amelyben több gyónásunkat megismételjük?

Azt a gyónást, amelyben több gyónásunkat megismételjük, *egyetemes gyónásnak* nevezzük.

* Az egyetemes gyónás elején megmondjuk a lelkiatyának, hogy miért végezünk egyetemes gyónást. Aki érvénytelenül gyónt, annak azt is meg kell mondania, hogy hány gyónást végzett rosszul és áldozott-e utánuk. Erre elmondjuk, hogy mit vétkeztünk utolsó gyónásunktól fogva és azután ismételjük előbbi gyónásainkat.

350. Kinek kell egyetemes gyónást végeznie?

Egyetemes gyónást annak kell végeznie, aki egyszer vagy többször érvénytelenül gyónt.

351. Mikor tanácsos egyetemes gyónást végezni?

Egyetemes gyónást *tanácsos* végezni: 1. az első szentáldozás előtt; 2. ha új életpályát kezdünk; 3. amikor a halálra készülünk.

352. Hogyan kezdjük meg a szentgyónást?

A szentgyónást úgy kezdjük meg, hogy keresztet vetünk magunkra és mondjuk: «Gyónom a mindenható Istennek és Isten helyett neked, lelkiatyám, hogy utolsó gyónásomtól (kiskoromtól) fogva ezeket a bűnöket követtem el. Utoljára.... gyóntam».

* A bevezető szavak végén megmondjuk, hogy *mikor* gyóntunk utoljára, azután elmondjuk *bűneinket.*

353. Mit kell mondanunk miután bűneinket meggyóntuk?

Miután bűneinket meggyóntuk, ezt kell mondanunk: «Teljes szívemből bánom minden bűnömet, mert azokkal a végtelenül jó és szeretetreméltó Istent megbántottam; erősen fogadom, hogy többé nem vétkezem és a bűnre vezető alkalmakat elkerülöm. Kérek üdvös elégtételt és föloldozást».

354. Mit tesz a lelkiatya a szentgyónás végén?

A lelkiatya a szentgyónás végén alkalmas intés után *elégtételt* ad föl a gyónónak, azután *föloldozza* őt bűneitől.

* A lelkiatya imádságot, vagy más jó cselekedetet ad föl nekünk elégtétel gyanánt. A föloldozáskor keresztet vet a gyónó felé és e szavakat mondja: «Föloldozlak bűneidtől az Atyának és Fiúnak és Szentléleknek nevében. Ámen».

* A gyónó a föloldozáskor keresztet vet magára és akkor távozik el, amikor a lelkiatya jellel vagy szóval elbocsátja.

* Ha a lelkiatya megtagadja, vagy elhalasztja a föloldozást, akkor a gyónónak alázatosan meg kell ebben nyugodnia és megtennie azt, ami élete megjavítására és a föloldozás elnyerésére szükséges, azután a kijelölt időben ismét meg kell jelennie a szentgyónásra.

355. Mit kell tennünk a szentgyónás után?

A szentgyónás után: 1. *hálát* kell adnunk Istennek, hogy bűneinket megbocsátotta; 2. el kell végeznünk a lelkiatyától föladott *elégtételt*.

Intelem. Sohase félj meggyónni és ne szégyeneld a szentgyónásban megvallani bűneidet; mert jobb most meggyónnod bűneidet a lelkiatyának, aki örök titoktartásra van kötelezve, mintsem nyugtalanul élni, a bűnben meghalni és majd az utolsó ítéleten az egész világ előtt megszégyenülni. A szentgyónás után arra legyen legtöbb gondod, hogy többé ne vétkezzél.

c/ Az elégtételről.

356. Mi végett ad föl a lelkiatya elégtételt?

A lelkiatya a végett ad föl *elégtételt,* hogy Isten az ideigtartó büntetéseknek legalább egy részét elengedje nekünk, amikor a föladott jó cselekményeket elvégezzük. Pl. Dávid.

* Ha nem bírjuk azt elvégezni, amit a lelkiatya fölad, akkor kérhetünk tőle más elégtételt.

* Ha valaki nem végzi el az elégtételt, de a föloldozás előtt megvolt az a szándéka, hogy el fogja végezni, akkor szentgyónása érvényes ugyan, de vétkezik és Istennek sok kegyelmétől fosztja meg magát.

Intelem. Végezd el az elégtételt halasztás nélkül és pontosan úgy, amint a lelkiatya rendelte; sőt ne is elégedjél meg azzal, amit szigorúan el kell végezned, hanem önként vállalj magadra bűnbánati cselekményeket és különösen a jó Istentől rád küldött szenvedéseket ajánld föl bűneidért elégtétel gyanánt.

A búcsúról.

357. Mi a búcsú?

A *búcsú* az ideigtartó büntetések elengedése a szentgyónáson kívül.

* Búcsúval sem a bűnöket, sem az örök büntetést nem engedi el az anyaszentegyház, hanem csak a szentgyónás után fönnmaradt ideigtartó büntetéseket, amelyeket vagy a földön, vagy a tisztítóhelyen kellene kiállanunk.

* Az anyaszentegyháznak Jézus Krisztustól van hatalma az ideigtartó büntetések elengedésére. Krisztus Urunk így szólt Szent Péterhez: «Amit megkötsz a földön, meg lesz kötve a mennyekben is és amit föloldasz a földön, föl lesz oldva a mennyekben is»[1] és valamennyi apostolhoz: «Amiket megkötöztök a földön, meg lesznek kötve mennyben is, és amiket föloldoztok a földön, föl lesznek oldozva mennyben is».[2] Jézus a bűnök megbocsátására és velök az örök büntetés elengedésére is adott

[1] Máté 16, 19. [2] Máté 18, 18.

hatalmat az anyaszentegyháznak; az pedig még sokkal nagyobb dolog, mint az ideigtartó büntetések elengedése.

358. Hányféle a búcsú?

A búcsú kétféle: 1. *teljes* búcsú, amikor a megérdemelt ideigtartó büntetésektől egészen megszabadulunk; 2. *nem teljes* búcsú, amikor az ideigtartó büntetéseknek csak egy részétől szabadulunk meg.

* Teljes búcsút minden 25-ik évben (jubileumi búcsú), azonkívül örvendetes események alkalmával szokott az anyaszentegyház hirdetni. Jézus szentséges nevének ünnepén és annak nyolcada alatt, úgyszintén a boldogságos Szűz Mária nevenapján is nyerhetünk teljes búcsút.

* Nem teljes búcsú például a 100 napos búcsú, amikor annyi büntetéstől szabadulunk meg, amennyit a régi egyházszabályok szerint száz napig tartó elégtétellel (vezekléssel) róttunk volna le.

359. Mi szükséges ahhoz, hogy búcsút nyerhessünk?

Hogy búcsút nyerhessünk, ahhoz szükséges 1. hogy lelkünk a halálos bűnöktől tiszta legyen; 2. hogy az anyaszentegyháztól kijelölt jó cselekedeteket pontosan elvégezzük.

* Teljes búcsút csak akkor nyerhetünk, ha lelkünk minden bocsánatos bűntől is egészen tiszta. A teljes búcsú föltételei közé tartozik, hogy meggyónjunk és megáldozzunk és hogy a szentséges atya, a pápa, szándékára imádkozzunk.[1]

* Nem teljes búcsút rendesen bizonyos imádságok elmondásáért ad az anyaszentegyház.

* A legtöbb búcsút nemcsak a magunk javára nyerhetjük meg, hanem az anyaszentegyház engedelméből a *tisztítóhelyen szenvedő lelkek javára* is fölajánlhatjuk.

1 A szentatya szándéka: az anyaszentegyház terjedése, az eretnekségek és hitszakadások megszűnése, a bűnösök megtérése, a keresztény népek békés egyetértése.

Intelem. Amikor az anyaszentegyház búcsút enged, nem szabadít fel minket a bűnbánat és a jó cselekedetek kötelességétől, hanem inkább buzdít azokra, hogy ily módon részünk legyen az Úr Jézus végtelen érdemeiben. Törekedjél azért bűnbánó lélekkel mennél többször búcsút nyerni mind magad, mind a tisztítóhelyen szenvedő lelkek javára.

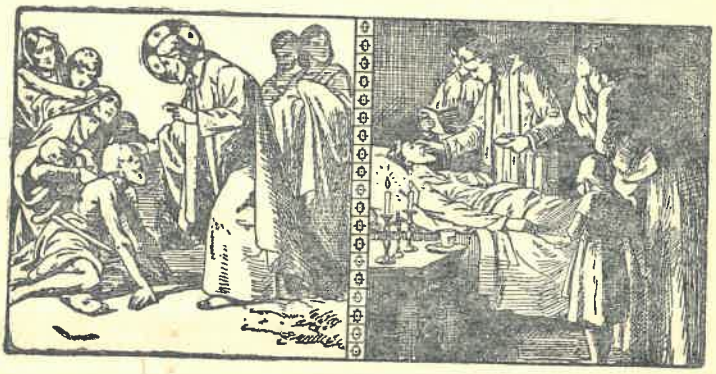

Jézus betegeket gyógyít. A pap föladja az utolsó kenetet.

5. *Az utolsó kenetről.*

360. Mi az utolsó kenet?

Az *utolsó kenet* szentség, amelyet Krisztus Urunk a nagybetegek számára rendelt, hogy Istentől kegyelmet nyerjenek lelköknek és sokszor testöknek javára is.[1]

* Az utolsó kenet szentségét rendszerint a betegnek *saját lelkipásztora* szolgáltatja ki, vagyis az a pap, akinek plébániájához tartozik a beteg.

361. Hogyan válik az utolsó kenet a lélek javára?

Az utolsó kenet úgy válik a lélek javára, hogy

[1] Hogy az utolsó kenet szentségét Krisztus Urunk rendelte, az Szent Jakab apostol szavaiból következik, aki ezeket írja róla: «Beteg valaki köztetek, hívassa el az egyház papjait és ezek imádkozzanak fölötte, megkenvén őt olajjal az Úr nevében; és a hitből fakadó imádság megszabadítja a beteget és az Úr megkönnyebbíti őt s ha még bűnökben van, megbocsáttatnak neki». (Jakab 5, 14. 15.)

1. nagyobbítja a megszentelő kegyelmet; 2. eltörli a bocsánatos bűnöket, sőt a halálos bűnöket is, ha a beteg már meg nem gyónhatja, de legalább megbánta azokat; 3. megerősít a szenvedésben és a kísértésekben, különösen a halálharcban.

362. Hogyan válik az utolsó kenet a test javára?

Az utolsó kenet úgy válik a test javára, hogy a fájdalmakat enyhíti és az egészséget is visszaszerzi, ha az a betegnek üdvösségére szolgál.

* Nem kell attól tartani, hogy a betegnek nemsokára meg kell halnia, ha már fölvette az utolsó kenetet. Isten hamarább adja vissza annak az egészségét, aki jókor veszi föl a szentséget. A beteg megszerzi lelkének nyugalmát, amikor a szentséget fölveszi és már ez is jobbra fordíthatja állapotát.

363. Hogyan szolgáltatja ki a pap az utolsó kenetet?

A pap úgy szolgáltatja ki az utolsó kenetet, hogy a betegnek szemeit, füleit, orrát, ajkait, kezeit és lábait megkeni szentelt olajjal és a közben imádságot mond.

* Amikor a pap a beteget a szentelt olajjal megkeni, ezeket a szavakat mondja: «E szent kenet és az ő legkegyesebb irgalmassága által bocsássa meg neked az Úr, amit látással (hallással stb.) vétkeztél. Amen».

364. Ki veheti föl az utolsó kenetet?

Az utolsó kenetet minden katolikus keresztény ember fölveheti, aki már élni tud eszével és veszedelmesen beteg.

* Olyan gyermekek is fölvehetik az utolsó kenetet, akik még nem gyóntak, de tudnak már eszökkel élni, pl. hat-hét évesek.

365. Mikor vegye föl a beteg az utolsó kenetet?

Hacsak lehet, akkor vegye föl a beteg az utolsó kenetet, amikor még eszméletén van.

* Leghelyesebb az utolsó kenetet mindjárt akkor fölvenni, *amikor a betegség veszedelmessé kezd válni;* mert az utolsó kenet a betegség elviselésére is szerez kegyelmet.

* A beteg hozzátartozóinak szent kötelességök a papot a beteghez hívni még akkor is, ha a beteg életveszélyben eszméletét elvesztette volna.

366. Hogyan kell a betegnek az utolsó kenet fölvételére előkészülnie?

A betegnek az utolsó kenet fölvételére úgy kell előkészülnie, hogy 1. meggyónik, vagy ha nem gyónhatik, legalább megbánja bűneit; 2. fölindítja magában a hitet, reményt és szeretetet és Isten akaratában teljesen megnyugszik.

* Mielőtt a pap megérkezik, a beteg szobájában fehér abrosszal leterített asztalra két gyertya közé feszületet, tányéron kevés sót és kenyérbelet és egy pohár vizet kell tenni.

* A beteg három szentséget szokott egymásután fölvenni: a bűnbánat szentségét, az oltáriszentséget és az utolsó kenetet. Ezt a három szentséget akkor *a betegek szentségeinek* is szokás nevezni. Amikor a beteg a szentáldozást végzi és az utolsó kenetet fölveszi, a jelenlevők térdelve imádkozzanak érette.

* A veszélyesen betegnek *apostoli áldást* is ad a pap. A beteg ez által *teljes búcsúban* részesül, ha Jézus nevét segítségül hívja és Isten akaratában megnyugszik.

367. Hányszor lehet az utolsó kenetet fölvenni?

Az utolsó kenetet minden veszedelmes betegségben föl lehet egyszer venni, sőt ugyanabban a betegségben többször is, ha a veszedelem elmult, de később ismét visszatért.

* Az utolsó kenet nem elkerülhetetlenül szükséges ugyan az üdvösségre, de mégis vétkezik az, aki súlyos betegségben nem akarja azt fölvenni.

Intelem. Ha nagy betegséggel látogat meg a jó Isten, ne halaszd az utolsó kenet fölvételét az utolsó percekre, hanem a maga idejében készülj az utolsó útra és az ítéletre. Imád-

kozzál gyakran azért, hogy halálos bűn nélkül, a megszentelő kegyelemmel halhass meg egykor.

Szent Pál fölszenteli szent Timótot. A püspök papokat szentel.

6. Az egyházirendről.

368. Mi az egyházirend?

Az *egyházirend* szentség, amellyel azokat, akiket Isten az ő szolgálatára hív, papokká szentelik, hogy szent hivatalukhoz lelki hatalmat és kegyelmet kapjanak Istentől.[1]

369. Kik szentelhetnek papokat?

Papokat csak a *püspökök* szentelhetnek.

* A püspökök a *püspökszentelés* által kaptak hatalmat a papszentelésre.

* A papszentelés kézföltevéssel és imádsággal történik.

* Az egyházirendnek több fokozata van. Akiket papokká szentelnek, azok előbb négy kisebb rendet vesz-

[1] Krisztus Urunk akkor szentelte föl az apostolokat, amikor a kenyér és bor átváltoztatására adott nekik hatalmat e szavakkal: «Ezt cselekedjétek az én emlékezetemre» és amikor a bűnök megbocsátására adott nekik hatalmat: «Akiknek megbocsátjátok bűneiket, megbocsáttatnak nekik». Az apostolok ismét másokat szenteltek föl, amint Szent Pál apostolnak Szent Timóthoz írt szavaiból látjuk: «Szítsd fel magadban az Isten kegyelmét, amely kezem rádtétele fotytán benned vagyon». (Timót II., 1, 6.)

nek föl, azután három nagyobb rendet. A három nagyobb rend: az alszerpapok, a szerpapok és az áldozópapok rendje. Akiket azután püspökökké szentelnek, azok újabb és nagyobb lelki hatalmat és malasztot nyernek.

370. Mire kapnak a fölszentelt papok lelki hatalmat?

A fölszentelt papok arra kapnak lelki hatalmat, hogy 1. a szentmise-áldozatot Istennek bemutathassák; 2. a szentségeket kiszolgáltathassák; 3. az Isten igéjét hirdethessék.

* Némely papi teendőhöz, például a bűnbánat szentségének kiszolgáltatásához, külön fölhatalmazást is kell a papnak a püspöktől kapnia.

Intelem. Tiszteld a fölszentelt papokat, mert ők Isten szolgái és lelkednek vezetői. Emberi gyarlóságaik miatt ne vesd meg szent hivatalukat, hanem inkább imádkozzál érettük.

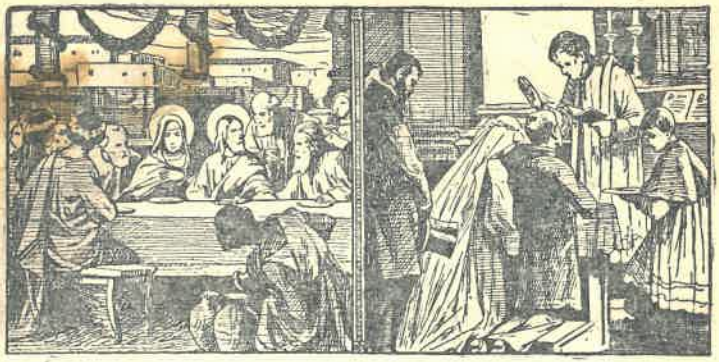

Jézus a kánai menyegzőn. A pap megáldja a házasságot.

7. *A házasságról.*

371. Mi a házasság?

A *házasság* szentség, amellyel egy férfiú és egy nő fölbonthatatlan életszövetséget köt egymással és Istentől kegyelmet nyer arra, hogy a házastársak kötelességeit híven teljesíthesse.[1]

[1] Szent Pál apostol «nagy titoknak» (szentségnek) nevezi a házasságot. (Efez. 5, 32.)

372. Melyek a házastársak kötelességei?

A házastársak kötelességei: 1. hogy szeretetben és hűségben éljenek egymással; 2. hogy gyermekeiket vallásosan neveljék.

373. Kik köthetnek házasságot?

Házasságot azok köthetnek, akiknek házasságát semmiféle akadály sem teszi érvénytelenné vagy tilossá.

* A *házassági akadályok* kétfélék: házasságot *érvénytelenítő* (semmisítő) és házasságot *tiltó* akadályok.

374. Mi teszi a házasságot érvénytelenné?

A házasságot az teszi *érvénytelenné*, ha az egyik fél nincsen megkeresztelve, vagy már mással él érvényes házasságban; az is, ha közeli rokonok vagy sógorok kötnek házasságot egyházi fölmentés nélkül, vagy pedig, ha valakit a házasságra kényszerítettek.

* Vannak még más házasságot érvénytelenítő akadályok is. Az anyaszentegyház egynéhány akadálytól fontos okokból *fölmentést* adhat.

375. Mi teszi a házasságot tilossá?

A házasságot az teszi *tilossá*, ha az egyik fél nem-katholikus keresztény, vagy ha a házasságot előbb a templomban háromszor ki nem hirdették.

* Aki tiltó akadály mellett *egyházi fölmentés* nélkül házasságot köt, az vétkezik, de házassága érvényes.

376. Hogyan nevezzük azt a házasságot, amelyben az egyik fél katolikus, a másik fél nem-katolikus keresztény?

Azt a házasságot, amelyben az egyik fél katolikus, a másik fél nem-katolikus keresztény, *vegyesházasságnak* nevezzük.

377. Miért tiltja az anyaszentegyház a vegyesházasságot?

Az anyaszentegyház azért tiltja a vegyesházasságot, mert abban 1. a katolikus fél nehezen gyakorolhatja vallását, sőt könnyen el is

veszti azt; 2. a gyermekek katolikus nevelése ritkán lehetséges.

* Aki nem katolikus pap előtt köti meg a házasságot és így megengedi, hogy gyermeke ne a katolikus vallásban nevelkedjék, az súlyosan vétkezik, házassága érvénytelen és *az anyaszentegyházból való kizárás* büntetését vonja magára.

378. Mikor engedi meg az anyaszentegyház a vegyesházasságot?

Az anyaszentegyház akkor engedi meg a vegyesházasságot, ha 1. a katolikus fél szabadon gyakorolhatja vallását; 2. ha a felek megigérik, hogy minden gyermeköket a katolikus vallásban fogják nevelni.

* A katolikus félnek arra is kell törekednie, hogy másvallású házastársát a katolikus vallásról fölvilágosítsa és megtérítse.

* Magyarországon a gyermekek katolikus nevelésére vonatkozó igéretet a polgármester vagy a járásbíró, vagy szolgabíró vagy közjegyző előtt kell hiteles okiratba foglaltatni, mielőtt a vegyesvallású felek házasságot kötnek.

379. Mit kell azoknak előbb tenniök, akik a házasság szentségét föl akarják venni?

Akik a házasság szentségét föl akarják venni, azoknak előbb be kell jelenteniök *eljegyzésöket* a plébánosnak és a házasságkötés előtt meg kell gyónniok és áldozniok.

* Az *eljegyzést,* vagyis a kölcsönös házassági igéretet írásba kell foglalni és a plébánossal, vagy két tanuval együtt aláírni.

380. Ki előtt kell a jegyeseknek a házasság szentségét fölvenniök?

A jegyeseknek a házasság szentségét a plébános vagy annak helyettese előtt kell fölvenniök két tanu jelenlétében.

* A jegyesek a plébános vagy annak helyettese előtt kijelentik, hogy egymással házasságot akarnak kötni és a pap erre megáldja házasságukat.

* A világi törvények szerint a jegyesek előbb a polgári tisztviselő előtt bejegyeztetik azt a szándékukat

hogy egymással házasságra akarnak lépni. Ezt polgári házasságnak nevezik. A puszta polgári házasság azonban még nem a házasság szentségének fölvétele. Azért az olyan katolikusok, akik csak polgári házasságban élnek, Isten és az anyaszentegyház előtt nem élnek törvényes házasságban. Ameddig szándékosan megmaradnak ebben az állapotban, addig halálos bűnben élnek és sem bűnfeloldozásban, sem szentáldozásban, sőt még az utolsó kenet szentségében sem részesülhetnek. Az ilyenek nem lehetnek keresztszülők, násznagyok; haláluk esetén egyházi temetésre sem tarthatnak igényt, ha bűnbánat nélkül halnak meg.

* A keresztény házasság[1] Isten törvénye szerint *felbonthatatlan*. Fontos okokból a *szentszék*, vagyis az egyházi bíróság, elválaszthatja a házastársakat, hogy ne kelljen együtt élniök; de ameddig mind a két fél életben van, egyikök sem köthet új házasságot. Akinek házasságát a szentszék semmisnek jelentette ki, szabadon köthet mással házasságot.

* Az Úr Jézus mondja: «Amit Isten egybekötött, ember el ne válassza».[2]

Intelem. Ha valaki érett megfontolás után házas életre határozza el magát, oly erényes élettársat válasszon, aki nem akadályozza, hanem inkább segíti lelke üdvösségének elérésében.

II. A szentelményekről.

(A szentelésekről és áldásokról.)

381. Miket nevezünk szentelményeknek?

Szentelményeknek oly szent *cselekményeket* nevezünk, amelyeket az anyaszentegyház rendelt, és egyszersmind oly *tárgyakat*, amelyeket az anyaszentegyház megszentelt, például a szenteltvizet.

* A szentelmények hasonlítanak a szentségekhez, mert Istentől segítséget és áldást szereznek nekünk. Azonban a szentségeket Krisztus Urunk rendelte, a szentelményeket pedig az anyaszentegyház. A szentségek a segítő kegyelmen kívül a megszentelő kegyelmet is megadják vagy nagyobbítják, a szentelményekkel pedig csak segítő kegyelmet szerezhetünk.

[1] Érvényes, befejezett házasság. [2] Máté 19, 6.

* A *szenteléssel* Isten különös oltalmába helyezi és tiszteletreméltókká teszi az anyaszentegyház az istentiszteletre szánt tárgyakat, például a templomot, az oltárt, a temetőt.

* Az anyaszentegyház áldani is szokott személyeket és tárgyakat. Az *áldással* Isten segítségét hívja le és nyujtja nekünk az anyaszentegyház, pl. midőn az oltáriszentséggel áldást ad, vagy midőn a szántóföldeket vagy ételeket megáldja.

Intelem. Mennél ájtatosabban és méltóbban használod a szentelményeket, annál több segítséget és áldást hoznak azok neked Istentől. Használd különösen a szenteltvizet, midőn a templomba belépsz, vagy onnan eltávozol, sőt otthon is, hogy a gonosz lelket elűzd magadtól, a bocsánatos vétkektől megszabadulj és Isten kegyelmében részesülj.

III. Az imádságról.

1. Az imádságról általában.

382. Mit cselekszünk, amikor imádkozunk?

Amikor imádkozunk, akkor *Istennel beszélünk*, hogy őt *imádjuk* és dícsérjük, neki *hálát adjunk* vagy tőle valamit *kérjünk*.

383. Miért kell imádkoznunk?

Imádkoznunk azért kell, mert 1. Krisztus Urunk megparancsolta; 2. mert imádság nélkül nem kaphatjuk meg Istentől a szükséges kegyelmeket.

* Az Úr Jézus mondja: «Kérjetek és adni fognak nektek».[1]

384. Mikor kedves imádságunk Isten előtt?

Imádságunk akkor kedves Isten előtt, ha az Úr Jézus nevében *alázatosan* és *ájtatosan* imádkozunk.

* Imádságunk akkor *alázatos*, ha elismerjük, hogy Isten kegyelmére méltatlanok vagyunk; *ájtatos* pedig akkor, ha szívünkből és összeszedett elmével imádkozunk.

Pl. A vámos a templomban.

[1] Luk. 11,

385. Hogyan kell imádkoznunk, ha Istentől valamit kérünk?

Ha Istentől valamit kérünk, 1. bizalommal; 2. állhatatosan; 3. Isten akaratán megnyugodva kell imádkoznunk. Pl. Jézus az Olajfák-hegyén.

386. Miért nem nyerjük meg mindig azt, amit Istentől kérünk?

Amit Istentől kérünk, azt azért nem nyerjük meg mindig, mert vagy nem imádkozunk jól, vagy nem üdvös nekünk az, amit kérünk, vagy pedig büneink miatt nem érdemeljük meg azt, amiért imádkozunk.

* Ha nem nyerjük is meg azt, amit Istentől kérünk, azért Isten mégis mindig jót akar nekünk; és habár nem adja is meg azt, amit kérünk, helyette olyan dolgot fog adni, ami nekünk üdvösebb.

387. Leginkább mikor kell és mikor üdvös imádkozni?

Imádkozni leginkább akkor kell, amikor kísértésben vagy más veszedelemben vagyunk; üdvös, ha reggel és este is imádkozunk, sőt napközben is fontosabb dolgaink előtt.

* A jó katolikus ember *evés előtt és evés után* sem mulasztja el az imádságot.

* Jézus azt mondotta: «Mindenkor imádkozni kell». (Lukács 18, 1.) Ezt úgy tehetjük, hogy minden munkánkat, örömünket és fájdalmunkat Istennek fölajánljuk és szívünket gyakran hozzá emeljük.

388. Kikért imádkozzunk?

Mindenkiért imádkozzunk: barátainkért és ellenségeinkért, az élőkért és a holtakért, különösen szüleinkért, testvéreinkért, rokonainkért, jóltevőinkért, egyházi és világi elüljáróinkért.

389. Mivel kezdjük és végezzük az imádságot?

Az imádságot *keresztvetéssel* kezdjük és végezzük.

* Fölkeléskor és lefekvéskor, evés előtt és evés után, minden fontos dolog kezdetén, kísértésben és veszede-

lemben is üdvös keresztet vetni magunkra. A szent kereszt jele testi-lelki bajainkban megerősít és vigasztal minket, mert *Jézus halálára emlékeztet;* meg is oltalmaz és áldást hoz ránk, mert midőn keresztet vetünk, akkor a *Szentháromsághoz fohászkodunk.*

Intelem. Gondold meg, mily szerencsés vagy, hogy szegény teremtmény létedre is úgy szabad Istennel beszélned, mint a gyermek beszélhet atyjával. Imádkozzál sokszor és örömest, hogy lelkedet Istenhez emeld, a rossz ellen megerősödjél, a bajokban megvigasztalódjál és a boldog kimulás kegyelmét megnyerhesd. «Aki jól tud imádkozni, az jól tud élni is», mondotta Szent Ágoston püspök.

2. *Az Úr imádságáról.*

390. Melyik a legszentebb imádság?

A legszentebb imádság az *Úr imádsága,* vagyis a *Miatyánk.*

* A Miatyánkot az Úr imádságának nevezzük, mert maga Krisztus Urunk tanított arra és megparancsolta, hogy imádkozzunk.

391. Hány részből áll a Miatyánk?

A Miatyánk két részből áll: 1. a megszólításból; 2. a hét kérésből.

* A Miatyánkban a megszólítás: «Miatyánk, ki vagy a mennyekben». Ebben Istent atyánknak nevezzük, mert ő gyermekeivé fogadott minket.

Az *első* kérés: «Szenteltessék meg a te neved». Ezzel azt kérjük, hogy minden ember ismerje el és dicsőítse Istent.

A *második* kérés: «Jöjjön el a te országod». Ezzel azt kérjük Istentől, hogy egykor a mennyországba juthassunk.

A *harmadik* kérés: «Legyen meg a te akaratod, miképen mennyben, azonképen itt a földön is». Ezzel arra kérünk kegyelmet Istentől, hogy úgy teljesíthessük Isten akaratát a földön, amint az angyalok teljesítik a mennyben.

A *negyedik* kérés: «Mindennapi kenyerünket add meg nekünk ma». Ezzel kérjük Istent, hogy adja meg nekünk azt, ami testi és lelki életünk fönntartására szükséges.

Az *ötödik* kérés: «És bocsásd meg a mi vétkeinket, miképen mi is megbocsátunk az ellenünk vétőknek». Ezzel azt kérjük, hogy Isten bocsássa meg bűneinket, amint mi is megbocsátunk mindenkinek, aki minket megbántott.

A *hatodik* kérés: «És ne vigy minket a kísértésbe». Ezzel azt kérjük, hogy Isten kegyelmével ellenállhassunk a bűnre való kísértésnek.

A *hetedik* kérés: «De szabadíts meg a gonosztól». Ezzel kérjük Istent, hogy óvjon meg minket minden bajtól, vagy adjon kegyelmet, hogy az ideigtartó bajokat türelmesen elviseljük.

A befejező szó «Amen» azt jelenti, hogy «legyen meg», amit Istentől kérünk.

Intelem. Sohase imádkozd az Úr imádságát figyelem nélkül, hanem úgy szólj a mennyei Atyához, hogy minden kérésed szívedből fakadjon.

3. *Az angyali üdvözletről.*

392. Mit szoktunk rendesen a Miatyánk után imádkozni?

A Miatyánk után rendesen az *angyali üdvözletet*, vagyis az «*Üdvözlégy Máriát*» szoktuk imádkozni.

«Üdvözlégy, Mária.»

3. Hány részből áll az angyali üdvözlet?

Az angyali üdvözlet három részből áll: 1. Gábor főangyal szavaiból, amelyekkel a boldogságos Szűz Máriát köszöntötte; 2. Szent Erzsébet üdvözléséből; 3. az anyaszentegyház könyörgéséből.

* Gábor főangyal köszöntő szavai: «Üdvözlégy, Mária, malaszttal teljes, az Úr van teveled, áldott vagy te az asszonyok között». Ezek a szavak azt jelentik, hogy a boldogságos Szűz Mária, mint az Úr Jézus anyja, Istentől minden teremtmény között a legnagyobb kegyelemben részesült.

Szent Erzsébet üdvözlése: Áldott vagy te az asszonyok között és áldott a te méhednek gyümölcse», amihez hozzátesszük e szót: «Jézus». E szavakból kitűnik, hogy valahányszor a boldogságos Szűz Máriát köszöntjük, vele együtt az Úr Jézust is tiszteljük.

Az anyaszentegyház könyörgése: «Asszonyunk szűz Mária, Istennek szent Anyja, imádkozzál érettünk, bűnösökért, most és halálunk óráján. Amen.» Ezekkel a szavakkal arra kérjük a boldogságos Szűz Máriát, hogy segítsen meg bennünket közbenjárásával minden bajunkban, de különösen életünk végén, amikor arra legjobban rászorulunk.

394. Mit imádkozunk a hajnali, déli és esti harangszóra?

A hajnali, déli és esti harangszóra az «Úr angyalát» imádkozzuk.

* «Az Úr angyala köszönté...» (6. lap.)

* Az «Úr angyalával» 1. hálásan megemlékezünk arról, hogy Isten Fia érettünk emberré lett; 2. tiszteljük a boldogságos Szűz Máriát és pártfogásába ajánljuk magunkat.

395. Mi a szent olvasó?

A szent olvasó az anyaszentegyház kedvelt ájtatossága, amelyben a legkiválóbb imádságokat, a Miatyánkot és az angyali üdvözletet ismételten elmondjuk s az Úr Jézusnak és a boldogságos Szűz Máriának életéről elmélkedünk.

Intelem. Gyermeki szeretettel tiszteld a boldogságos Szűz Máriát, mennyei jó Anyádat, mert még sohasem hallotta senki, hogy ő valakit magára hagyott volna, aki oltalmát kérte és segítségért hozzá könyörgött.

FÜGGELÉK.

I. A szent helyek.

Az istentiszteletet leginkább a *templomokban* szokás végezni. A katolikus templomot a püspök szenteli föl, vagy pedig a püspök engedélyével egy áldozópap áldja meg. A templom fölszentelésének évfordulóját *búcsúnapjának* nevezik.

A templom *szentélyében* van a *főoltár* és a templom *hajójában* a *mellékoltárok*. Az oltár asztalán van az *oltárkő* és ebben szent ereklyék vannak. Az oltár közepén *feszület* van, ami azt jelenti, hogy ott ugyanaz a Jézus áldozza föl magát, aki a kereszten föláldozta magát érettünk. Azonkívül még szükséges az oltáron *három vászonterítő* és legalább *két viaszgyertya*. A főoltáron van rendesen a *szentségház* is, amelyben az oltáriszentséget tartják. (90. lap.)

A templom *hajójában* van 1. a *szószék*, ahonnan a pap Isten igéjét hirdeti; 2. a *keresztkút*, ahol keresztelnek; 3. ott vannak a *padok* a hívek részére, még pedig jobbról a férfiak, balról a nők számára. A templom bejáratánál van a *szenteltvíztartó*. Itt meghintjük magunkat szenteltvízzel, mikor a templomba bemegyünk vagy onnan eltávozunk.

A templomhoz hozzáépült a *sekrestye*, ahol a *templomi szereket* őrzik. A szentmiséhez szükséges szerek: 1. a *kehely* és a hozzátartozó fölszerelés; 2. a *miseruhák*.

Szent helyek még: a *kápolnák*, a *keresztút* az Úr Jézus kínszenvedésének emlékére 14 állomással, azután a keresztény *temető*.

II. A szent idők.

A közös istentiszteletre rendelt szent napok leginkább a *vasárnapok* és más *ünnepek*. (Az anyaszentegyház első parancsolatánál megtaláljuk az ünnepek sorrendjét 77. lap.

A vasárnapok és ünnepek egy évi sorát a hozzájuk tartozó napokkal *egyházi évnek* nevezzük. Az egyházi év *advent első vasárnapján* kezdődik és a pünkösd után való utolsó héttel végződik.

Az egyházi év három legnagyobb ünnepe: 1. *karácsony*, Jézus születésének ünnepe; 2. *húsvét*, Jézus föltámadásának ünnepe; 3. *pünkösd*, a Szentlélek eljövetelének ünnepe.

Több ünnep előtt készületnap van; ezt *vigiliának* nevezzük. A nagyobb ünnepek után nyolcnapos visszaemlékezés következik, amit az ünnep *nyolcadának* nevezzük.

Karácsony és húsvét előtt hosszabb idő van az előkészületre. Karácsony előtt az előkészület ideje *advent* (31. lap), húsvét előtt pedig a *nagyböjt.*

A nagyböjt *hamvazószerdán* kezdődik. Ezen a napon szentelt hamuval megérinti a pap fejünket és arra int minket, hogy bűnbánatot kell tartanunk. A régiek is hamut hintettek fejökre, amikor bűnbánatot tartottak.

A nagyböjt utolsó hetét *nagyhétnek* nevezzük. A nagyhét *virágvasárnappal* kezdődik, amikor barkát szentelnek. A barka a pálmaágak helyett van, amelyeket Jézus útjára hintettek, amikor ünnepélyesen bevonult Jeruzsálembe. Virágvasárnapon és a nagyhétnek még más három napján a szentmise evangéliumában az Úr Jézus szenvedésének történetét, a *passiót* olvassák.

A nagyhét három utolsó napja: nagycsütörtök, nagypéntek és nagyszombat. A három nagy nap mindegyike előtt való délutánon van a templomban a *gyászzsolozsma Jeremiás siralmaival.*

Nagycsütörtök az a nap, amelyen Jézus a legméltóságosabb oltáriszentséget rendelte. Jézus szenvedése is akkor kezdődött. Ezen a napon a szentmise alatt a Gloriánál harangoznak és attól fogva nagyszombat délelőttig a harangok helyett *kereplőt* használnak, mert Jézus szenvedése miatt gyászolunk. A nagycsütörtöki szentmise után a főoltárról ünnepiesen *átviszik az oltáriszentséget* egy mellékoltárra.

Nagypéntek Jézus halálának napja. Ezen a napon *csonka mise* van, mert nincs benne átváltozás, hanem az előbbeni napról való szent ostyával áldozik a pap. A csonka mise elején a mi Urunk *Jézus Krisztus kínszenvedését* olvassák. Azután *hosszabb imádságok* következnek az egész emberiségért. Erre *leleplezik a feszületet,* ami Jézus keresztrefeszítését hozza emlékezetünkbe. A pap és utána a hívek letérdelnek a feszület mellé és hálát adnak az Úr Jézusnak, hogy ezen a napon megváltotta a világot. A csonka mise után kiteszik az oltáriszentséget az *Úr koporsójára,* vagyis a *szent sírra.* Nagypénteken és nagyszombaton fölkeressük a szent sírt, hogy az oltáriszentségben levő Jézust imádjuk.

Nagyszombaton a szentmise előtt megszentelik a tüzet

és a nagy *húsvéti gyertyát*, amely Jézust jelenti. Azután megszentelik a *keresztvizet*. Délután van a *föltámadási körmenet*, amelyet régente húsvét hajnalán tartottak. Ettől a naptól fogva gyakrabban éneklik a templomban ezt a szót: *Alleluja*, ami azt jelenti: «Dícsérjétek az Urat».

Körmenet van még szent Márk napján (április 25.), amikor *búzaszentelés* végett kimennek a szántóföldekre. A *keresztjárónapokon* is vannak körmenetek, az áldozócsütörtök előtt való három napon. Az oltáriszentséggel *Úrnapján* tartják a legfényesebb körmenetet. Ezen az ünnepen az utcákon mennyezett alatt körülviszik az oltáriszentséget. Amerre a menet halad, virágot szórnak és kivilágítják a házak ablakait, hogy az úrnapi körmenet Jézus diadalmenete legyen. Négy helyen oltárt állítanak, ahol a pap evangéliumot olvas és áldást ad az oltáriszentséggel.

A *körmenetek* azért vannak: 1. hogy nyilvánosan is dícsérjük Istent és a világ előtt megvalljuk hitünket; 2. hogy Istentől kegyelmet és áldást kérünk.

III. A szentmise rövid magyarázata.

a) *A bevezető rész.*

1. A pap a szentmise elején az oltár lépcsőjénél fölváltva imádkozik a ministránssal. Ez a **lépcsőimádság.** Ebben előbb a pap, azután a hívek nevében a ministráns elmondja az *általános bűnvallomást*, a Confiteort és bocsánatot kér Istentől.

2. A pap fölmegy az oltárhoz és a misekönyvből elmondja a **bekezdést** *(introitus)*.

3. A bekezdés után a pap az oltár közepén a Szentháromsághoz könyörög, amikor a ministránssal háromszor mondja: **Kyrie eleison** (Uram, irgalmazz!), *Christe eleison* (Krisztus, irgalmazz!), *Kyrie eleison* (Uram, irgalmazz!).

4. Ezután rendesen **Gloria** következik, vagyis egy imádság, amely oly szavakkal kezdődik, amilyenekkel az angyalok dícsérték Istent Jézus születésekor: «Dicsőség a magasságban Istennek». Gyászmisékben és néha máskor is elmarad a Gloria.

5. Gloria után, vagy ha nincsen Gloria, akkor a Kyrie után a **gyüjtőimádságot** mondja a pap. Ebben összefoglalja a hívek könyörgéseit. Előbb azonban egy szép kívánattal fordul a hívekhez, amikor azt mondja: *Dominus vobis-*

cum, vagyis: Az Úr legyen veletek. Erre azt felelik neki: *Et cum spiritu tuo,* vagyis: És a te lelkeddel. A gyüjtőimádságot ezzel a szóval kezdi a pap: *Oremus,* vagyis: imádkozzunk.

6. A gyüjtőimádság után a misekönyvnél marad a pap és elolvassa a **szent leckét.** Ez rendesen egy rész az apostolok egyik leveléből.

7. A szent lecke után az oltár másik oldalára megy a pap és ott elolvassa az **evangeliumot,** vagyis az Úr Jézus tanításának vagy élettörténetének egy részét.

8. Evangelium után vasárnapokon és sok más napon a **Credo** következik, vagyis a bővebb *hitvallás.*

b) *A szentmise első főrésze: a fölajánlás.*

1. **A fölajánláskor** tiszta búzalisztből készült vékony, kovásztalan kenyeret, vagyis *ostyát* és *bort* mutat be a pap Istennek és azt kéri, hogy Isten fogadja kegyelmesen a szentáldozati adományokat. A borhoz kevés vizet önt a pap, amint Jézus is tett az utolsó vacsorán. Sok helyen a fölajánláskor *egyszer csengetnek.*

2. A fölajánlás után **kézmosás** következik. Ez azt jelenti, hogy annak lelkében tisztának kell lennie, aki a szentmisét bemutatja és aki áldozni akar.

3. A kézmosás után imádságra szólítja föl a pap a híveket *(Orate, fratres,* vagyis: Imádkozzatok, testvérek) és maga is elmondja a **csendes imádságot.**

4. A csendes imádság után az **előének** következik. Ebben ünnepiesen hálát mond a pap Istennek. Az előének végén az angyalok énekével mondja a pap háromszor: **Sanctus,** vagyis: Szent, szent, szent a seregek Ura Istene! Ekkor *háromszor csengetnek.* Sanctustól fogva a szentáldozás befejezéséig térdelve illik imádkozni, mert az a szentmise legszentebb része.

c) *A szentmise második főrésze: az átváltozás.*

1. Sanctus után a *Kánon* következik, vagyis a szentmisének csendes része, amikor a pap egészen halkan imádkozik. Ebben van a **megemlékezés az élőkről.** A pap akkor Isten kegyelmébe ajánlja az anyaszentegyház elüljáróit és az élő híveket, különösen akikért a szentmisét fölajánlja és akik jelen vannak.

2. A szentmise közepén van az **átváltozás,** amire *csen-*

getéssel jelt adnak. A pap akkor kezébe veszi az ostyát és kimondja fölötte az Úr Jézus szavait: «Ez az én testem». E szavakkal változtatja át a kenyeret Jézus szent testévé. Azután rögtön letérdel az oltáriszentség előtt és imádás végett fölmutatja azt. Ez az **Úrfölmutatás.** Mindjárt utána kezébe veszi a pap a kelyhet a borral, fölötte is mondja Jézus szavait: «Ez az én vérem» és szintén fölmutatja. Úrfölmutatás alatt többször csengetnek.

3. Úrfölmutatás után előbb kéri a pap Istent, hogy a szentséges áldozatot fogadja kegyesen; azután pedig a **holtakról való megemlékezésben** imádkozik különösen azokért, akikért a szentmisét bemutatja.

d) *A szentmise harmadik főrésze: az áldozás.*

1. A Kánon után a **Miatyánk** *(Pater noster)* következik Ebben az imádságban benne van minden, amit Istentől kérünk.

Miatyánk után a pap **megtöri a szent ostyát** és egy részecskét belebocsájt a kehelybe. Eközben azt mondja: Az Úr békéje legyen mindig veletek. *(Pax domini sit semper vobiscum.)*

3. A pap háromszor mellét veri és mondja: **Agnus Dei,** vagyis: Isten báránya, ki elveszed a világ bűneit, irgalmazz nekünk! Ezután a szentáldozásra előkészítő imádságot mond.

4. Később ismét háromszor üti mellét a pap és mondja: *Uram, nem vagyok méltó (Domine non sum dignus).* Ekkor háromszor csengetnek és azzal figyelmeztetnek minket, hogy most az **áldozás** következik. A pap előbb a szent ostyával, azután a kehelyből áldozik. Utána a hívek is áldoznak, vagy legalább lelki áldozást végeznek.

5. Áldozás után kiöblíti és lefödi a pap a kelyhet és elmondja a **hálaadó imádságokat.**

e) *A szentmise befejező részei.*

1. A pap azt mondja a híveknek: Menjetek, elbocsátás van **(ite missa est)** és azután keresztvetéssel **áldást** ad rájok.

Ha violaszínű ruhában mondják a szentmisét, akkor *Ite missa est* helyett azt mondja a pap: Áldjuk az Urat *(Benedicamus Domino);* a gyászmisékben pedig azt mondja helyette: Nyugodjanak békében *(Requiescant in pace).* A gyászmisékben elmarad az áldás.

2. A szentmise végén az **utolsó evangelium** követke-

zik. Ez rendesen Szent János evangeliumának kezdete, ahol arról van szó, hogy a Fiú-Isten érettünk emberré lett.

A csendes szentmisék után három Üdvözletet imádkozik a pap a hívekkel, azután az «Üdvözlégy Királyné» kezdetű imádságot, egy imádságot az anyaszentegyházért és egyet Szent Mihály főangyalhoz és végre háromszor ismétlik ezt a könyörgést: Jézus szentséges Szíve, irgalmazz nekünk!

* * *

A szentmisét *latin nyelven* mondja a pap, mert 1. a keresztény vallást leginkább Rómából terjesztették mindenfelé, a rómaiak nyelve pedig a latin nyelv volt; 2. a latin nyelv már nem változik, amint más nyelvek változnak; 3. a közös latin nyelv szépen kifejezi az istentiszteletnél azt, hogy az anyaszentegyház az egész világon egységes.

* * *

Az ünnepek és alkalmak szerint *más-más színű miseruhát* használnak. Ötféle egyházi szín van: fehér, vörös, zöld, viola szín, fekete. A *fehér* színt, mint az öröm és az ártatlanság színét, leginkább az Úr Jézusnak, a Szűz Máriának és olyan szenteknek ünnepein használják, akik nem vértanuk. A *vörös* színt mint a szeretet és a vér színét, pünkösdkor és a vértanuk ünnepein, a *zöld* színt akkor, amikor nincsen ünnep, a *viola színt* mint a bűnbánat színét, a bőjti napokon használják. *Fekete* színben a halottakért mondják a szentmisét és akkor *gyászmisének* (requiem) nevezik.

IV. A szolgálat a szentmisénél.

A ministráns az Istennek szolgál az oltárnál és a hívek helyett felel a pap imádságára. A pappal együtt térdet hajt az oltár előtt; fölmegy és leteszi a *misekönyvet*, azután a lépcső előtt letérdel a pap mellé.

A lépcsőimádság:

A pap és a ministráns *keresztet vet:* In nomine Patris et Filii et Spiritus Sancti. Amen.

A pap: Introibo ad altare Dei.

A min.: *Ad Deum, qui laetificat iuventutem meam.*

[A pap: Iudica me Deus et discerne causam meam de gente non sancta, ab homine iniquo et doloso erue me.

A min.: *Quia tu es Deus fortitudo mea: quare me repulisti et quare tristis incedo, dum affligit me inimicus.*

A pap: Emitte lucem tuam et veritatem tuam: ipsa me deduxerunt et adduxerunt in montem sanctum tuum et in tabernacula tua.

A min.: *Et introibo ad altare Dei: ad Deum, qui laetificat iuventutem meam.*

A pap: Confitebor tibi in cithara Deus, Deus meus: quare tristis es anima mea, et quare conturbas me?

A min.: *Spera in Deo, quoniam adhuc confitebor illi: salutare vultus mei et Deus meus.*

A pap: Gloria Patri et Filio et Spiritui Sancto.

A min.: *Sicut erat in principio et nunc et semper et in saecula saeculorum. Amen.*

A pap: Introibo ad altare Dei.

A min.: *Ad Deum, qui laetificat iuventutem meam.*][1]

A pap: Adiutorium nostrum in nomine Domini. (Keresztvetés.)

A min.: *Qui fecit coelum et terram.*

A pap: Confiteor Deo... mea culpa... orare pro me ad Dominum Deum nostrum.

A min.: *Misereatur tui omnipotens Deus, et dimissis peccatis tuis perducat te ad vitam aeternam.*

A pap: Amen.

A min.: *Confiteor Deo omnipotenti, beatae Mariae semper Virgini, beato Michaeli archangelo, beato Joanni Baptistae, sanctis apostolis Petro et Paulo, omnibus sanctis, et tibi pater, quia peccavi nimis, cogitatione, verbo et opere* (háromszor a mellet ütve), *mea culpa, mea culpa, mea maxima culpa. Ideo precor beatam Mariam semper virginem, beatum Michaelem archangelum, beatum Joannem Baptistam, sanctos apostolos Petrum et Paulum, omnes sanctos et te pater, orare pro me ad Dominum Deum nostrum.*

A pap: Misereatur vestri omnipotens Deus, et dimissis peccatis vestris perducat vos ad vitam aeternam.

A min.: *Amen.*

A pap: Indulgentiam, absolutionem et remissionem peccatorum nostrorum tribuat nobis omnipotens et misericors Dominus. (Keresztvetés.)

A min.: *Amen.*

[1] A bekerített rész a gyászmisékben elmarad.

A pap: Deus tu conversus vivificabis nos.
A min.: *Et plebs tua laetabitur in te.*
A pap: Ostende nobis Domine misericordiam tuam
A min.: *Et salutare tuum da nobis.*
A pap: Domine exaudi orationem meam
A min.: *Et clamor meus ad te veniat.*
A pap: Dominus vobiscum.
A min.: *Et cum spiritu tuo.*

A ministráns a lépcsőimádság után föláll és a lépcső sarkán állva marad. *Bekezdés* után:

Kyrie:

A pap: Kyrie eleison. A min.: *Kyrie eleison.* A pap: Kyrie eleison.

A min.: *Christe eleison.* A pap: Christe eleison. A min.: *Christe eleison.*

A pap: Kyrie eleison. A min.: *Kyrie eleison.* A pap: Kyrie eleison.

Gloria után:

A pap: Dominus vobiscum. A min.: *Et cum spiritu tuo.*

Gyüjtőimádság végén:

A pap: Per omnia saecula saeculorum. A min.: *Amen.*

Szent lecke végén:

A pap hátratekint:
A min.: *Deo gratias.*

Amikor a pap elmegy az oltár közepére, akkor a ministráns átviszi a *misekönyvet* a másik oldalra.

Evangeliumra:

A pap: Dominus vobiscum. A min.: *Et cum spiritu tuo.* A pap: Sequentia sancti evangelii... A min.: *Gloria tibi Domine.* (Ezalatt a homlokra, ajakra és a mellre keresztet vet.) Evangelium végén, midőn a pap megcsókolja a könyvet, azt mondja a min.: *Laus tibi Christe.* Erre letérdel.

Credo után:

A pap: Dominus vobiscum A min.: *Et cum spiritu tuo.*

Fölajánláskor:

Mikor a pap leveszi a kehelytakarót, akkor a ministráns *egyszer csönget* és azonnal elhozza mind a két kannácskát a borral és vízzel és azután ráteríti a kéztörlőt a vánkosra. Mikor a pap a borból már öntött a kehelybe, a ministráns

helyére viszi a kannácskát, magával hozza a tálcát és a kézmosás alatt a pap kezeire vizet önt a másik kannácskából. Kézmosás után az arra való edénybe önti a tálcára jutott vizet s a tálcát a kannácskával helyére teszi; azután átveszi a kéztörlőt s miután összehajtva letette, az oltár lépcsőjének közepén letérdel.

Orate fratres-ra:

A min.: *Suscipiat Dominus sacrificium de manibus tuis ad laudem et gloriam nominis sui, ad utilitatem quoque nostram totiusque ecclesiae suae sanctae.*

Erre fölkel s a lépcső jobb szélére áll.

Csendes imádság végén:

A pap: Per omnia saecula saeculorum. A min.: *Amen.*

A pap: Dominus vobiscum. A min.: *Et cum spiritu tuo.*

A pap: Sursum corda. A min.: *Habemus ad Dominum.*

A pap: Gratias agamus Domino Deo nostro. A min.: *Dignum et iustum est.*

Ekkor letérdel.

Előének:

A pap szétterjesztett karokkal imádkozik; amikor pedig összeteszi kezeit, meghajol s háromszor mondja:

Sanctus:

a ministráns *háromszor csönget.*

Kánon alatt az élőkről való megemlékezés után.

a pap a kehely fölé nyujtja kezeit, azután visszavonja és keresztet vet a kehelyre. Ekkor a ministráns *egyszer csönget.*

Átváltozásra és Úrfelmutatásra:

midőn a pap letérdel, *ismét csönget* a ministráns; mikor a pap fölmutatja a szent ostyát, *háromszor csönget;* mikor újra letérdel, *ismét csönget.* Ugyanígy *csönget* a kehely fölmutatásánál. Ettől fogva térdelve marad a ministráns a szentáldozásig.

A holtakról való megemlékezés után Kánon végén:

A pap: Per omnia saecula saeculorum. A min.: *Amen.*

Miatyánk végén:

A pap: Et ne nos inducas in tentationem.

A min.: *Sed libera nos a malo.*

A szent ostya megtörése alatt:

A pap: Per omnia saecula saeculorum. A min.: *Amen.*

A pap: Pax Domini sit semper vobiscum. A min.: *Et cum spiritu tuo.*

Agnus Dei után:

a pap előbb összetett kézzel imádkozik, azután balkezébe veszi a szent ostyát a tányérkával, jobbkezével pedig háromszor üti mellét és mondja:

Domine non sum dignus:

ekkor a ministráns *háromszor csönget.*

Áldozáskor:

mikor a pap ieveszi a kehelyről a födőt, a ministráns elhozza a kannácskákat a borral és a vízzel és az oltár mellé térdel.

Áldozás után:

mikor a pap odanyujtja a kelyhet, a ministráns fölkel és *bort* önt abba. Mikor a pap másodszor nyujtja a kelyhet, a ministráns előbb *bort,* azután *vizet* önt a pap újjaira. Azután visszateszi a kannácskákat és átviszi a *misekönyvet* a másik oldalra.

A hálaadó imádságra:

A pap: Dominus vobiscum. A min.: *Et cum spiritu tuo.*
A pap: Per omnia saecula saeculorum. A min.: *Amen.*
Ha a pap nyitva hagyja a misekönyvet, akkor a ministránsnak át kell azt vinnie a másik oldalra.

Befejezésre:

A pap: Dominus vobiscum. A min.: *Et cum spiritu tuo*
A pap: Ite missa est (vagy: Benedicamus Domino).
A min.: *Deo gratias.*
Gyászmisében a pap: Requiescant in pace.
A min.: *Amen.*

Áldásra:

a ministráns letérdel és keresztet vet.

A pap: Benedicat vos omnipotens Deus Pater et Filius et Spiritus Sanctus. A min.: *Amen.* (Fölkel.)

Utolsó evangeliumra:

A pap: Dominus vobiscum. A min.: *Et cum spiritu tuo*
A pap: Initium sancti evangelii secundum Joannem
A min. (hármas keresztvetés mellett): *Gloria tibi Domine.*
Evangelium végén a ministráns: *Deo gratias.*
A csendes szentmise után való imádságok végeztével elhozza a ministráns a *misekönyvet,* átadja a biretumot (a sapkát), azután a pappal együtt térdet hajt az oltár előtt és a pap előtt visszamegy a sekrestyébe.

V. A hitterjesztésről.

Mielőtt Jézus a mennybe visszatért, így szólt apostolaihoz: «Elmenvén az egész világba, hirdessétek az evangéliumot minden teremtménynek». (Máté 16. 15.)

Az apostolok teljesítették Krisztus e parancsát. Haláluk után ez a munka folytatódott. Napjainkban is sok ezer misszionárius hirdeti távoli országokban az evangéliumot. Templomokat építenek, papnevelőket alapítanak, melyekben e népek számára benszülött papság nevelkedik. Munkájukban testvérek és nővérek segítik őket, különösen a gyermekek tanításában és nevelésében és a jótékonykodás terén.

Minden hivő kötelessége az Egyház terjesztésében közreműködni, szeretetből az Isten, az Anyaszentegyház és felebarátaink iránt, továbbá hálából az igaz hit kegyelméért. E kötelességnek eleget teszünk imával és a missziók céljaira való adakozással. A gyermekek missziós egyesülete a Szent Gyermekség Műve, mely a pogány gyermekek megkeresztelkedéséről és katolikus neveléséről gondoskodik. A nagyok missziós egyesületei a Hitterjesztés Műve, melynek célja a missziók létesítése és segélyezése, továbbá Szent Péter apostol Műve, amelynek célja a bennszülött papság neveltetése.

VI. Görög szertartású vonatkozások a hitoktatásban.

Magyarország Bíboros Hercegprímása 1941 május 30-án 1552. sz. a. elrendelte, hogy papjai a nagyobb katekizmus jelzett helyeivel kapcsolatban az itt közölt anyagot a hitoktatásnál felhasználják és a lehetőség szerint feldolgozzák

17. kérdés (22. lap). A * alatti rész folytatásaként betoldandó: «Az apostoli hitvallást a niceai és konstantinápolyi egyetemes zsinatokon fejtették ki bővebben. Ezt a niceo-konstantinápolyi hitvallást imádkozzuk a szentmisében. A görög katolikusok mindig ezt imádkozzák.»

112. kérdés után (45. lap) külön kérdésekben:

«Milyen szertartásokban élnek az egész világon a római katolikus Anyaszentegyház hívei?

A római katolikus Anyaszentegyház hívei az egész világon latin, görög, szír, kopt és örmény szertartásokban élnek, mely szertartásoknak több, különféle nyelvű változata is van.

* A görög, szír, kopt és örmény szertartásokban élő katolikusokat keleti szertartású katolikusoknak is nevezzük, mert követőik legnagyobbrészt keleten élnek.»

«*Milyen szertartású katolikusok élnek Magyarországon?*

Magyarországon latin, görög és örmény szertartású katolikusok, röviden római-, görög- és örménykatolikusok élnek.»

«*Van-e különbség a különböző szertartású katolikusok között?*

A különböző szertartású katolikusok tanítása között hit és erkölcs dolgában semmi különbség nincsen, csupán szertartásaikban és egyházi fegyelmükben (pl. böjt, papok házassága stb.) térnek el egymástól.

* A különféle szertartások nagyban emelik az Anyaszentegyház szépségét. Szertartást változtatni csak a pápa engedélyével lehet.

* 1054-ben a keleti szertartásúak nagy része elszakadt a katolikus Egyháztól. A szakadásban levőket görögkeletieknek hívjuk. A közel 200 millió görögkeleti visszatérítésén a pápák irányítása mellett az uniós mozgalmak dolgoznak, melyeket minden katolikus hivőnek támogatnia kell. Ezek a görögkeletiek nem tévesztendők össze a görögkatolikusokkal!»

288. kérdés (96. lap). A * alatti szakasz folytatásaként: «Ilyen általános felhatalmazás alapján bérmálhatnak a görögkatolikus áldozópapok, akik sajátszertartású híveiknek a bérmálás szentségét közvetlenül a keresztség után szolgáltatják ki.»

299. kérdés (100. lap). Az első * alatti szakasz folytatásaként: «A görögkatolikusok a szentmiséhez kovászos kenyeret használnak és a hívek áldoztatása két szín alatt történik.»

303. kérdés (101. lap). A * alatti szakasz előtt külön csillagos pontba: «Ezt az imádást a görögkatolikusok keleti szokás szerint mély hódolással (meghajlással, leborulással) fejezik ki.»

313. kérdés után (104. lap) külön kérdésben:

«*Szabad-e a különböző szertartású katolikus híveknek más katolikus szertartás szerint szentáldozáshoz járulniok?*

A különböző szertartású katolikus hívek bármikor járulhatnak kölcsönösen más katolikus szertartás szerint a szentáldozáshoz; a húsvéti, valamint az első és utolsó szentáldozását azonban mindenki lehetőleg a saját szertartása szerint igyekezzék elvégezni.

* Ha görög szertartás szerint áldozunk, fejünket jól felemeljük, szánkat jól kinyitjuk és mindaddig nyitva tartjuk, míg a kanálkát az áldoztató pap szánktól el nem vette. Így elérhető, hogy a kanálka az áldozók szájához hozzá sem ér.»

354. kérdés után (117. lap) külön kérdésben:

«*Szabad-e más szertartású katolikus gyóntatóatyánál szentgyónásunkat elvégeznünk?*

Más szertartású és kellő joghatósággal felruházott gyóntatóatyánál is bármikor elvégezhetjük szentgyónásunkat.»

369. kérdés után (123. lap) mint harmadik * alatti megjegyzés beiktatandó: «Akiket papokká szentelnek, azok nem élhetnek házasságban. A keleti Egyház fegyelme szerint azonban bizonyos kivételekkel a görögkatolikus papnövendékek felszentelésük előtt a házasság szentségét is fölvehetik.»

376. kérdés után (125. lap) * alatt: «Jól különböztessük meg ettől a *vegyesszertartású* házasságot, amikor tudniillik latin- és görögszertartású katolikus hívek lépnek házasságra. Vegyesszertartású házasságban a gyermekek az atya szertartását követik.»

VII. A Katolikus Akció katekizmusa.

1. Mi a Katolikus Akció?

A Katolikus Akció a hívek tevékeny részvétele az egyháziak apostoli munkájában.

A Katolikus Akciót latinul Actio Catholica-nak mondjuk. Akció annyit jelent, mint cselekvés, tevékenység; a Katolikus Akció tehát az összes katolikus hívek együttes cselekvését és szervezett összefogását jelenti Krisztus országáért.

2. Mit akar a Katolikus Akció?

A Katolikus Akció azt akarja, hogy Krisztus törvényei uralkodjanak minden ember életében, minden családban és az egész társadalomban.

Máskép úgy is mondhatnók, hogy a Katolikus Akció Krisztus országát akarja terjeszteni.

Krisztus országát a katolikusok között akkor terjesztjük, ha magunkon kívül másokban is törekszünk védeni, illetőleg helyreállítani a kegyelem állapotát, a nemkatolikusok között pedig akkor, ha őket az igaz Egyházba segítjük.

3. Kötelesek vagyunk-e résztvenni a Katolikus Akcióban?

A Katolikus Akcióban kötelesek vagyunk résztvenni, mert:

1. Isten azt akarja, hogy mindnyájan dolgozzunk az ő országának megerősödéséért, elterjedéséért és győzelméért;

2. a keresztség és a bérmálás szentsége arra kötelez bennünket, hogy Krisztus országának apostolai, harcosai legyünk.

A keresztség által Krisztus titokzatos testének leszünk tagjai, a test tagjai természetszerűen segítik, gyámolítják egymást. A bérmálás szentsége Krisztus harcosaivá avatja a híveket; mint ilyeneknek, Krisztus országáért küzdeniök kell.

Nemcsak imádkozni kell mindennap, hogy «jöjjön el a Te országod», hanem apostolkodni is kell Isten országa érdekében.

4. Miért szükséges főleg a mai korban a Katolikus Akció?

A Katolikus Akció főleg a mai korban azért szükséges, mert:

1. sok keresztény nem tartja meg Krisztus Urunk törvényeit;

2. Krisztus és az Egyház ellenségei összefogtak, hogy az embereket Istentől eltántorítsák és az Egyházat elpusztítsák;

3. a Katolikus Akció által remélhetjük a társadalmi kérdés megoldását: a «proletariátus megváltását». («Quadragesimo Anno» kezdetű pápai körlevél.)

Az ellenség mindenütt szervezkedik és zárt sorokban támad ellenünk; nekünk is össze kell fognunk, mert csak így győzhetünk. Ezért sürgeti a Pápa korunkban a Katolikus Akciót.

5. Hogyan épül fel a Katolikus Akció?

A Katolikus Akció a következőképen épül fel:

1. az egyházközségi Katolikus Aktióba tartozik minden katolikus hivő, aki annak területén lakik;

2. az egyházközségek Katolikus Akciói együttesen alkotják az egyházmegyei Katolikus Akciót;

3. az egyházmegyei Katolikus Akciói alkotják az Országos Katolikus Akciót;

4. az összes országok Katolikus Akciók a római Központba tartoznak.

Az iskola Katolikus Akciója az egyházközségi Katolikus Akcióban való munkára készíti elő az ifjúságot.

A Katolikus Akció élén mindenütt egy egyházi és egy világi elnök áll.

A Katolikus Akció munkáját most öt szakosztályban végzi:

1. hitbuzgalmi és erkölcsvédelmi,
2. kulturális,
3. szociális és karitatív,
4. sajtó,
5. szervezési szakosztály.

A magyar Katolikus Akció országos központja: Budapest IV., Ferenciek tere 7.

6. Mit kíván tőlem a Katolikus Akció?

A Katolikus Akció azt kívánja tőlem:

1. hogy buzgó katolikus életet éljek;

őriznem és gyarapítanom kell lelkemben a megszentelő kegyelmet imádság, szentmisehallgatás, szentgyónás, gyakori szentáldozás, Isten és az Egyház parancsainak lelkiismeretes teljesítése által:

2. hogy viselkedésemmel becsületet szerezzek az Úr Jézus Egyházának;

példámmal megszentelhetem, de el is ronthatom környezetemet

3. hogy hitemben, vallási kérdésekben jártas legyek;

sokszor szükség lesz rá, hogy Jézus és az Egyház tanítását mások előtt megmagyarázzam és megvédjem;

4. hogy amennyire tőlem telik, apostolkodjam;

pl. terjesszem a katolikus sajtót; — jó könyveket adok másnak olvasni; — másokat jóra rábeszélek (misehallgatás, gyónás); — fellépek erkölcstelen beszédek, könyvek, ujságok ellen.

7. Mit teszek majd felnőtt koromban a Katolikus Akcióért?

Felnőtthöz illő módon folytatom azt, amit ifjú koromban megkezdtem;

1. buzgó lelki életet élek (imádság, szentmise, szentségek, lelkigyakorlat) és mindenben, de különösen a házasság szentségében megtartom Isten és az Egyház parancsait;

2. állásbeli kötelességeimet úgy végzem, hogy becsületet szerezzek a katolikus névnek;

3. állandóan tovább képezem magamat vallási kérdésekben;

katolikus ujságokat, könyveket kell olvasnom, előadásokat hallgatnom, hogy Krisztus és az Egyház tanítását, törvényeit minél jobban átértsem és értük síkra tudjak szállni;

4. saját hatáskörömben másokkal is megtartatom Krisztus törvényeit, főleg ami a társadalmi (szociális) igazságosságot és tiszta erkölcsöt illeti;

5. beállok egyházközségem Katolikus Akciójának tevékeny tagjai közé;

csakis az egységes irányítás mellett végzett, önzetlen közös munka, a szervezett apostolkodás fogja Isten kegyelmével itt a földön is meghozni Krisztus országának végső diadalát.

TARTALOM.

Oldal

Imádságok.

A katolikus köszöntés — 5
A keresztvetés — — — —
Az Úr imádsága — — — —
Az angyali üdvözlet — — —
Az apostoli hitvallás — — —
Istennek tíz parancsolata — 6
Az anyaszentegyház öt parancsolata — — — — —
A Szentháromság dicsőítése —
Midőn az angyali üdvözletre harangoznak — — — —
Reggeli imádság — — 7
A hit, remény, szeretet föl-indítása — — — — —
Esti imádság — — — —
Munka előtt, vagy munka közben — — — — 8
Evés előtt — — — — —
Evés után — — — — —
Jézus szent Szívéhez — — —
A keresztfa előtt — — —
Az ártatlanság megőrzéséért 9
Kisértés idején — — — —
A szülőkért — — — — —
A keresztségben tett igéret megújítása — — — —
A szent olvasó — — — —
Imádság Szűz Máriához — 10
Szent Bernát imádsága — 11
A főigazságok — — — —
Imádságok a szentgyónás alkalmából — — — — —
Imádságok a szentáldozás alkalmából — — — — 15
A szentmise főrészeinél — 16

Vallástanítás.

Bevezetés — — — — — 17

Oldal

Első rész.

A hitről.

A) *A hitről általában* — 18
1. A hit forrásairól — —
2. A hit szükségességéről 20
3. Az igaz vallásról — 21
B) *Az apostoli hitvallásról* — 22
I. Ágazat — — — —
1. Istenről és tulajdonságairól — — — — —
2. A háromszemélyű egy Istenről — — — 24
3. A világ teremtéséről és kormányzásáról — — 26
4. Az angyalokról — 27
5. Az első emberekről — 28
6. Ősszüleink bűnbeeséséről — — — — 29
II. Ágazat — — — 32
III. Ágazat — — — — 33
1. A Fiú-Isten megtestesüléséről — — — —
2. Jézus életéről — 34
IV. Ágazat — — — — 35
V. Ágazat — — — 37
VI. Ágazat — — — — 38
VII. Ágazat — — — 39
VIII. Ágazat — — — — 40
IX. Ágazat — — — 41
1. Az anyaszentegyház alapításáról és kormányzásáról — — —
2. Az anyaszentegyház ismertetőjegyeiről — — 44
3. Az anyaszentegyház feladatáról — — 48
4. A szentek egyességéről —
X. Ágazat — — — — 50

Oldal

XI. Ágazat ... ... —
XII. Ágazat 51

Második rész.

A parancsolatokról.

A) *A főparancsolatról* 55
1. Az Isten iránt való szeretetről ... ... —
2. A minmagunk és felebarátunk iránt való szeretetről 56

B) *Isten tíz parancsolatáról* 58
Isten I. parancsolatáról ... 59
A szentek tiszteletéről ... 61
A szentképekről és ereklyékről 62
Isten II. parancsolatáról ... 63
Isten III. parancsolatáról ... 65
Isten IV. parancsolatáról ... 66
Isten V. parancsolatáról ... 68
Isten VI. parancsolatáról ... 70
Isten VII. parancsolatáról ... 72
Isten VIII. parancsolatáról 73
Isten IX. és X. parancsolatáról 75

C) *Az anyaszentegyház öt parancsolatáról* ... ... —
Az anyaszentegyház I. parancsolatáról 76
Az anyaszentegyház II. parancsolatáról 77
Az anyaszentegyház III. parancsolatáról 78
Az anyaszentegyház V. parancsolatáról 80
Az anyaszentegyház V. parancsolatáról 81

D) *A parancsolatok megszegéséről vagyis a bűnről* ... —
1. A bűnről általában ... —
2. A bűnök különösebb fajtáiról 83
3. A kísértésekről. A lelkiismeretről 84

E) *A jócselekedetekről és az erényekről* 85

Oldal

Harmadik rész.

A kegyelem-eszközökről.

A) *Az isteni kegyelemről* ... 89
1. A segítő kegyelemről —
2. A megszentelő kegyelemről 90
B) *A kegyelem-eszközökről* 91
I. A szentségekről ... ... —
1. A keresztségről ... 93
2. A bérmálásról 96
3. Az oltáriszentségről 98
a) Jézus jelen van az oltáriszentségben ... 101
b) Jézus a szentáldozáskor lelkünk tápláléka 102
c) Jézus a szentmisében föláldozza magát értünk 105
4. A bűnbánat szentségéről 108
a) A lelkiismeret megvizsgálásáról 110
b) A bánatról 111
c) Az erős fogadásról 113
d) A gyónásról 114
e) Az elégtételről ... 118
A bűcsúról ... ... —
5. Az utolsó kenetről 120
6. Az egyházirendről ... 123
7. A házasságról ... 124
II. A szentelményekről 127
III. Az imádságról 128
1. Az imádságról általában —
2. Az Úr imádságáról 130
3. Az angyali üdvözletről 131

Függelék.

I. A szent helyek 133
II. A szent idők ... ... —
III. A szentmise rövid magyarázata 135
IV. A szolgálat a szentmisénél 138
V. A hitterjesztésről ... 143
VI. Görög szertartású vonatkozások a hitoktatásban 143
VII. A Katolikus Akció katekizmusa 145